

TERVAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

No 35.

LAUANTAINA SYYSKUUN 2 p:nä.

1939.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

PÄÄTOIMITTAJA G. A. GRÖNDAHL.

TILAUSHINTA: 15:— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 50 p. mm.

Viikkolista:

Tohtori Oikarinen vastaanottaa sairaita Sidehuoneessa joka keskiviikko klo 11—15.

Hammaslääkäri M. T. Castrén vastaanottaa potilaita Tervakosken Sidehuoneessa tiistaisin klo 16—17,30 ja perjantaisin klo 9,30—11.

Tunnit Sidehuoneessa lääkkeiden jakoa ja sidemuuttoa varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.

Tervakosken Postitoimisto pidetään avoinna arkipäivinä 9—9:45, 10:15—12 ja 16—17:30, sunnuntaisin 10:15—11:15.

Lainakirjasto on avoinna joka tiistai.

Tervakosken Klubin Lukusali on avoinna joka päivä.

J u n a t:

lähtevät Ryttylästä pohjoiseen: 7:13, 11:30, 14:46, 18:07 ja 20:37.

Helsinkiin 8:04 saapuu sinne 9:55

10:29 " " 12:41

18:08 " " 20:21

21:32 " " 23:36

Riihimäelle 16:29, sieltä 17:07 saap. Hels. 18:08.

Helsingistä 9:30 saapuu Ryttylään 11:30

16:10 " " 18:07

18:20 " " 20:37

Linja-autoliikenne:

H:linna—T:koski—Riihimäki—Hyvinkää—H:ki

Linja-autot lähtevät Tervakoskelta.

Pohjoiseen: klo 8,40, 8,55, 10,55, 15,15, 19,00.

Etelään: " 6,45, 9,00, 12,30, 15,50, 17,15,

18,00.

H:linnasta: " 6,00, 8,15, 11,50, 14,00, 15,00

17,15.

Helsingistä: " 8,00, 12,30, 16,00

Linja-autoliikenne:

Tervakoski—Riihimäki.

Tervakoskelta: 7,00, 10,10, 15,15, 16,00,

17,30, 19,30, 21,20.

Riihimäeltä: 9,15, 11,15, 13,50, 17,00,

18,00, 20,50, 22,15.

Lauantaisin, sunnuntaisin ja juhla-aattoina lähtee Tervakoskelta klo 22,45 ja Riihimäeltä klo 00,20.

Yksityis vuokra-autoja on saatavissa F. Aholalta, Ilmari Liutalta, U. Lehtoselta ja E. Saarelalta Napialassa.

KIRKOLLISIA UUTISIA:

Sunnuntaina pyhäkoulu klo 9, jumalanpalvelus klo 10.

Torstaina retkeilykerho klo 19.

Perjantaina hartaushetki Toivassa klo 19,30.

— AVIOLIITTOON kuulutettu varastomies Arvo Niemi ja nti Annikki Helenius.

TYÖNJOHTAJA

Rikhart Helle

60-vuotias.

Ikää alkaa karttua Tervakosken työnjohtajakunnan kärkijoukoille. Huomenna, sunnuntaina, täyttää käsipaperitehtaan työnjohtaja Riku Helle kuudennen vuosikymmenensä. 47 vuotta on häneltäkin jo tullut käytetyksi Tervakoski Oy:n palveluksessa. Työnsä tehtaassa hän sai alkaa jo normaali-ikää aikaisemmin, 13 vuotiaana, isänsä kuoleman johdosta ja sisarusparvi oli suuri. Työnjohtaja Helle on käynyt läpi tehtaan eri osastot, viimeksi paperikoneenkäyttäjänä, vuoromestarina ja nyt pari vuotta käsipaperitehtaan työnjohtajana.

Runsaasti on hra Helle saanut vuosien varrella suorittaa asevelvollisuuttaan kylämme sivistysriennoissa. Hän oli aikoinaan lahjakas luonnenäyttelijä seuranäyttämöllämme. Palokunnassamme hän on ollut perustamisesta asti, samoin osuuskauppamme hallinnossa ollut vuosikymmenet, kuuluen edelleenkin sen hallintoneuvostoon.

„Tervakosken Kaiku” onnittelee 60 vuotiasta.

URHEILUKENTTÄMME JA URHEILUPIISTOMME.

Nuorisomme huomioon.

Tänä kesänä on yhtiön puolesta uhrattu huomattavia summia urheilukentän ja sen ympäristön, Urheilupuiston kunnostamiseen ja somistamiseen. Tämä toimenpide, joka on tehty nuorisomme ja koko paikkakunnan väestön iloksi ja viihtyisyydeksi, asettaa meille itsekullekin myöskin velvollisuuksia, jotta tämä huvipuistomme säilyisi kauniina ja siistinä.

Tahtoisin kohdistaa sanani erikoisesti nuorisolle. Me vanhempi polvi olemme

näneet, miten esim. kaikki uimahuoneemme ovat vuosien aikana saaneet erilaisia „puumerkkejä” lisäkoristukseen ja miten siisteys niissä ei aina vastaa odotuksia. Nyt olisi kehittyneen nuorisomme otettava erikoisesti tämä asia omakseen, jotta järjestys ja siisteys tässä urheilukeskuksessamme säilyisi sellaisena kuin sen arvo vaatii. Pikkupojat, jotka useimmin lankeavat kaikenlaisiin epäurheilullisiin edesottamuksiin, eivät aina luonnollisesti jaksaa ymmärtää vielä tällaisen kauniin urheilualan merkitystä aikoinaan heille itselleen. Jos varttuneempi nuorisoo ottaa asian omakseen ja panee toimeen „kyläkurin”, siis kovakouraisesti tarttuu kiinni kurittomiin, jotka havaitaan luvattomissa hommissa puistoalueen ja sen rakennusten siisteyttä tuhoamassa, niin varmastihan nyt puhdistettu urheiluaue kestää monet kesät kauniina, puhtaana ja viihtyisänä urheiluy. m. juhliä kunnialla vastaanottamaan.

Ent. urheilija.

SUOJELUSKUNNAN MAASTO-AMMUNTA.

Jo viikkoa aikaisemmin kielivät Maaherran varoitushilmoitukset ilmoituspaikoilla, että sunnuntain 27.8. tulee Tietyn kulmalla paukkumaan. Ja kyllä paukkuikin. Suojeluskunnalla oli maastoammunta, mielenkiintoinen ja opettava. Ampumakilpailu, jossa rajoitetulle maastoalueelle on sijoitettu useahkoja ampumapaikkoja erilaisin maalein ja ampumamatkoin, ja jonka tarkoituksena on kehittää miehistön taistelunmukaista ampumataittoa. Kilpailuun oli sisällytetty myöskin matkojen arvioimisia.

Kilpailijat oli jaettu 8 miehisiin partioihin ja lähti ensimmäinen partio matkaan klo 10,45 Keilahuoneen luota tavoitteena kenttäampumarata. Holländerin luona oli etäisyyden arviointi ja

ampumaradalla tavallinen 3 + 6 laukauksen kenttäammunta. Matka jatkui Tietyn luo, jossa ensin n. 70 m. matkalta kiv. ammunta rintakuviotauluun, 4 laukausta 1 min. kuluessa ja sitten toisessa paikassa, n. 180 m matkalta syöksyjätäuluun, 5 laukausta 50 sekunnissa. Sieltä edelleen Sinivuoren huvilalle, jossa kilpailijat, suoritettuaan ensin etäisyyden arvioinnin, saivat piristää itseään lottien tarjoamalla kahvilla ja siellä myöskin oli tapaturmien varalta „lääkäri” sidontavälineineen. Markkulan santakuopassa oli pistooliammunta, n. 20 m matkalta syöksyjiin 5 laukausta 30 sekunnissa. Seuraava toimintapaikka oli eräällä Vuorelan kalliolla, missä kallioiden välisen rotkon yli kivääriammunta rintakuvioidin, 3 laukausta 40 sekunnissa. Kallioiden yli matka jatkui Korpiloon ja siellä kivääriammunta pääkuvioihin, n. 70 m matkalta 2 laukausta polvelta 30 sekunnissa ja välittömästi sen jälkeen 2 laukausta makuulta 20 sekunnissa. Korpilossa annettiin määräys jatkaa Pajunojalle, missä oli kiv. ammunta Pajunojan rannasta yli salmen Tohmonnukan puolella oleviin syöksyjiin, 5 laukausta 50 sekunnissa, matka n. 245 m. Tämä ampumaetäisyys oli myöskin arvioitava. Vielä yksi etäisyyden arviointi Pajunojan kallion luona ja siihen kilpailu sitten päättyi.

Kilpailun järjestelyssä oli huomioon otettu tarpeelliset varovaisuustoimenpiteet, joten kaikki sujui hyvin.

Osanottajia oli kaikkiaan 39 ja mikä ilahduttavaa näistä suurin osa nuorempaa polvea.

Tulokset olivat seuraavat:

(Kenttä + maasto + matk. arv. ja yhteensä.)

1. Dahlstedt, F. 56 + 34 + 115 = 205
2. Tukia, L. 46 + 33 + 120 = 199
3. Salovaara, A. 53 + 24 + 120 = 197
4. Saarinen, T. 56 + 28 + 110 = 194
5. Koskela, P. 52 + 26 + 110 = 188
6. Laine, A. 54 + 33 + 100 = 187

SUOJELUSKUNTA.

Huomenna, 3.9.39., yhdistetty kilpailu Tervakoskella. Kilpailu käsittää: 10 lk. kiv. kouluammunta, 6 lk. kiv. kenttäammunta, 10 lk. pistoolitaisteluaammunta, käsikranaattienheitto ja matkojen arviointi.

Kokoontuminen klo 9. Patruunat jaetaan ampumaradalla.

TERVAKOSKEN KLUBIN

E l o k u v a

Hälyytys Välimerellä

Pierre Fresnay — Kim Peacock.

Näytetään lauantaina ja sunnuntaina
klo 19,45.

(Lapsilta kielletty.)

Lapsille klo 19,30 pilakuvia.

Pääsymaksu: Klubin jäseniltä 3:—,
muilta 6:—.

TERVAKOSKEN KISATYTTÖJEN

Vuosikokous

pidetään torstaina, syyskuun 7 p:nä
klo 18 Seurahuoneessa.

L o t a t. Kokous tiistaina,
5/9. 1939 lottahuoneessa.
Puheenjohtaja.

Huom!

Uudet syys-, talvipuku- ja paltto-
k a n g a s n ä y t t e e t ja kankaat
saapuneet.

Valmistetaan ajanmukaisia pukuja
sopuhintaan.

Pistäytykää katsomassa.

Vaatturi A. Putkonen.
Riihimäki. Valtak. 9 puh. 681.

TERVAKOSKEN PADON

painiharjoitukset

ovat joka keskiviikko ja perjantai
klo 15 — 20.

P a t o.

Huutokauppa.

Syyskuun 6 päivänä alkaen klo 10
myydään poismuuton takia Tervakoskella
agr. Kallion asunnossa erilaisia huone-
kaluja: sänkyjä, peilipöytä, liinavaate-
kaappeja, tuoleja, pöytiä, 2 puutarha-
kalustoa, patjoja, mattoja, pitovaatteita,
verhoja, pöytäliinoja, suksia, potkukel-
koja ja kaikenlaista taloustavaraa sekä
kattolamppuja.

Huudot paikalla maksettava.

Tervakoskella elok. 26 p:nä 1939.

Huutokaupanpitäjä.

OMENIA myytävänä halvalla Tervakoski
Oy:n puutarhassa.

LINJA-AUTO lähtee Kuumolan karne-
vaaleihin tänä iltana klo 20 Seuran luota.

Tallettajien on harkittava varojensa sijoittaessaan.

että rahat huonoinkin
aikoina aina ovat nos-
tettavissa, ja tällöin on
pankin maksuvel-
mius ratkaiseva
tekijä.

Kassamme 31. 7. 1939
477 milj. mk.

Kassareservimme
922 milj. mk.

Omat varomme
545 milj. mk.

turvaavat
maksuvelmiuden

Kansallisen
Osake-
Pankki

214 konttoria.

TERVAKOSKEN V. P. K.
viettä

Syysjuhlaansa

syyskuun 10 päivänä. Ohjelmassa
erilaisia kansankilpailuja ja ilo-
t u l i t u s.

Lähemmin seuraavassa numerossa

L O T A T.

Kävelymerkkisuorituksia syyskuun
aikana maanantaisin ja torstaisin (sopi-
van sään sattuessa.) Lähtö kaupan mäeltä
klo 18,30.

Tervakoski Osakeyhtiön Kirjapaino 1939.

TERVAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 36.

LAUANTAINA SYYSKUUN 9 p:nä.

1939.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

PÄÄTOIMITTAJA G. A. GRÖNDAHL.

TILAUSHINTA: 15:— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 50 p. mm.

Viikkolista:

Tohtori Oikarinen vastaanottaa sairaita Sidehuoneessa joka keskiviikko klo 11—15.

Hammaslääkäri M. T. Castrén vastaanottaa potilaita Tervakosken Sidehuoneessa tiistaisin klo 16—17,30 ja perjantaisin klo 9,30—11.

Tunnit Sidehuoneessa lääkkeiden jakoa ja sidemuuttoa varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.

Tervakosken Postitoimisto pidetään avoimena arkipäivinä 9—9:45, 10:15—12 ja 16—17:30, sunnuntaisin 10:15—11:15.

Lainakirjasto on avoimena joka tiistai.

Tervakosken Klubin Lukusali on avoimena joka päivä.

J u n a t:

lähtevät Riihimäeltä:

Pohjoiseen:	0,56,	7,00,	9,22,	11,25,
	14,32,	15,04,	15,14,	17,53,
	18,31,	20,24,	22,12,	

Etelään:	5,15,	5,40,	6,20,	6,37,
	6,57,	8,25,	10,10,	10,45,
	10,56,	13,47,	13,57,	16,10,
	17,07,	17,34,	18,40,	20,19,
	22,12,	22,02,	22,50,	

Itään:	1,06,	6,14,	8,23,	9,23,
	11,15,	13,48,	17,10,	18,22,
	20,29,	23,40,	23,50,	

Yksityis vuokra-autoja on saatavissa F. Aholalta, Ilmari Liutalta, U. Lehtoselta ja E. Saarelalta Napialassa.

KIRKOLLISIA UUTISIA:

Sunnuntaina pyhäkoulu klo 9, jumalanpalvelus klo 10.

Tiistaina kirkko-ompeluseura klo 19.

Keskiviikkona Pikkukirkossa hartaushetki klo 19, puhuu saarnaaja Helkiö.

Torstaina tyttökerho klo 19.

Perjantaina hartaushetki Punkan koulussa klo 19,30.

— Tampereen matka peruutetaan, koska bentsinipulan tähden ei saada autoa.

— AVIOLIITTOON on kuulutettu herra Jaakko Nieminen ja neiti Siiri Kyöstilä; herra Sakari Nieminen ja neiti Judith Jansson.

Tapaturma- vakuutuksesta.

Kaikki yhtiön palveluksessa olevat työntekijät on vakuutettu tapaturmien varalta, mutta tämä vakuutus koskee ainoastaan itse työssä tapahtuvia tapaturmia. Yksityiselämässä sattuvia vahinkoja vastaan ei työläinen ole millään tavalla suojattu, ellei hän ole ottanut yksityistä vakuutusta.

Yksityinen tapaturmavakuutus on kuitenkin kallis ja siitä on haittana, että asianomainen työaikana on kaksinkertaisesti vakuutettu, saamatta siitä vastaavaa hyötyä.

Tämän epäkohdan poistamiseksi on Teollisuudenharjoittajain Keskinäinen Tapaturmavakuutusyhtiö päättänyt ensi vuoden alusta lukien ottaa käytäntöön vapaaehtoisen vakuutuksen työn ulkopuolella sattuvan tapaturman varalta (lomavakuutuksen). Tämä vakuutus on tarkoitettu työntekijäin pakollisen vakuutuksen täydennykseksi. Korvaukset suoritetaan samojen perusteiden mukaan kuin pakollisessa vakuutuksessa.

Pakollinen vakuutus täydennettynä lomavakuutuksella muodostaa siis kokonaisen vakuutuksen. Tämän ja yksityisvakuutuksen välinen ero on, paitsi yllämainitussa jaossa työaikaan ja vapaa-aikaan nähden, korvausten laadussa. Ensinmainitussa tapauksessa lasketaan ne pakollisen vakuutuksen perusteiden mukaan, vaikka huomattavat korotukset ovatkin mahdollisia, mutta yksityisvakuutuksessa voidaan niistä sopia verraten vapaasti. Sitäpaitsi on syytä huomauttaa että lomavakuutuksessa (kuten pakollisessakin) sairashoitokustannukset korvataan täydellisesti yhden vuoden aikana, jota vastoin yksityisvakuutuksessa niistä suoritetaan enintään etukäteen sovittu määrä päivältä korkeintaan 180 päivän aika-

na. Kuolemantapauksessa taas suoritetaan korvaus ensinmainitussa tapauksessa omaisille tulevana vuotuisena huoltoeläkkeenä, mutta jälkimmäisessä tapauksessa sopimuksen mukaisena pääomansuorituksena. Suoranainen vertailu näiden molempien vakuutusmuotojen kesken on erilaisten vahingonkorvauslaskuperusteiden takia mahdoton, mutta voitaneen sanoa, että 24,000 markan vuosipaikan perusteella otettu lomavakuutus vastaa 100,000 markan tai jonkun verran suurempaa yksityisvakuutusta.

Koska vakuutusmaksu on verrattain huokea — se lienee mk 3:50 vahingonkorvausten olevan palkkamäärän tuhannelta — olisi jokaisen yhtiön palveluksessa olevan työläisen syytä ottaa tällainen vakuutus.

Lähempiä selostuksia tästä vakuutusmuodosta on saatavissa yhtiön konttorissa.

KAIUN VIIKKOLISTAA

on muutettu sikäli, että junien kulkuvuorot on ilmoitettu pitäen lähtöpaikkana Riihimäkeä, koska liikenteemme nykyisin suuntautuu pääasiassa sinne Ryttylän jäädessä tässä shteessa merkitykseltään vähäisemmäksi. Linja-autojen kulkuvuorot on toistaiseksi jätetty kokonaan pois, sillä nyt voimassa olevan polttoainesäänöstelyn aikana on supistettava linja-autojen kulkuvuoroja ja voivat ne siis muuttua joka viikko. Hämeenlinna-Helsinki linja-autojen kulkuvuoroista ei olla vielä tätä ladottaessa selvillä, mutta tullaan niistä ilmoittamaan heti tiedon saatua pylväsilmoituksissa.

Tervakoski — Punkka — Riihimäki linja-autojen kulkuvuorot ovat samat kuin aikaisemmin seuraavin poikkeuksin:

Karvosen vuoro Riihimäeltä 20,50 ja Tervakoskelta 21,20 ajetaan ainoastaan lauantaisin ja sunnuntaisin.

Kyöstilän vuoro Riihimäeltä 22,15 jaa lauantaicin ja sunnuntaicin pois ja auto lähtee Riihimäeltä 0,20.

Huomautetaan vielä, että Kyöstilän autobussi ei enää kulje Vähikkälään asti.

Vähikkäläiset pääsevät Riihimäelle „sekajunalla”, joka lähtee Vähikkälästä Launosten kautta klo 7,00 ja 15,10 sekä Riihimäeltä klo 12,00 ja 18,30.

KIITOS.

Sydämellisin kiitos kaikille niille, jotka tavalla tai toisella muistivat minua täyttäessäni 60 vuotta.

Riku Helle.

KOKO MAAN KÄSITTÄVÄ VÄESTÖN-SUOJELUVIIKKO 1—8. 10. 39.

Suurisuuntaiset valmistelut parhaillaan käynnissä Suomen Kaasusuojelujärjestössä ja muissa väestönsuojeluelimissä.

Suomen Kaasusuojelujärjestön ja sen alaelmien toimesta sekä kunnallisten väestönsuojelutoimikuntien ja -kuntien, kunnallis- ym. siviiliviranomaisten, sotilasviranomaisten, suojeluskuntien, Lotta Svärd-paikallisosastojen, vakinaisten ja vapaaehtoisten palokuntien, Suomen Nuorison Liiton, Partiooika- ja Partiotyttöliiton, Marttaliiton, työväenyhdistysten, oppi- ja kansakoulujen, lukuisien virastojen ja teollisuus- ym. laitosten ja laajojen kansalaispiirien myötävaikutuksella ja avustuksella järjestetään koko maan käsittävä väestönsuojeluviiikko 1—8. 10. 39.

Mainitulla väestönsuojeluviiikolla suoritettavien laajakantoisten väestönsuojelupropaganda-, valistus- ja neuvontatoimenpiteiden tarkoituksena on maamme väestön ja viranomaisten jatkuva herättäminen ja kehoittaminen ymmärtämään kotiseudun väestönsuojelua yhä enemmän, syvemmin ja omakohtaisemmin sekä myötävaikuttamaan sen edistämisen hyväksi ja osallistumaan siihen entistä aktiivisemmin. Toisaalta väestönsuojeluviiikon aikana ja yhteydessä on tarkoitus jatkuvasti varata aktiivihenkilöstöä eri asutus-, teollisuus- ja liikennekeskuksien suojelumuodostelmiin ja suojelujoukkoihin sekä antaa heille tarpeellista väestönsuojeluperus- ja jatkokoulutusta vss. kursien, harjoitusten ym. kouluustilaisuuksien yhteydessä.

Aivan erikoinen paino tullaan asettamaan väestön omakohtaiseen suojeluun

kuuluvien suojelutoimenpiteitten tunnetuksi tekemiseksi väestön keskuudessa, jotta se saataisiin entistä enemmän oppimaan ja suorittamaan niin henkilökohtaisia kuin myös kotitalonsa ja kotikorttelinsa suhteen tarvittavia eri suojelutoimenpiteitä.

Väestönsuojeluviiikon tarkoituksena on myöskin kansamme väestönsuojeluhengen ja yleensä maanpuolustushengen jatkuva kasvattaminen ja lujittaminen omalta osaltaan vaikuttamaan puolustuskuntoisuutemme hyväksi.

Edelläesitettyyn viitaten Suomen Kaasusuojelujärjestö kehoittaa kaikkia edellämainittuja väestönsuojeluelimiä, järjestöjä, liittoja, yhdistyksiä, yhtymiä, laitoksia ja laajoja kansalaispiirejä tehokkaalla tavalla valmistautumaan väestönsuojeluviiikon viettoon, jotta siitä itse-kullakin paikkakunnalla voitaisiin saada mahdollisimman hyvät, käytännölliset tulokset yleisen suojeluvälmiuden kehittämiseksi ja tehostamiseksi.

UUDEN VIRSIKIRJAN VALMISTUMINEN.

Varteenotettava merkkitapaus kansamme hengellisessä ja henkisessä elämässä on kirkolliskokouksen viime vuoden lokakuussa hyväksymän uuden virsikirjan painosta ilmestyminen ja kauppaan joutuminen maanantaina elokuun 21 päivänä. Tämä syyskauden huomattavin kirjallinen uutuuksensa sekä seurakunnissa että yleisissä kouluissa käytäntöön heti syyskauden alusta.

Virsikirjoja tarjotaan aluksi neljä eri painosta ja kokoa, joista ohjepainos on suurin. Valtavat painokset ilmestyvät Suomen Kirkon Sisälähetykseuran ja Werner Söderström O. Y:n yhteistoiminnalla.

Nyt väistyy virsikirja on saanut varsinkin viimeisinä aikoina tuntea tunkeilua monien hengellisten laulukokoelmien puolelta, eikä se ole toivottavalla varmuudella aina voinut puoliensa pitää. Uuden virsikirjan laita on oleva toinen. Sen sisällönsä rikkaus ja vaihtelevaisuus on heti, kun se on tullut käytäntöön, asettava sen hallitsevaan asemaan ei ainoastaan jumalanpalveluksissa, vaan myös vapaassa kristillisessä toiminnassa. Sille kuuluva ensimmäinen sija on sille alusta pitäen valmistettava. Siten sen kasvatavat vaikutukset Suomen kansan kristilliseen elämään tulevat sekä nykyaikana että tulevaisuudessa olemaan arvaamatoman suuret.

ILMOITUKSIA.

TERVAKOSKEN KLUBIN

E l o k u v a

Illoinen maankiertäjä

Maurice Chevalier — Margaret Lockwood

Näytetään lauantaina ja sunnuntaina klo 19,30.

Lapsille sallittu.

Pääsymaksu: Klubin jäseniltä 3.—, muilta 6.—.

Huom! Aholan paja avattu Napialan kylässä. Otetaan vastaan hevosen kengitystä ja tekotyötä.

K. Lindqvist.

Kuulutus.

Seuraavien nestemäisten polttoaineiden: bensiniin, moottoripetrolin ja kaasööljin (naftan) kauppa on tiistaista 5.9.39. alkaen säännöstely.

Ensimmäinen säännöstelyviikko alkoi 5.9.39 ja päättyi 11.9.39.

Toinen säännöstelyviikko alkaa 12.9.39 ja päättyi 18.9.39.

Säännöstelyn alaisia polttoaineita saadaan myydä ja ostaa ainoastaan valtioneuvoston 4.9.39 antaman päätöksen määräyksiä noudattaen.

Ostolupakortteja saadaan paikkakunnan poliisipäälliköltä ja yleensä myös polttoaineiden myyntipaikoilta.

Janakkalan Säästöpankin

TERVAKOSKEN KONTTORI

avoinna konstaapeli Uotilan talossa joka arkipäivä klo 9—12.

Maksaa korkoa säästötilillä 4%.

Huomiseksi suunniteltu V. P. K:n

S Y Y S J U H L A

peruutetaan vallitsevan vakavan ajan takia.

— „AALTOSEN KUNDTIT” nimimerkillä varustetun tiedonannon vastaanotti Kaiun toimitus viime perjantaina. Ilmoitamme arv. nimimerkille, ettemme voi tiedonantoa sellaisenaan, ilman parempia perusteluja julkaista.

Toimitus.

Tervakoski Osakeyhtiön Kirjapaino 1939.

TERVAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 37.

LAUANTAINA SYYSKUUN 16 p:nä.

1939.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

PÄÄTOIMITTAJA G. A. GRÖNDAHL.

TILAUSHINTA: 15.— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 50 p. mm.

Viikkolista:

Tohtori Oikarinen vastaanottaa sairaita Sidehuoneessa joka keskiviikko klo 11—15.

Hammaslääkäri M. T. Castrén vastaanottaa potilaita Tervakosken Sidehuoneessa tiistaisin klo 16—17,30 ja perjantaisin klo 9,30—11.

Tunnit Sidehuoneessa lääkkeiden jakoa ja sidemuuutoja varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.

Tervakosken Postitoimisto pidetään avoinna arkipäivinä 9—9,45, 10:15—12 ja 16—17:30, sunnuntaisin 10:15—11:15.

Lainakirjasto on avoinna joka tiistai.

Tervakosken Klubin Lukusali on avoinna joka päivä.

J u n a t:

lähtevät Riihimäeltä:

Pohjoiseen:	0,56,	7,00,	9,22,	11,25,
	14,32,	15,04,	15,14,	17,53,
	18,31,	20,24,	22,12.	

Etelään:	5,15,	5,40,	6,20,	6,37,
	6,57,	8,25,	10,10,	10,45,
	10,56,	13,47,	13,57,	16,10,
	17,07,	17,34,	18,40,	20,19,
	22,12,	22,02,	22,50.	

Itään:	1,06,	6,14,	8,23,	9,23,
	11,15,	13,48,	17,10,	18,22,
	20,29,	23,40,	23,50.	

Yksityis vuokra-autoja on saatavissa F. Aholalta, Ilmari Liutalta, U. Lehtoselta ja E. Saarelalta Napialassa.

KIRKOLLISIA UUTISIA:

Sunnuntaina pyhäkoulu klo 9, jumalanpalvelus klo 10.

Tiistaina poikakerho kerhotuvassa klo 18. Tervetuloa pojat omaan kerhoon!

Lähetysoyryseura neiti Lumpeen luona klo 19.

Keskiviikkona raamattutunti kirkossa klo 19.

Torstaina retkeilykerho klo 19.

Perjantaina hartaushetki Hallakorven koulussa klo 19,30.

— YHTIÖN AGRONOOMIKSI on 1 p:stä lokakuuta lukien otettu agronomi Väinö Erkki Nieminen Janakkalasta, joka tähän asti on toiminut Maataloushallituksessa valtion maatalouden tarkastajana.

Tapaturma- vakuutuksesta.

Viime Kaiussa puhuttiin uudesta „lomavakuutuksesta” ja kehoitettiin asiasta kiinnostuneet kääntymään konttorin puoleen saadakseen lähempiä tietoja Koska kyselyjä ei ole tehty, annamme tässä lähemmän selostuksen ja toivomme, että kysymystä työläisten keskuudessa ruvettaisiin vakavasti harkitsemaan.

Tämä vakuutus on tarkoitettu henkilöille, jotka pakollisella tai vapaaehtoisella vakuutuksella työntekijäin tapaturmavakuutuslain mukaan on suojattu työssä sattuvan tapaturman seurauksilta, mutta jotka tämän lisäksi haluavat ottaa vakuutuksen samanlaisten perusteiden mukaan työn ulkopuolella sattuvan tapaturman varalta.

Vakuutus myönnetään siis ainoastaan lisävakuutuksena yllämainittua laatua olevaan vakuutukseen työssä sattuvan tapaturman varalta ja vain yhtiön osakkaana olevan työnantajan välityksellä.

Vakuutus käsittää joko kaikki pakolliseen tai vapaaehtoiseen työntekijäin vakuutukseen sisältyvät henkilöt (Vaihtoehto I) tai ainoastaan määrättyt nimetyt henkilöt (Vaihtoehto II).

Vakuutus käsittää työn ulkopuolella, myös matkoilla sekä Suomessa että ulkomailla, sattuvat tapaturmat. Vakuutus ei käsitä tapaturmaa, joka sattuu vahingoittuneen tehdessä vapaa-aikanaan työtä toisen henkilön lukuun sellaisissa olosuhteissa, että tästä tapaturmasta on suoritettava korvausta työntekijäin tapaturmavakuutuslain perusteella.

Vakuutus on voimassa myöskin vakuutetun harjoittaessa urheilua, kuitenkin seuraavin poikkeuksin.

Painissa ja nyrkkeilyssä sattuvista tapaturmista ei suoriteta korvauksia.

Jos vakuutus käsittää ainoastaan määrättyt nimetyt henkilöt (Vaihtoehto II), on se voimassa jalkapallopelissä ja moottoripyöräajossa vain niiden henkilöiden osalta, joihin nähden tämä on erikoisesti ilmoitettu ja siitä johtuva lisämaksu suoritettu.

Vahingonkorvaukset suoritetaan samojen perusteiden mukaan kuin pakollisessa työntekijäin tapaturmavakuutuksessa ja lasketaan siis vahingoittuneen palkan perusteella sekä ovat ne erisuuruisia huoltaville ja yksinäisille henkilöille. Kuitenkin voidaan tehdä sopimus siitä, että vahingonkorvausten laskuperusteena pidetään etukäteen määrättyä summaa, riippumatta asianomaisen todellisuudessa saamasta palkasta.

Vakuutus käsittää myöskin ulkomailla sattuvat tapaturmat, mutta ulkomailla saadusta sairaanhoidosta suoritetaan enintään se määrä, mikä olisi suoritettu vastaavasta hoidosta Suomessa.

Jos suurimmat lain edellyttämät korvaukset (jotka vastaavat vuosipalkkaa mk 24,000:—) vakuutuksenottajan mielestä ovat riittämättömiä, voidaan vakuutus myöntää myöskin sellaisin ehdoin, että kaikkia vahingoittuneelle ja hänen omaisilleen tulevia korvauksia korotetaan määrätyn %-luvun mukaan, kuitenkin enintään 300%, mikä vastaa 96,000 markan vuosipalkkaa.

Vakuutusmaksu on mk 3:50 vahingonkorvausten laskuperusteena olevan palkkamäärän tuhannelta.

Lisämaksu jalkapallopelin ja moottoripyörä-ajon osalta on yksitellen 50% normaalimaksusta.

Työnantaja on vakuutuksenottajana vastuussa vakuutusmaksun suorituksesta, mikä tapahtuu etukäteen koko vuodelta. Siinä tapauksessa että työnantaja on eri vakuutettujen henkilöiden kanssa sopinut siitä, että he itse maksavat vakuutus-

Autobussi-aikataulu.

H:LINNA	T:KOSKI	R:MÄKI	HESINKI	AUTONOMISTAJA
6,00	→ 6,45	→ 7,40	→ 9,35	Airikkala
	7,00	→ 7,30		Kyöstilä
9,25	← 8,40	← 9,15	8,00 Lopelta	Kyttälä
	9,45	→ 10,40		Kyöstilä
11,40	← 10,55	← 10,15	8,00	—
	11,45	← 11,15		Airikkala
11,50	→ 12,40	→ 13,25		Kyöstilä
	14,20	← 13,50		Airikkala
14,00	→ 14,45	→ 15,40	Lopelle	Karvonen
	15,15	→ 15,45		Kyttälä
15,00	→ 15,50	→ 16,40	→ 18,35	Karvonen
	16,00	→ 16,30		Airikkala
16,50	← 16,10	← 15,30	(Turkhaudan kautta)	Kyöstilä
	17,30	← 17,00		—
	17,30	→ 18,00		Karvonen
	18,30	← 18,00		—
19,40	← 19,00	← 18,20	16,00	Kyöstilä
	19,30	→ 20,00		Airikkala
	22,45	← 22,15		Kyöstilä
Lauantaisin ja sunnuntaisin:				
	21,20	← 20,50		Karvonen
	21,20	→ 21,50		—
	0,50	← 0,20		Kyöstilä
jolloin 22,15 vuoro jää pois.				

Kyöstilän ja Karvosen autot lähtevät Tervakosken torilta ja ajavat Riihimäen asemalle. Airikkalan autot lähtevät vanhan Urheilukentän risteyksestä ja pysähtyvät Riihimäellä Kahvila Jaavan luona.

maksu-osuutensa, on siis näiden vakuutusmaksujen periminen työnantajan asia.

Jos vakuutus käsittää määrätyt nimetyt henkilöt (Vaihtoehto II), on vakuutusmaksu lopullinen ja vakuutus jää voimaan kalenterivuoden loppuun, myöskin siinä tapauksessa, että vakuutetun toimi on päättyneen vuoden kuluessa.

— 85 VUOTTA täyttää t. k. 21 p:nä Kustaava Eriksson Tervakoskella.

— 60 VUOTTA täytti viime lauantaina, syysk. 9 p:nä, Tukholmassa neiti Karin Westerlund. Neiti Westerlund on syntynyt Tervakoskella. Hänen isänsä oli kaikille vanhoille tervakoskelaisille tuttu ja pidetty insinööri K. H. Westerlund ja äitinsä Tervakosken opettaja Aurora, synt. Grönholm, jonka hauta on Janakkalan kirkkomaassa. Neiti Westerlund seuraa „Kaiun” uutisia ja on rakkain sitein kiinnitetty syntymäpaikkaansa Pikkukirkon ympäristöön. Tänä kesänä hän kävi pikimältä katsomassa syntymäkyläänsä ja pitäjäänsä ja rankkasateesta huolimatta tahtoi hän kävellä lapsuusajan polkuja ja ihailla leikkipaikkoja mustikkamäessä entisessä kotipuistikossa. Lehtemme lausuu näin myöhästyneenäkin onnittelunsa 60-vuotiaalle.

— 50 VUOTTA täyttää t. k. 20 p:nä hra Väinö Väinö Tervakoskella.

LÄÄKÄRINHOITO.

Tervakoski Osakeyhtiön palveluksessa olevilla henkilöillä on aina ollut ja tulee edelleenkin olemaan määrätyissä puitteissa vapaa lääkärihoito, mutta kun tätä oikeutta on väärinkäytetty, annetaan lääkärihoidosta tästä lähtien seuraavat määräykset:

Lääkäriin vastaanotto-ajalla, keski- viikkoisin klo 11—15 välisenä aikana, on jokaisella yhtiön palveluksessa olevalla henkilöllä sekä eläkevanhuksella oikeus käydä lääkärin tutkittavana. Tämä oikeus ei uletu perheen jäseniin, siis henkilöihin, jotka eivät käy työssä.

Lääkäri käy myös maksuttomasti sellaisten yhtiön palveluksessa olevien potilaitten kotona, jotka sairautensa vuoksi eivät itse voi mennä lääkärin vastaanotolle, mutta potilas ei saa itse kutsua lääkäriä, vaan ilmoittaa siitä sairaanhoitajattarelle. Samoin on meneteltävä jos lääkäriä halutaan aikana, jolloin hänellä ei ole vastaanottoa Tervakoskella.

Maksuton käynti lääkärin luona Turengissa tapahtuu myöskin ainoastaan sairaanhoitajattaren luvalla.

Tämän yhteydessä voidaan mainita, että koululaisten hoito kuuluu koululääkärin tehtäviin — tässä tapauksessa toimii toht. Oikarinen myös koululääkärinä.

— KOSKA NYKYÄÄN, kun yksityisautojen käyttö on kielletty ja linja-autojen vuorot supistettu, mutta

ILMOITUKSIA.

TERVAKOSKEN KLUBIN

E l o k u v a

Huuto erämaasta

Erämaaromantiikan jännittävä kuvaus.

Näytetään lauantaina ja sunnuntaina klo 19,30.

Lapsille sallittu.

Pääsymaksu: Klubin jäseniltä 3:—, muilta 6:—.

T a n s s i t

Tarinmaan V. P. K:n talossa lauantaina t. k. 16 p:nä klo 20—24.

Soittaa Viitamäet. Liput 7:—.

Huvitoimikunta.

Etelä-Janakkalan Maamiessseura viettää

Syysjuhlaansa

sunnuntaina 1 pv. lokakuuta Vähikkälän Seuratalossa klo 19,30. Lauantaina päivällä työkiilpailut Toivassa.

Johtokunta.

Tuoremehun

valmistuspäivät pidetään Vähikkälän Seuroentalolla 20 ja 21 pv. t. k. alkaen klo 10.

Osanottomaksu on 5 mk. Omenia, marjoja ja puliot mukaan. Hyvä tilaisuus saada hyvällä koneella valmistaa ensiluokkaista tuoremehua.

Kotitalousvaliokunta

Myytävänä.

Lanttuja sekä muita juurikasveja myydään sekä tuodaan kotia juurikasvien korjuuajana.

Tervakosken Puutarha.

Perunannoukkijat

saavat työtä torstaista, t. k. 21 p:nä lähtien Keskivarin tilalla Uhkoilassa.

Omenia myytävänä Uhkoilan Keskivarissa.

viimeksimainittuja käytetään enemmän kuin tavallista, epävarmuutta niiden lähtöajoista vallitsee, julkaisemme uuden aikataulun, joka toistaiseksi on voimassa.

Tervakoski Osakeyhtiön Kirjapaino 1939.

TERVAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 38.

LAUANTAINA SYYSKUUN 23 p:nä.

1939.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

PÄÄTOIMITTAJA G. A. GRÖNDAHL.

TILAUSHINTA: 15:— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 50 p. mm.

Viikkolista:

Tohtori Oikarinen vastaanottaa sairaita Sidehuoneessa joka keskiviikko klo 11—15.

Hammaslääkäri M. T. Castrén vastaanottaa potilaita Tervakosken Sidehuoneessa tiistaisin klo 16—17,30 ja perjantaisin klo 9,30—11.

Tunnit Sidehuoneessa lääkkeiden jakoa ja sidemuuttoa varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.

Tervakosken Postitoimisto pidetään avoinna arkipäivinä 9—9:45, 10:15—12 ja 16—17:30, sunnuntaisin 10:15—11:15.

Lainakirjasto on avoinna joka tiistai.

Tervakosken Klubin Lukusali on avoinna joka päivä.

J u n a t:

lähtevät Riihimäeltä:

Pohjoiseen:	0,56,	7,00,	9,22,	11,25,
	14,32,	15,04,	15,14,	17,53,
	18,31,	20,24,	22,12,	
Etelään:	5,15,	5,40,	6,20,	6,37,
	6,57,	8,25,	10,10,	10,45,
	10,56,	13,47,	13,57,	16,10,
	17,07,	17,34,	18,40,	20,19,
	22,12,	22,02,	22,50,	
Itään:	1,06,	6,14,	8,23,	9,23,
	11,15,	13,48,	17,10,	18,22,
	20,29,	23,40,	23,50,	

Yksityis vuokra-autoja on saatavissa F. Aholalta, Ilmari Liutalta, U. Lehtoselta ja E. Saarelalta Napialassa.

KIRKOLLISIA UUTISIA:

Sunnuntaina klo 9 pyhäkoulu, klo 10 jumalanpalvelus, jonka yhteydessä on H. p. ehtoollinen.

Tiistaina kirkko-ompeuseura klo 19.

Keskiviikkona raamattutunti klo 19.

Torstaina tyttökerho klo 19.

Perjantaina hartaushetki Vähikkälän seurojen talossa klo 19,30.

— KUOLLUT. Viime tiistaina t. k. 19 p:nä kuoli täällä eläkeläinen Kalle Eväsoja 92 vuoden ikäisenä. Vainajaa lähinnä jäivät suremaan lapset ja lastenlapset perheineen.

— KUOLLUT. Sunnuntaina, t. k. 17 p:nä kuoli Napialassa nti Inga Lehtinen 24 vuoden ikäisenä.

Vakava aika.

Elämme vakavaa aikaa. Sodan synkät pilvet ovat ihmiskunnan yllä. Jälleen vuodatetaan verta, jälleen tuhotaan ihmiselämää. Vasta 20 vuotta on kulunut edellisestä suursodasta. Olemmeko jälleen joutumassa samanlaiseen tai ehkä kauheampaan? Kun sota syttyy voi sillä aina olla odottamattomia seurauksia.

Erikoisesti me suomalaiset olemme joutuneet vakaisiin mietteisiin. Mitenkä käy Suomen? Kerrotaan, että kun sähkösanomat pääkaupungin kaduilla toivat viestin sodan syttymisestä, nähtiin ihmisten itkevän. Olemmeko me tunteneet näinä viikkoina alakuloisuutta ja alotekevyyden puutetta työssämme. Me aavistamme, että on jälleen kysymys suurista asioista.

Lukija, onko elämän vakavuus lähestynyt sinua?

Tämä aika tahtoi jälleen havahduttaa meitä miettimään elämän vakavuutta. On murheellista nähdä sellaisia, jotka eivät osaa milloinkaan hiljentyä ja olla vakavia. Tällainenkaan aika ei heitä voi pysäyttää hillittömästä elämänmenosta. Kaikki on heille yhdentekevää.

Oletko sinä hiljentynyt? Kuuletko sinä Jumalan ääntä?

Me tiedämme, että tämänkin sodan yläpuolella on Pyhä Jumala, Hän, jolla on kaikki valta taivaassa ja maan päällä. Hän on Pyhä ja Vanhurskas. Ja raamattu puhuu Jumalan vihasta, joka „ilmenee taivaasta kohdatakseen kaikkea jumalattomuutta ja vääryyttä, mitä ihmiset harjoittavat, ne, jotka pidättävät totuuden vääryydessä”. Sodassa nähdään Jumalan vihan lähestyvän ihmisiä. Jumala antaa vihansa tulla ilmi synnin seurauksissa. „Jumala ei salli itseänsä pilkattavan, sillä mitä ihminen kylvää, sitä hän saa niittääkin”.

Uskotko tämän?

Sota on seurausta vääryydestä kansojen välisessä elämässä. Se puhuu vakavaa kieltä yksityiselle ihmiselle. Mitä se puhuu sinulle?

Onko vakava aika vaikuttanut sinuun? Ehkä olet, kuullessasi että elintarpeiden saanti vaikeutuu, rientänyt kokoamaan niitä itsellesi mahdollisimman paljon turvataksesi elämäsi rakojen päivien varalta. Mutta ehkä olet unohtanut Jumalan, jolta kaikki tulee. Kun vaikeat ajat tulevat, ei mikään sellainen auta, jollei Jumala ole puolellamme. Jos Jumalan viha on päällämme, kansojen päällä, olemme hukassa. Meidän on päästävä Hänen kanssaan sovintoon, rauhaan.

Tästä muistuttaa vakava aikamme. Sota on sen jaikoihin joutuneelle kansalle kauhea onnettomuus. Me säälimme sodan kurjuuteen joutuneita. Mutta saatamme itsekin joutua samanlaiseen ahdistukseen. Raamatussa kerrotaan Siloassa kaatuneesta tornista, joka hautasi alleen kahdeksantoista henkeä. Tästä tapauksesta sanoi Jeesus: „Luuletteko, että he olivat syntisemmät kuin muut? Eivät olleet, sanon teille, mutta ellette tee parannusta, niin te kaikki samaten hukutte”.

Kysy omatuntosi edessä, missä sinun on tehtävä parannusta! Ei ole yhdentekevää, onko meillä rauha Jumalan kanssa. Vakavan ajan hartaustilaisuuksissa Helsingissä ovat kirkot olleet täpösen täynnä yleisöä. Vakava aika on sinne vienyt. Siellä on etsitty sisäistä rauhaa Jumalalta. Onko sinussa ollut tarvetta lähestyä Jumalaa?

Aika on vakava. Vain se, joka on päässyt pois Jumalan vihan alta, voi tänäkin aikana omistaa tämän: Turvanasi on ikaikojen Jumala!

Aarne Laasio.

— AVIOLIITTOON on vihitty varastomies Arvo Niemi ja nti Annikki Helenius Tervakoskelta.

LYPSYKONEET TERVAKOSKELLE.

Maanantaina, t. k. 18 päivänä lypsettiin Paiston navetassa ensimmäisen keran lypsykoneella. Koneita on yhteensä kahdeksan, ja käyttää niitä pieni yhden hevosvoiman sähkömoottori. Laidunkautena tullaan myöskin käyttämään lypsykoneita, jolloin voiman antaa erikoisille rattaille asennettu polttomoottori. Lypsykoneet ovat amerikkalaista Mc. Cormick merkkiä, ja on ne toimittanut Suomen Maanviljelijäin Kauppa O/Y.

UUSI SOKERITEHDAS HÄMEESEEN.

Kuluneella viikolla jätettiin Valtioneuvostoon Etelä-Hämeeseen perustettavan sokeritehtaan yhtiöjärjestys hyväksyttäväksi. Tehdasta suunnitellaan linjoille Hyvinkää—Hämeenlinna—Lahti. Varsin todennäköistä on, että tehdas sijoitetaan joko Hausjärven tai Janakkalan kuntaan. Oitissa, Leppäkoscilla ja Turengissa on sopivia alueita sokeritehdasta varten. Hämeenlinnan seuduilla on myös tiedossa sopiva paikka, joka saattanee tulla kysymykseen.

Kuten tunnettua ei sokeritehtaan valmistuskausi kestä muuta kuin neljän syyskuukauden ajan. Kun sekä Hausjärvellä että Janakkalassa on tiilitehtaita ja sahaja, joiden työväestö juuri syyskuukausina on enemmän tai vähemmän työtöntä, tulee sokeritehdas näille seuduille sijoitettuna huomattavasti tasoittamaan työkymsymyksen aikaansaamia kausivaihteluita.

Yhtiön osakepääoma on 20 miljoonaa markkaa, mikä summa lienee täyteen merkitty.

Maan sokeritarpeesta tyydyttävät nykyiset tehtaamme ainoastaan n. 10%^o, mutta jos vielä Satakuntaankin rakennetaan uusi tehdas, voinee omavaraisuus nousta 30%^o:iin, joka sodankin aikana jo huomattavalla tavalla lisää maamme „sokeriturvallisuuksi”, etenkin kun tämän lisäksi otetaan huomioon sodan syytyessä maassa löytyvät varastot.

Tervakoski Osakeyhtiö on myöskin merkinnyt osakkeita perustettavassa yhtiössä, joten täällä on sokerijuurikkaan viljelyksen laajentamista odotettavissa.

— ETELÄ-JANAKKALAN MAAMIESTEURAN syysjuhlassa Vähikkälän seuratalossa 1 p:nä lokak. puhuu agron. J. Kaltio aiheesta: „Sota ja maanviljelijä”.

RAUTATIE TERVAKOSKELLE.

Näinä vaikeina bensiinipula-aikoina on lohduttavaa tietää että Tervakoskelle tulee Rautatie, tai oikeammin sanottuna että Tervakoskelta lähtee rautatie, oikein omalta asemalta.

Saamamme tiedon mukaan suunnittelee yhtiö rautatien rakentamista. Milloin se valmistuu on vielä liian aikaista sanoa, mutta toivottavasti pian. Ajatelkaa että meillä on oma asema. Iso porokello, joka soi kolmasti ennen junan lähtöä ja sitten punalakkinen asemapäällikkö viheltää pilliään ja junasta alkaa kuulua: „ei puttookaan, ei puttookaan”. Istuudumme mukavasti nojatuoleilla varustettuun vauvuunne, sytytämme savukkeemme ja ennenkuin se on loppuun palanut olemme pääteasemalla. Emme enää ole riippuvaisia rämisevistä, bensiinin katkuilta haisevista autobusseista ja huonoista teistä, vaan ajamme kuin herrat ainakin.

Näin ajattelimme kuullessamme että rautatietä suunniteltiin. Kiirehdimme kuitenkin ottamaan lähemmin selkoa asiasta ja siihen kauniit unelmamme raukesivat. Rautatietä kyllä rakennetaan, mutta sen pääteasema on — suo — Piilonsuo. Eikä siihen tule nojatuoleilla varustettuja vauvuja ensinkään, vaan ainoastaan turvetta varten laatikoilla varustettuja vauvuja.

Pyydämme anteeksi, että tuli yllämielisyydessämme vähän autobusseja sovatuksi, tarkoituksemme ei ollut paha. Kyllä me teitä vielä tulemme käyttämään, hajustanne huolimatta.

— KYLLÄ HÄTÄ KEINON KEKSII. Bensiinimyynnin tultua säännöstelyksi loppui moottoriveneidenkin huviajelu, mutta kun ilmat edelleen ovat kauniit ja järvellä olo houkuttelee, ajatteli eräs nuori moottoriveneen omistaja että pääsee sitä muullakin kuin vain bensiinillä kulkemaan. Tuota pikaa valmistui hän itselleen puukaasukehittäjän, asetti sen venciensä perään, sytytti puut palamaan, odotti kotvan aikaa — ja eikös vaan ruvennutkin puukaasua syntymään. Sen hän johti moottorinsa kaasuttajaan ja moottori alkoi kun alkoikin käydä. Kesijärvelle asti tehtiin koematka ja hyvin kävi moottori, ehkä vähän laiskemmin kuin bensiinillä, mutta eteenpäin vain päästiin.

Pitihän siinä puukaasuttajassa olla savupiippukin ja siitä tuprusi paksua savua, ainakin alkuun, jotta rannalla olevat katselijat eivät varmaan tienneet oliko kysymyksessä höyrylaiva vai ko moottori.

Mikäli sota vielä talvella jatkuu, on moottorien omistajien syytä ottaa mallia tästä kaasuttajasta ja talven pitkinä iltoina rakentaa itselleen laitteen, jolla he tulevana kesänä ilmaiseksi voivat tehdä huvimatkoja vaikka Kesijärven perälle asti. Patenttia ei vielä ole haettu.

ILMOITUKSIA.

TERVAKOSKEN KLUBIN

Kotimainen

Elokuva

Herrat ovat herkkäuskoisia

näytetään sunnuntaina klo 19,30.

Lapsille sallittu.

Pääsymaksu: Klubin jäseniltä 5:—, muilta 8:—.

Tanssit

Vähikkälän Seuratalossa huomenna, sunnuntaina klo 20

JA—MA—KA soittaa.

Lotat!

Puolukka retkelle lähdetään joukolla — ellei sada — huomenna, 24/9. 39 klo 9.00 kaupan mäeltä. Kahvipullot ja eväät mukaan. Pömittuja puolukoita perkaamaan pyydetään niitä, jotka eivät ole olleet marjoja pöimimassa, saapumaan maanantaina klo 12 jälkeen lottahuoneeseen.

Puheenjohtaja.

Mieskuoro

harjoitus esiintymistä varten ensi torstaina klo 19.

Janakkalan Säästöpankin

TERVAKOSKEN KONTTORI

avoinna konstaapeli Uotilan talossa joka arkipäivä klo 9—12.

Maksaa korkoa säästötilillä 4%^o.

— HAUSJÄRVEN URHEILIJAIN JA TERVAKOSKEN PADON välinen seuraottelu suoritettiin viime sunnuntaina Hausjärvellä. Ottelun voitti Pato piste-määrällä 38, Urheilijain saadessa 34.

— TULO- JA OMAISUUSVERON ensimmäisen osan kanto v. 1938 toimitetaan lokak. 11 p:nä klo 9—13 Tervakosken Seurahuoneessa.

Tervakoski Osakeyhtiön Kirjapaino 1939.

TERVAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 39.

LAUANTAINA SYYSKUUN 30 p:nä.

1939.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

PÄÄTOIMITTAJA G. A. GRÖNDAHL.

TILAUSHINTA: 15:— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 50 p. mm.

Viikkolista:

Tohtori Oikarinen vastaanottaa sairaita Sidehuoneessa joka keskiviikko klo 11—15.

Hammaslääkäri M. T. Castrén vastaanottaa potilaita Tervakosken Sidehuoneessa tiistaisin klo 16—17,30 ja perjantaisin klo 9,30—11.

Tunnit Sidehuoneessa lääkkeiden jakoa ja sidemuuttoa varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.

Tervakosken Postitoimisto pidetään avoimena arkipäivinä 9—9:45, 10:15—12 ja 16—17:30, sunnuntaisin 10:15—11:15.

Lainakirjasto on avoinna joka tiistai.

Tervakosken Klubin Lukusali on avoinna joka päivä.

J u n a t:

lähtevät Riihimäeltä:

Pohjoiseen:	0,56,	7,00,	9,22,	11,25,
	14,32,	15,04,	15,14,	17,53,
	18,31,	20,24,	22,12,	
Etelään:	5,15,	5,40	6,20,	6,37,
	6,57,	8,25,	10,10,	10,45,
	10,56,	13,47,	13,57,	16,10,
	17,07,	17,34,	18,40,	20,19,
	22,12,	22,02,	22,50,	
Itään:	1,06,	6,14,	8,23,	9,23,
	11,15,	13,48,	17,10,	18,22,
	20,29,	23,40,	23,50,	

Yksityis vuokra-autoja on saatavissa F. Ahotalta, Ilmari Liutalta, U. Lehtoselta ja E. Saarelailla Napialassa.

KIRKOLLISIA UUTISIA:

Sunnuntaina Mikkelinpäivänä pyhäkoulu klo 9, jumalanpalvelus klo 10. — Älkää unohtako omaa seurakuntakokoustanne!

Tiistaina poikien kerho kerho-
tuvassa klo 18. Tervetuloa pojat!

Lähetyssompeluseura Gustava Salme-
lan luona Lepolassa klo 19.

Keskiviikkona raamattutunti
kirkossa klo 19.

Torstaina retkeilykerho klo 19.

Perjantaina hartaushetki
Paistossa klo 20.

Lauantaina lähetyssompeluseu-
ran myyjäiset poikien veistohuoneessa
klo 16,15. Kahvitarjoilua.

Lähetysohjelmaa vietetään seuraavana
päivänä, sunnuntaina alkaen jumalan-
palveluksella Pikkukirkossa klo 13.

Hietalahti.

Viime keväänä luovutti Tervakoski Osakeyhtiö Hietalahden torpan rakennukset henkilökuntansa käyttöön viikonloppuviettopaikkana ja kesälomalaisten virkistysajoksi. Torpan kaikki rakennukset ovat varsin huonossa kunnossa, joten Hietalahti ei sellaisenaan täytä niitä vaatimuksia, joita sille virkistyspaikkana kohtuudella voidaan asettaa. Tästä ehkä johtui, ettei Hietalahdesta tullutkaan niin suositua paikkaa kuin ennakoita oli odotettu.

Ensi kesäksi ja tulevaisuuden varalta olisi syytä ryhtyä ajoissa suunnittelemaan Hietalahden rakennusten kuntoonsaattamista sekä Hietalahden käyttöä niiden kokemusten perusteella, joita tänä kesänä on saatu. Nykyinen asuinrakennus on rakennettu niin heikoille perustuksille, että sen korjaus on mahdoton. Ainoa ratkaisu on purkaa koko rakennus ja rakentaa se uusille perustuksille. Tällöin olisi ehken viisainta rakentaa maa- ja metsätalousosastolle työväenasunto samaan rakennukseen, sekä sen yhteyteen suurempi pirtti Tervakosken retkeilijöitä varten. Tällöin olisivat huoneet aina lämpimät, talossa säilyisi siisteys sekä järjestys ja koko Hietalahti saisi toisenlaisen leiman kuin mitä sillä nyt on. On varsin vaarallista pitää tätä rakennusryhmää ilman vakinaista asujaa. Syksyisin saattaa Hietalahden pesiytyä vallan vieraita ihmisiä, vähemmän sopivissa aikeissa, ellei sinne saada vakinaista asujaa. Nykyiseen huoneustoon ei voida asukasta sijoittaa. Näin ollen olisi toivottavaa, että Hietalahden ohjelmaa ryhdyttäisiin toteuttamaan edellä esitettyyn suuntaan, siten, että Tervakoski Osakeyhtiö ja lähinnä sen maa- ja metsätalousosasto olisi yhteistoiminnassa Klubin johdon kanssa, sillä Klubillahan on tässä asiassa suuret intressit valvottavana. Klubihan on se elin, joka pyrkii

lisäämään meidän kaikkien viihtyvyyttä ja tarjoamaan meille erilaista virkistystä työmme lomassa.

Jotta Hietalahdesta ensi kesänä tulisi todellinen virkistyspaikka, olisi ajoissa ryhdyttävä suunnittelemaan ja toteuttamaan rakennusten korjausta ja uusimista. Hietalahti on myös erinomainen „matkanpää” talvisille hiihtomatkailijoille. Lähetyksenä talvena voitaisiin vielä alustavasti järjestää Hietalahden pirtin käyttöä niin että se pidettäisiin lämpimänä, joten retkeilijät voisivat sinne matkansa suunnata.

AMPUMATULOKSIA.

Piirin kevät- ja kesäampumakilpailuista mainitsemme muutamia Tervakosken suojeluskuntaa koskevia tuloksia.

Suojeluskuntain väliset kilpailut:

Kiv. koulammunta: T:ki 62% 5 (viides).
Sk. piiriä käsittävä kilpailu 83,15 pist. 5.
Sk. järj. „ „ 87,67 „ 4.
Kiv. kenttäamm. vastaavasti: 50,63% 8.,
52,50 pist. 5. ja 56,00 pist. 3. Pist. taist.
amm. T:koski 85,17 pist. 10. Pienoiskiv.
95 00 pist. 3. Yhdistetyssä kiv. ja % kilp.
56,32 pist. 6.

Mieskohtaisia tuloksia:

Kiv. kouluammunnassa:

7. Keskivari, A.	92 pist.
33. Joensuu, J.	89 „
88. Rauhala, U.	87 „
89. Dahlstedt, F.	87 „
128. Järvinen, T.	86 „
167. Koskinen, P.	85 „
168. Tukia, L.	85 „
169. Niinimäki, M.	85 „
236. Saarinen, T.	84 „

Kiv. kenttäammunnassa:

4. Keskivari, A.	59 pist.
44. Vuorinen, E.	56 „
45. Salovaara, A.	55 „
116. Saarinen, T.	55 „
125. Järvinen, T.	55 „
126. Rauhala, E.	55 „
148. Vakkuri, S.	54 „
149. v. Kraemer, B.	54 „

150. Koskinen, P.	54 pist.
192. Joensuu, J.	53 "
1036. Grönlom, E.	35 "

Pist. taist. ammunta:

31. v. Kraemer, B.	91 pist.
154. Tukia, L.	83 "
173. Mäkelä, E.	82 "
230. Sillanpää, V.	79 "
231. Uuttu, V.	79 "

Pienoiskiv:

6. Seuranen, E.	97 pist.
18. Tukia, L.	96 "
21. Klaper, A.	95 "
26. Dahlstedt, M.	94 "
57. Hakala, E.	93 "
50. Nuoritalo, R.	92 "
62. Jokinen, M.	91 "

Ikäm. kouluam.

5. Dahlstedt, F.	88,33 pist.
------------------	-------------

0/0-amp. kilp. kevätkaudella:

Keskikokoiset skt.

6. Tervakoski	97,22 %	50,15 pist.
---------------	---------	-------------

Kiv. % amp. kilp.

9. Tervakoski	97,27 %	18,81.
---------------	---------	--------

SYYSAMP. mestaruuskilp.

Kouluammunta:

24. Koskinen, P.	170
70. Tukia, L.	157
75. Keskivari, A.	154

Kenttäammunta:

23. Tukia, L.	167
46. Keskivari, A.	153
83. Koskinen, P.	107

Maastoammunta:

14. Keskivari, A.	157
45. Koskinen, P.	108
53. Tukia, L.	102

Yhd. koulu-, kenttä ja maasto:

28. Keskivari, A.	444
38. Tukia, L.	426
65. Koskinen, P.	385

— 70 VUOTTA täyttää täällä ensi keskiviikkona, lokak. 4 p:nä maalari Vilhelm Lehtomäki.

— AIHEELTAAN KIINTOISIA JA NYKYTÄRKEITÄ ESITELMIÄ pidetään täällä tulevan lokakuun 11 ja 12 päivänä.

Lähemmin Kaiun seuraavassa numerossa.

— ETELÄ-JANAKKALAN MAAMIESTESEURA järjestää työmestaruuskilpailut kynnessä ja avo-ojankaivuussa Toivan kartanossa 30. 9. 1939 klo 14.

SAKKOA

KUNNIANLOUKKAUKSESTA.

Lopen käräjillä sakotettiin t.k. 27 p:nä tilanomistaja Oiva Pälsiä halventavien ja vaiheellisten huhujen levittämisestä 20 päiväsakolla. Kantajana oli agr. J. Kalto.

ILMOITUKSIA.

TERVAKOSKEN KLUBIN

E l o k u v a

Valkoinen
Eskadroona

Fosco Giacchetti — Antonio Centa.

Näytetään lauantaina ja sunnuntaina
klo 19,45.

(Lapsilta kielletty.)

Lapsille klo 19,30 pilakuvia.

Pääsymaksu: Klubin jäseniltä 3:—,
muilta 6:—.Etelä-Janakkalan Maamiesseura
järjestää

I L T A M A N

Vähikkälän Seurojentalossa sunnuntaina,
lokakuun 1 p:nä klo 19,30.

O H J E L M A :

Soittoa Ja-Ma-Ka
Tervehdyspuhe Neuv. J. Kettunen
Lausuntaa Rva Ojamo
Puhe (Sota ja maanviljelijä) agr. Kalto
Mieskuorolaulua T:ken mieskuoro
Kuvaelma
Palkintojen jako
„Satu”

TANSSIA

Lippujen hinta mk 5:—.

L o t a t !

Kokoukseen ensi tiistaina, 3/10, otettava mukaan puhtaas esiliinat.

Puheenjohtaja.

Janakkalan
Säästöpankin

TERVAKOSKEN KONTTORI

avoinna konstaapeli Uutilan talossa joka
arkipäivä klo 9—12.

Maksaa korkoa säästötilillä 4%.

Tervakosken Kartanon

M y l l y

jauhattaa 1. 10. lähtien kaikkina
arkipäivinä paitsi ei lauantaisin.

Tervakoski Osakeyhtiö.

Urheilukilpailut.

Syksy ja pakkas ovat tulossa, mutta urheilukenttämme on vielä hyvässä kunnossa ja siksi on Janakkalan Kunta näin viime tunneilla järjestänyt koko kuntaa käsittävät yleisurheilumestaruuskilpailut, jotka pidetään Tervakosken urheilukentällä huomenna sunnuntaina klo 13,30 alkaen.

Kilpailut ovat avoinna kaikille Janakkalan kunnan asukkaille ja toivotavaa on, että kuntalaiset runsaslukuisina osallistuvat kamppailemaan kuntansa mestaruudesta.

Yleisöllekin kilpailut ovat mielenkiintoiset, sillä kilpailulajit käsittävät paljon juoksuja, joita aina on jännittävä seurata. Sitäpaitsi on ohjelmassa rata-pyöräilyä, jota meillä harvoin nähdään, Siis, hyvä yleisö, turkit naftaliinipussista ja kentälle kilpailuja seuraamaan.

Kilpailulajit ovat:

100 m, 400 m, 800 m ja 3000 m juoksut,
pituus- ja korkeushyppy,
keihäänheitto,
1000 ja 4000 m pyöräily.

Pääsy kentälle vapaa.

RETKEILEMÄÄN!

Kirkkaan kuulakkaat syysnuntait ovat omiaan tarjoamaan juuri retkeilijälle nautintorikkaita hetkiä. Raikas ilma, syksyisessä luonnossa edustettuina olevat kaikki sateenkaarin värit, ja syyskirjas taivas, kaikki ne ovat omiaan viehättämään retkeilijän silmää. Syksylläkin voit toteuttaa retkeilytoiminnan tunnuksen asettamaa päämäärää: Retkeillen isänmaata tutunmaan!

Meidänkin paikkakunnallamme on jo kolmatta vuotta toiminut retkeilykerho. — Tietävätkö sen ulkopuolella olevat, mihin tämä kerho suuntaa toimintansa? Retkeilykerhon tärkein tehtävä on toimia oman jäsenistönsä retkeilykasvatustyön kehittämiseksi ja työskennellä retkeilyharrastuksen levittämiseksi kotipaikkakunnalla. Sen tarkoituksena on retkeilyn sekä siihen liittyvän opiskelutoiminnan avulla tarjota jäsenilleen tilaisuutta virkistytymiseen, avartaa heidän näköpiiriään, herättää harrastusta maamme luontoon, historiaan, uskonnolliseen elämään sekä edistää ja syventää retkeilykasvatusta.

Retkeily tuo mukanaan lukemattomia huveja, sitä voivat kaikki harrastaa minä vuodenaikana tahansa. — Älkäämme siis laiminlyökä käyttäa hyväksenne syksyäkään, joka niin runsaasti palkitsee vaivannäkömmme.

Retkeilijä.

Tervakoski Osakeyhtiön Kirjapaino 1939

TERVAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 40.

LAUANTAINA LOKAKUUN 7 p:nä.

1939.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

PÄÄTOIMITTAJA G. A. GRÖNDAHL.

TILAUSHINTA: 15:— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 50 p. mm.

Viikkolista:

Tohtori Oikarinen vastaanottaa sairaita Sidehuoneessa joka keskiviikko klo 11—15.

Hammaslääkäri M. T. Castrén vastaanottaa potilaita Tervakosken Sidehuoneessa tiistaisin klo 16—17,30 ja perjantaisin klo 9,30—11.

Tunnit Sidehuoneessa lääkkeiden jakoa ja sidemuuttoa varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.

Tervakosken Postitoimisto pidetään avoinna arkipäivinä 9—9,45, 10:15—12 ja 16—17:30, sunnuntaisin 10:15—11:15.

Lainakirjasto on avoinna joka tiistai.

Tervakosken Klubin Lukusali on avoinna joka päivä.

J u n a t:

Lähtevät Riihimäeltä:

Pohjoiseen:	0,56,	7,00,	9,22,	11,25,
	14,32,	15,04,	15,14,	17,53,
	18,31,	20,24,	22,12,	

Etelään	5,15,	5,40	6,20,	6,37,
	6,57,	8,25,	10,10,	10,45,
	10,56,	13,47,	13,57,	16,10,
	17,07,	17,34,	18,40,	20,19,

Itään:	22,12,	22,02,	22,50,	
	1,06,	6,14,	8,23,	9,23,
	11,15,	13,48,	17,10,	18,22,

Yksityis vuokra-autoja on saatavissa F. Ahotalta, Ilmari Liutalta, U. Lehtoselta ja E. Saarealta Napialassa.

KIRKOLLISIA UUTISIA:

Sunnuntaina pyhäkoulu klo 9. Lähetysjuhla alkaa klo 10 jumalanpalveluksella, jossa saarnaa past. Niilo Lampi. Juhlaa jatketaan jumalanpalveluksen jälkeen. Väliajalla on tarjoilua. Lähetyskirjallisuutta myytävänä, säästölaatoikoita tyhjennetään ja uusia jaetaan. Kolehti Suomen lähetysseuralle.

Maanantaina kokoontuu kirkkokoulu klo 19 kirkossa.

Tiistaina kirkko-ompeuseura klo 19.

Keskiviikkona poikien kerho kerhotuvassa klo 18. Ei siis tiistaina!

Raamattutunti peruutetaan Seura-huoneessa pidettävän esitelmätilaisuuden vuoksi.

Perjantaina tyttökerho klo 19.

Sunnuntaina t. k. 15 p:nä on Vähikälän seurojentalossa klo 14 ja Tervakosken kirkossa klo 19 raittustilaisuus. Näissä esitelmöi tohtori R. Holmström, Helsingistä ja puhuu past. Laasio.

Käyttätymisohjeita ilmahyökkäyksen tapahtuessa.

Ilmahälytys suoritetaan eri puolille asutuskeskusta annetuilla hälytys sireeneillä ja tarpeen mukaan niiden lisäksi tehtaitten, veturien sekä laivojen viheltimillä.

Ilmahälytysmerkit annetaan ulvovana sireeniäänenä tai katkoäänenä (esim. 1—5 sek. ääntä ja 1—5 sek. taukoa.)

Siltä varalta, ettei yleisten hälytysvälineitten ääni kuulu kaikkialle huoneisiin, on järjestettävä myös sisäinen hälytys sähkökellojen, lyömähälyttimien tai käsisireenien avulla.

Ilmahälytysmerkinannon kuluessa kiiruhda viipymättä suojaan. Väestönsuojan tai muun rakennetun suojapaikan puutteessa voit saada suojaa aukiolla, puistoissa tai läheisessä metsässä. Hätätilassa voit kivitalossa suojautua asettamalla rakennuksen perusmuurin viereen, esimerkiksi eteiseen.

Asunnosta suojapaikkaan poistuttaessa tulee sisäänpäin aukeavat ikkunat jättää auki, jos sääsuhteet sen sallivat. Huoneiden väliovien tulee olla suljetut, tulien sammutetut uuneista ja liesistä, huoneiston vesi- ja kaasujohtojen suljetut ja sähkövirran katkaistu. Suojapaikkaan otetaan mukaan kaasusuojeluvälineet, riittävästi vaatteita, sadetakit ja kumiset päällysjalkineet, sähkötaskulamppu ja evästä.

Väestönsuojassa on noudatettava suojan järjestyssääntöjä ja sen esimiehen antamia määräyksiä, eikä sieltä saa luvatta poistua.

Katuliikenne pysäytetään ilmahälytyksen tapahtuessa. Ajoneuvot ajetaan ajotien viereen ja polku- ja moottoripyörät asetetaan talojen seinustoille. Hevoset

riisutaan valjaista ja viedään talojen pihoihin, joissa ne vahvasti kiinnitetään.

Pidä aina muassasi kotoa poistuessasi kaasusuojeluvälineesi, ensiside ja ihon puhdistusainetta. Vältä oleskelua poissa kotoa pimeänä vuorokauden aikana.

Maantieltä poistutaan ilmahyökkäyksen uhatessa. Ajoneuvot ajetaan sivuteille, mikäli mahdollista puitten alle, tai ainakin tien sivuun jättämällä tie vapaaksi. Matkustajat hajautuvat maastoon.

Jos pommitus sinut yllättää ulkona ollessasi etsi nopeasti hätäsuoja. Juokse läheiseen porras- tai porttikäytävään. Hätätilassa heittäydy pitkällesi maahan. Varo asettumasta rakennuksen seinämälle. Maastossa suojaudu asettumalla kuoppaan, ojaan tai kiven suojaan tai heittäydy maahan.

Varo räjähtämättömiä pommeja poistumalla nopeasti paikalta.

Pommi voi olla suurhidasteisella sytyttimellä varustettu tai saattaa sen sytyttinkoneisto toimia pommeja liikuttaessa. Ilmoita pommista lähimmälle poliisille tai muulle väestönsuojeluviranomaiselle. Älä koske pommien sirpaleisiin, sillä ne saattavat olla kaasupommeista.

Kaasun yllättäessä sinut ollessasi ilman suojeluvälineitä hengitä jonkin huokaisen aineen läpi. Paina suuta ja nenää vasten heiniä, ruohoa, sammalta, lunta tai käsillä olevaa vaatetta, kuten pyheliinaa, villapaitaa, hihaa tms. Poistu rauhallisesti kaasusta ja ilmoittaudu viipymättä lääkintähenkilökunnalle.

Yllättävältä kaasusateelta suojaudu lähimpään rakennukseen, vajaan, latoon tai vaikka tuuhean puun alle. Ellei täten suojautuminen ole mahdollista, niin hätätilassa vedä jokin käsillä oleva vaate päsi yli ja kyyristy. Jos tunnet kaasun hajua, niin poistu kaasutetulta alueelta ja heitä vaate yltäsi varoen, ettei kaasuneste pääse ihon kanssa kosketuksiin. Varjele erityisesti silmiäsi.

Puhdista ihosi saastuneet kohdat mukanasasi olevalla puhdistusaineella. Käytä sitä myös pukusi niihin kohtiin, joihin nestettä on pirskoittunut. Kiiruhda lähimmälle ensiapuasemalle.

Jos saastut kaasupommien neste-pärskeistä, niin suorita samat ensiapu-toimenpiteet kuin kaasusateen johdosta.

Säilytä kaikissa tilanteissa rauhallisuus ja rauhoita tarvittaessa toisia. Varo sanoin tai teoin herättämästä levottomuutta. Noudata tinkimättä kaikkia väestönsuojeluviranomaisten antamia ohjeita, määräyksiä ja käskyjä — väestönsuojelukuria.

— **ARVOKKAITA ESITELMIÄ** pidetään tulevan viikon keskiviikkona ja torstaina t. k. 11 ja 12 p:nä alkaen klo 19. Keskiviikkona on puhujana maisteri Hanna Korte, jonka puheen aiheet käsittelevät „Nuorison kasvatusvaikeuksia”. Torstaina puhuu monelle tervakoskelaiselle entisestään tuttu tohtori Heikki Varis aineesta „Kodin ja perheen asemasta nykyisessä yhteiskunnassa”. — Nämä esitelmätilaisuudet muistuttavat aikaisemmin hyvin suosittuja „Kodin päiviä”, joita jo pitemmän aikaa on täällä kaivattu. Kun kysymyksessä on alati uusi ja nykytärkeä kasvatustilaisuus, soveltuvat tilaisuudet sekä vanhoille että nuorille, naisille ja miehille.

Pääsy niihin on vapaa.
Tervetuloa!

— **LÄHETYSOMPELUSEURAN MYYJÄISET** pidetään koululaisten veistohuoneessa tänään lauantaina alkaen klo 16,15. — Myytävänä ruokatavaraa sekä jonkun verran käsitöitä.

Kahvitarjoilua on.
Kaikki tervetulleita!

— **50 VUOTTA** täyttää ensi tiistaina, t. k. 10 p:nä hra Viktor Seliste Paistossa.

— **TULO- JA OMAISUUSVERON** ensimmäisen osan kanto v. 1938 toimitetaan tämän kuun 11 p:nä kello 9—13 Tervakosken Seurahuoneessa.

— **AVIOLIITTOON** vihitään tänään Pikkukirkossa hra Jaakko Nieminen ja nti Siiri Kyöstiä; hra Sakari Nieminen ja nti Judith Jansson.

KAIKKI MUKAAN!

Kuten ehkä Kaiun lukijat muistanevat, on „Hämeen Sanomissa” eräs tunnettu nimimerkki ehdottanut, että Suomen naisjärjestöt ottaisivat tehtäväkseen omalta osaltaan auttaa Suomen armeijaa, jos tavallista suurempi määrä reserviläisiä kutsuttaisiin palvelukseen, mikä ei olisi odottamatonta tällaisina aikoina.

Tämä ehdotus on saanut Etelä-Janakkalassa huomattavaa kannatusta. Niinpä ovatkin Etelä-Janakkalan Maa-miesseuran sen viime sunnuntaina pitämässä syysjuhlassa mainitun seuran Kotitalousvaliokunnan naiset päättäneet ryhtyä heti asian järjestelyyn.

Kaiun toimituksella on ollut tilaisuus päästä tämän johdon kanssa yhteyteen ja on se antanut asiasta seuraavia tietoja.

Tarkoituksena on ensi kädessä kaikenlaisten tarvikkeiden, etupäässä alusvaatteiden, sukkiin ja lapasten valmistaminen — siis sellaisten, joita jokainen voi sopivasti kotityönään valmistaa. Kuten jokainen meistä ymmärtää, on tämä maatalousnaisten aloite meidän kaikkien yhteinen asia. Ei kenenkään pidä luulla, että se olisi jonkinlainen „puolueasia”. Jokaisen vapaata Suomea ja sen kansaa rakastavan naisen tulisi muistaa, että se mitä nyt tehdään yhteisvoimin armeijan hyväksi, koituu meidän kaikkien hyväksemme. Sillä tavoin autamme osaltamme poikiamme, miehiämme, kaikkia omaisiamme — koko kansaa. Nyt meillä on vielä aikaa, pian se voi olla myöhäistä.

Etelä-Janakkalan maatalousnaiset toivovat hartaasti, että myös kaikki Tervakosken käsityötaitoiset naiset kantaisivat yhteisen kortensa kehoon. Näytäkäämme, että olemme yksimielisiä, nyt, kun meillä vielä on siihen tilaisuus.

Kun asiasta saadaan Puolustusministeriöltä tarkemmat ohjeet, tullaan asiasta heti ilmoittamaan joko pylväsilmoituksissa tai Kaiussa. Luultavasti tullaan töitten jako suorittamaan siten, että jokaisella on tilaisuus kotonaan muitten töitten lomassa valmistaa näitä.

Siis vielä kerran: Kaikki mukaan!

— **SOKERIKORTTIEN** jako suoritetaan maanantaina, t. k. 9 päivänä klo 9—12 ja 13—16 Seurahuoneessa. Jakelu käsittää Janakkalan äänestysalueen.

ILMOITUKSIA.

TERVAKOSKEN KLUBIN

Kotimainen

E l o k u v a

AKTIVISTIT

Näytetään lauantaina ja sunnuntaina klo 19,30.

(Lapsilta kielletty)

Lapsille ei ole näytäntöä.

Pääsymaksu: Klubin jäseniltä 5:—,
muilta 8:—.

Miesten

voimisteluharjoitukset alkavat jälleen ensi keskiviikkona, t. k. 11 p:nä klo 18.

Kirkkokuoro

alkaa toimintansa ensi maanantaina. Kokoonnutaan kirkkoon kello 19. Kaikkia hengellistä kuorolaulua harrastavia kehoitetaan tulemaan mukaan.

TERVAKOSKEN OSUUSKAUPPA r. l.
sääntöjen määräämä

Syyskokous

pidetään Seurahuoneessa sunnuntaina, lokakuun 22 p:nä 1939 kello 15,00.

- 1) Esitetään johtokunnan selonteko osuuskunnan kuluvan vuoden toiminnasta ja sen rahallisesta asemasta;
- 2) Määrätään hallintoneuvoston puheenjohtajan ja jäsenten sekä tilintarkastajain palkkiot;
- 3) Valitaan tarvittavat jäsenet hallintoneuvostoon;
- 4) Valitaan seuraavaa vuotta varten vähintään kaksi tilintarkastajaa ja heille yhtä monta varamiestä.

Tervakoskella 4 p. lokak. 1939.

Br. Laitio.

Hallintoneuv. puheenjohtaja.

Janakkalan Säästöpankin

TERVAKOSKEN KONTTORI

avoinna konstaapeli Uotilan talossa joka arkipäivä klo 9—12.

Maksaa korkoa säästötilillä 4%.

Tervakoski Osakeyhtiön Kirjapaino 1939.

TERVAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 41.

LAUANTAINA LOKAKUUN 14 p:nä.

1939.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

PÄÄTOIMITTAJA G. A. GRÖNDAHL.

TILAUSHINTA: 15:— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 50 p. mm.

Viikkolista:

Tohtori Oikarinen vastaanottaa sairaita Sidehuoneessa joka keskiviikko klo 11—15.

Hammaslääkäri M. T. Castrén vastaanottaa potilaita Tervakosken Sidehuoneessa tiistaisin klo 16—17,30 ja perjantaisin klo 9,30—11.

Tunnit Sidehuoneessa lääkkeiden jakoa ja sidemuuttoa varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.

Tervakosken Postitoimisto pidetään avoimena arkipäivinä 9—9:45, 10:15—12 ja 16—17:30, sunnuntaisin 10:15—11:15.

Lainakirjasto on avoinna joka tilstai.

Tervakosken Klubin Lukusali on avoimena joka päivä.

J u n a t:

lähtevät Riihimäeltä:

Pohjoiseen:	0,56,	7,00,	9,22,	11,25,
	14,32,	15,04,	15,14,	17,53,
	18,31,	20,24,	22,12,	
Etelään	5,15,	5,40,	6,20,	6,37,
	6,57,	8,25,	10,10,	10,45,
	10,56,	13,47,	13,57,	16,10,
	17,07,	17,34,	18,40,	20,19,
	22,12,	22,02,	22,50,	
Itään:	1,06,	6,14,	8,23,	9,23,
	11,15,	13,48,	17,10,	18,22,
	20,29,	23,40,	23,50,	

Yksityis vuokra-autoja on saatavissa F. Ahotalta, Ilmari Liutalta, U. Lehtoselta ja E. Saarefalta Napalassa.

KIRKOLLISIA UUTISIA:

Sunnuntaina pyhäkoulu klo 9, jumalanpalvelus klo 10. Iltakirkko klo 19.

Vähikkälän seurojentalossa hartaushetki klo 14.

Maanantaina lähetysompeluseura Virtasilla, Lepolassa klo 19.

Tiistaina poikien kerho klo 18.

Keskiviikkona raamattutunti kirkossa klo 19.

Torstaina retkeilykerho klo 19.

Perjantaina hartaushetki Uhkoilan Nuoressatalossa klo 19,30.

— RIPPİKOULUUN aikovia tyttöjä ja poikia kehoitetaan ilmoittautumaan t.k. 20 p:nä mennessä past. Laasilolle.

— 60 VUOTTA täyttää ensi maanantaina, t.k. 16 p:nä hra Emil Jokinen Tervakoskella.

Jäähyväiset.

Kuten meille kaikille on tunnettua, jätti kreivi B. Vitzthum Tervakoski Osakeyhtiön johdon t.k. 1 p:nä ja tämän vuoksi — koko Tervakosken sitä vilpittömästi surren — yhdyskuntamme, siirtyäkseen toisen toiminimen palvelukseen. Tämän johdosta oli viime sunnuntaina järjestetty Seurahuoneeseen jäähyväistilaisuus, jonne kreivi Vitzthum kunniavieraina sekä eri osastojen edustajat olivat saapuneet.

Tervakosken torvisoittokunta aloitti juhlan esittämällä muutamia kappaleita, jonka aikana lotat tarjosivat kahvia.

Tämän jälkeen piti ins. Moring Kreivi Vitzthumille omistetun puheen, jossa hän mainitsi m. m., että Kreivi Vitzthum joutui tehtaamme johtoon sen ollessa parhailaan pula-ajan aikaansaamassa ahdingossa, joten häneltä odotettiin paljon. Hänessä toivottiin — ei vain yksinomaan hyvää isäntää, vaan myös sanan varsinaisessa merkityksessä hyvää työnantajaa. Me kaikki tiedämme, että hän on ollut mies paikallaan ja täyttänyt moninkertaisesti häneen kohdistuneet odotukset ja toivomukset. Ei siinä kyllin, että Kreivi Vitzthum olisi saattanut tehtaan taloudellisen aseman entiselleen; hän on uudistuksien ja laajennuksien avulla kohottanut Tervakosken paperitehtaan siihen merkitykselliseen asemaan, joka sillä tällä hetkellä Suomen vientiteollisuuslaitosten joukossa on. Tässä yhteydessä ins. Moring selosti vuosien 1933—34 ja 1937—38 rakennusvaiheita.

Kreivi Vitzthumin ansio Tervakoskella ei kuitenkaan rajoitu niihin taloudellisen elämän alalla saavutettuihin suuriin voittoihin, joita tänä seitsemän vuoden aikana on tehtaallemme koitunut. Kylämme sosiaalisen asema on monella tavoin saanut tuntea että Kreivi Vitzthum siinäkin suhteessa on ollut hyvä isäntä. Suurentuneelle henkilökunnalle on saatu ajanmukaisia rakennuksia, vanhuksat on voitu sijoittaa heille erikoisesti varattuihin asuntoihin j. n. e. Ins. Moring kosketeli puheessaan myöskin sitä myötämielesyyttä, jolla Kreivi Vitzthum on aina suhtautunut kaikkiin paikkakunnalla toimiviin yhdistyksiin. Ennen kaikkea tulevat

tervakoskelaiset hartaalla kiitollisuudella muistelemaan, että Kreivi Vitzthum'in huomio riitti ruumiillistenkin tarpeiden ulkopuolelle. Sen todistuksenahan kohoaa kylässämme oma kirkko.

Ins. Moring selosti, että tilanahtauden vuoksi vain neljäsosa henkilökunnasta oli läsnä, mutta hän esitti kaikkien puolesta kiitoksen kaikesta siitä moninaisesta hyvästä, jota Kreivi Vitzthum kylämme hyväksi on tehnyt. Samalla hän toivotti kaikkien tervakoskelaisten puolesta valoisaa ja onnellista tulevaisuutta Kreivi Vitzthumille ja hänen puolisolleen.

Lopuksi ins. Moring lausui, että Tervakoski Oy:n henkilökunta pyytää Kreivi Vitzthumia vastaanottamaan muistona Tervakoskelta taiteilija Lennart Segerstrålen maalaaman teollisuusaiheisen taulun, joka oli omistettu Kreivi Vitzthumille tauluun liitetyn. 631 henkilön allekirjoittaman adressin sanoin:

„Ainoastaan 7 vuotta olette Te, Herra Kreivi, ennättänyt olla johtajanamme, mutta tänäkin lyhyenä aikana olette Te luonut kauniin ja kestäväen jäljen yhdyskuntamme todellisen ja sosiaalisen elämän hyväksi.

Kun Te, Herra Kreivi, nyt tulette muuttamaan pois, pyytää koko Tervakoski Osakeyhtiön henkilökunta Teitä vastaanottamaan muistona Tervakoski-aiheisen taideteoksen meidän jokaisen tunteman syvän kiitollisuuden ja kunnioituksen ilmaisuna kaiken sen suuren ja meille tärkeän työn johdosta, jota olette Tervakoskella suorittanut.

Teidän aikanne muisto, „Kreivin aika”, tulee aina säilymään onnellisena ja valoisana jokaisen meidän muistosamme”.

Puheeseen vastasi Kreivi Vitzthum:

„Hyvät ystävät!

Nyt on eron hetki koittanut minulle, ja te olette ystävällisesti haluneet vielä kerran nähdä minut keskuudessanne. Pyydän kiittää siitä, että olette kutsuneet minut tänne sekä ansaitsemattoman kauniista sanoista, jotka edustajanne on minulle lausunut.

Kaunis lahjanne, joka juuri minulle ojennettiin, tuottaa minulle suurta iloa. Tämä kaunis taulu tulee aina olemaan

minulle rakkaana muistona siitä ajasta, jonka olen saanut viettää keskuudessanne, ja työstä, jonka yhdessä olemme suorittaneet kuluneina seitsemänä vuotena. Kiitän Teitä kaikkia sydämellisesti kauniista lahjastanne ja pyydän myöskin viemään kiitokseni niille, jotka eivät ole läsnä täällä.

Tervakoskella olo aikani on ollut hyvin lyhyt, vaikka jo tänne tullessani tiesin, etten tulisi viipymään täällä kovin kauan. Näinä vuosina, jotka olen täällä viettänyt, olen kuitenkin — ehkä jopa minulle itsellenikin huomaamatta — kokonaan juurtunut ja kasvanut yhdeksi tämän yhdyskunnan kanssa, tuntien olevani pieni erottamaton osa suuressa työ-yhteisössämme. Olen viihtynyt erinomaisesti työssäni ja kaikkien työtovereitteni kanssa, jotka alusta alkaen ovat suhtautuneet minuun ymmärtämyksellä ja myötämiliisyydellä. Vaimoni ja minä pidämme täällä viettämiämme vuosia elämämme onnellisimpina ja erkanemme vilpittömällä kaipauksella teistä kaikista ja tästä paikkakunnasta, jota olemme oppineet rakastamaan.

Aloitin työni Tervakoskella taloudellisena lamakautena. Olemme kaikki yhdessä saaneet elää joukon hyviä vuosia ja olemme myöskin näinä hyvinä vuosina valmistautuneet huonojen varalta, uuden aikaistamalla tehtaamme ja työtämme, sekä varastoimalla kaikkia raaka-aineita, joita kenties eristystilan sattuessa olisi vaikea saada. Kysyn itseltäni, olemmeko myöskin henkisesti valmistautuneet niitä huonoja aikoja kestäämään, joita kohti näytämme olevan menossa? — Toivoisin, ettemme ole vastaanottaneet juuri elettyä rauhan, tyynen kehityksen ja yhteiskunnallisen edistyksen vuosia vain itsestään selvänä elämän antimena, vaan että me sentään kukin kohdaltamme myöskin olemme näinä vuosina koonneet voimia kestääksemme tyynellä päättävyydellä vaikeimpiakin aikoja.

Jos vientimme ehkäistään, täytyy meidän kaikkien kiristää voitamme, mutta jos kykenemme tekemään tämän nurkumatta, olen varma siitä, että voimme vaikeudet ja selviydymme hyvin, kunnes paremmat ajat jälleen koittavat.

Kylässämme on aina vallinnut harvinaisen eheä yhteenkuuluvaisuuden henki, ja tällaisina aikoina on tarpeen enemmän kuin muulloin se tunne, että kaikki olemme samassa laivassa. Itsekkyys jääköön sivuun ja yhteisen edun varjeleminen ja edistymisen olkoon kaikilla lakina. Emme voi auttaa asiaa antamalla päämme painua, antautumalla turhaan kannunvalantaan tai jättäytymällä hedelmättömän toivottomuuden valtaan. Jokaisen on omalta kohdaltaan kahdennettu innoin ja entistä huolellisimmin koetettava tehdä työnsä ja täyttää velvollisuutensa.

Kiitän teitä kaikkia vielä kerran myöskin vaimoni puolesta, ja toivon teille kaikille sekä teollisuuslaitoksellemme on-

nea ja menestystä, mutta ennen kaikkea, pyytäkäämme Jumalan suojelusta isänmaallemme tänä vakavana aikana".

Tämän jälkeeseen puhui työnjohtaja R. Helle lausuen Tervakosken Klubin kiitokset, jonka jälkeen eläkeläinen Miina Stenholm kaikkien eläkevanhusten puolesta lausui Kreivi Vitzthumille:

„Mekin eläkevanhukset Lepolassa olemme paljosta kiitollisia Kreivi Vitzthumille. Ensiksikin hän antoi rakentaa meille niin viihtyisät ja kauniit asunnot, joita hän on vaalinnut käymällä niitä Kreivittären kanssa katsomassa kesällä miltei joka päivä, josko siellä kaikki on ollut kunnossa. Ennen kaikkea olemme kiitollisia, että Kreivi antoi rakentaa kohta Tervakoskelle tultuaan tänne Pikkukirkon ja olemme iloinneet, että Kreivi ja Kreivittär ovat siellä yhtyneet miltei joka sunnuntai yhteiseen jumalanpalvelukseen.

Me eläkevanhukset saamme jo pian siirtyä tuonne kunnian valtakuntaan, tai vaaseen, jonne Jeesus on mennyt edellä. Toivomme, kun aika tulee, että näkisimme siellä Kreivin ja Kreivittären yhtyvän samaan kiitos- ja ylistysvirteen".

Tervakosken Suojeluskunnan ja Lotta-Svärd yhdistyksen edustajina puhuivat kapt. G. A. Gröndahl ja rva M. Moring. Vielä puhuivat paperimestari B. Laitio Palokunnan puolesta ja työnjoht. P. Kinos Padon puolesta.

Kreivi Vitzthum kiitti kaikkia eri yhdistysten edustajia heidän pitämistään puheista sekä samoin torvisoittokuntaa.

Illalla olivat Tervakoski Osakeyhtiön konttorihenkilökunnan herrat järjestäneet Kreivi Vitzthumille jäähyväispäivälliset Rajapirttiin. Päivällisten aikana ojennettiin hänelle valokuva-albumi, joka sisälsi kokoelman sekä teollisuus- että muita aiheita esittäviä valokuvia Tervakoskelta.

OHJEITA ILMAHYÖKKÄYKSEN VARALTA.

Asutuskeskuksissa on jokaisen kansalaisen omalta kohdaltaan valmistauduttava siihen, että hän on ilmavaaran uhatessa suojautumiskykyinen. Hänen on siis tunnettava suojelutoimenpiteet ja ryhdyttävä jo ajoissa niiden vaatimiin valmisteluihin. Tervakoskella toimii väestönsuojelupäällikkönä insinööri B. von Kraemer, joka on antanut seuraavat määräykset ja ohjeet:

I. I l m a h ä l y t y s m e r k k i annetaan ilmavaaran uhatessa tehtaalla pienellä ja isolla höyrypillillä siten, että pillit soivat vuorotellen alkaen pienellä. Soitto 5 sekuntia, tauko 2 sekuntia, j. n. e.

1) Yleisön pysyttävä rauhallisena asunnoissaan, ulkona olevat menevät kotiinsa, tai jos matka on liian pitkä, lähimpään taloon;

2) Ikkunat ja ovet suljetaan, ovia ei kuitenkaan saa lukita;

3) tulet uunissa sammutetaan ja

4) pimeän aikana sammutetaan valot.

Kylämme tulee myöhemmin jaettavaiksi kortteleihin, joissa kussakin toimii korttelinvalvoja ja joiden käskyjä on ehdottomasti noudatettava.

Tehtaan evakuomisesta ilmoitetaan myöhemmin.

Sekaannusten välttämiseksi ilmoitetaan tässä myöskin uudelleen kaikki tavalliset palohälytykset:

Tulipalo tehtaassa: Iso- ja pieni pilli

Tulipalo kylässä ja Suruttomassa: Iso höyrypilli

Tulipalo Kartanossa ja Sahalla: Iso höyrypilli

Myöskin tavallisen palohälytyksen aikana kehoitetaan yleisöä ja etenkin lapsia pysymään paikallaan eikä kukaan ennen rientämään kalustuhuoneelle, jossa he ovat vain palokuntaväen tiellä. Vakava aika vaatii kuria ja järjestystä kaikilta.

II. I l m a v a a r a o h i m e r k k i annetaan rauhallisena kirkonkellon soittona.

III. Talojen ullakot ja vinnit, samoin kaikki vajat siivottava. (Palopäällikkö antaa ohjeita)

IV. Jokaiseen taloon (yhteiseen eteiseen) varattava laatikko kuivaa hiekkaa.

H ä l y t y s k o e suoritetään sunnuntai, t. k. 15 p:nä klo. 15. — Tämä hälytys on vain koe, eikä aiheuta toimenpiteiden ryhtymistä.

YLEISÖLLE TIEDOITETAAN,

että senjälkeen kuin Kansanhuoltominstteriö on määrännyt Hämeen läänin kansanhuoltopiirin piiritoimiston paikaksi Hämeenlinnan, on mainitun toimiston osoite tämän lokakuun ajan Hämeenlinna, Raatihuoneenkatu 6 ja puhelinnumero 890. Toimiston virka-aika on klo 10—16.

Tulevan marraskuun 1 päivänä toimisto siirtyy sille varattuun uuteen toimistohuoneistoon ja ilmoitetaan tämän uuden toimiston osoite Hämeen läänin alueella ilmestyvissä sanomalehdissä.

Tervakosken Klubin Elokuva
KUOLEMANLAAKSON LENTÄJÄT
Näytetään lauantaina ja sunnuntaina
klo 19.30.
Pääsymaksu: Klubin jäseniltä 3:—,
muilta 6:—.

LOTTAHUONEESSA

jaetaan käsitoita ja otetaan vastaan valmiita joka päivä klo 19 — 20.
L o t a t, kokoukseen tiistaina 17/10. otettava jäsenkortit mukaan.

Puheenjohtaja.

MAATALOUSNAISTEN

käsitoita jaetaan lottahuoneessa joka päivä klo 19 — 20.

Ketitalousvaliokunta.

TERVAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 42.

LAUANTAINA LOKAKUUN 21 p:nä.

1939.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

PÄÄTOIMITTAJA G. A. GRÖNDAHL.

TILAUSHINTA: 15.— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 50 p. mm.

Viikkolista:

Tohtori Oikarinen vastaanottaa sairaita Sidehuoneessa joka keskiviikko klo 11—15.
Hammaslääkäri M. T. Castrén vastaanottaa potilaita Tervakosken Sidehuoneessa tiistaisin klo 16—17,30 ja perjantaisin klo 9,30—11.
Tunnit Sidehuoneessa lääkkeiden jakoa ja sidemuuttoa varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.
Tervakosken Postitoimisto pidetään avoimena arkipäivinä 9—9:45, 10:15—12 ja 16—17:30, sunnuntaisin 10:15—11:15.
Lainakirjasto on avoinna joka tiistai.
Tervakosken Klubin Lukusali on avoinna joka päivä.

KIRKOLLISIA UUTISIA:

Sunnuntaina pyhäkoulu klo 9, jumalanpalvelus klo 10.

Maanantaina poikien kerho kerhotuvassa klo 18.

Tiistaina kirkko-ompeluseura klo 19.

Keskiviikkona vieraillee Pikukirkossa Suomen Kirkon Sisälähetysseuran edustaja diak. E. Eirola, joka puhuu mainitun seuran suorittamasta rakkautyöstä valaisten esitystään kuvin. Myös muita puhujia. Kolehti Sisälähetystyölle.

Torstaina tyttökerho klo 19.

Perjantaina hartaushetki Punnan koulussa klo 19.30.

— Kuollut. T. k. 9 p:nä kuoli Riihimäellä Tervakosken Klubin torvisoittokunnan monivuotinen entinen johtaja K. J. Hurme 80 v. ikäisenä.

— 65 vuotta täytti t. k. 15 p:nä rva Hilda Virtanen Tervakoskella.

— 50 vuotta täytti eilen, t. k. 21 p:nä rouva Esther Vesterlund Tukholmassa. Rva Vesterlund toimi vuosina 1908—1914 Tervakosken konttorissa ja meni viimeksimainittuna vuonna naimisiin insinööri Torsten Vesterlundin kanssa. Asuu nykyään Tukholmassa.

— 50 vuotta täyttää maanantaina 23. 10. yhtiön entinen sähkönsinööri S. V. Langhoff.

— 50 vuotta täyttää t. k. 26 p:nä rva Fanni Sillanpää.

Eläköön Suomi!

Eräs hollantilainen Suomi-ystävä on Kaiulle lähettänyt kirjeen, johon hän liittää hollantilaisesta sanomalehdestä „De Telegraaf” leikatun kirjoituksen, jonka suomennettuna julkaisemme:

VARJO SUOMEN YLLÄ:
karhunkäpälän varjo.

Hyvin ansaitun itsenäisyyden tuhonuhka.

Varjo lankeaa Suomen yli: se on karhunkäpälän varjo. Se varjo on ikivanha ja on tuottanut Suomen kansalle paljon huolta ja surua.

Tuo uhkaava kämmen, joka nyt näyttää haluavan suunnata iskunsa järvien ja metsien maahan, ei huolestuta ainoastaan suomalaisia, vaan kaikkia niitä, jotka ovat olleet hyvässä suhteessa tähän vapautta rakastavaan kansaan.

Suomen vapaus on ollut seikka, jolla Hollannissa on ollut paljon ja kykeneviä puolustajia. Yhdeksänentoista vuosisadan viimeiset vuodet olivat synkkiä vuosia, myöskin Suomelle. Ne siteet, joilla entinen suuriruhtinaskunta oli kiinni valtavana tsaarivaltakunnassa, kävivät heikon ja horjuvan Nikolai II:n valtaistuimelle astumisen jälkeen yhä raskaammiksi. Tämän valtiaan parhaat tarkoitukset, joita ei kuitenkaan ollut tukemassa luja tahto, kääntyivät aivan päinvastaisiksi; Suomen vapauden viimeisetkin rippeet julistettiin „ukaasin” kautta menetetyiksi. Silloin tapahtui, että alankomaalaiset oppineet — mainittakoon professori van der Vlugt ja professori Kern — kohottivat äänensä ilmaistakseen vastalauseensa Venäjän terroria vastaan.

Tämän protestin saavuttama vastakaiku ei ole vielä kukaan kadonnut. Euroopan hallituksilla näytti siihen aikaan olevan suuri huoli siitä, kuinka pienten sorrettujen kansojen oikeuksia puollettaisiin.

Siitä lähtien, kun Suomi 1917 lopulla, monien yhteensattuneiden tapahtumien kautta, jotka historian valossa näyttävät sangen ihmeellisiltä, vihdoinkin sai palkkion horjumattomasta luottamuksestaan omiin kansallishanteihinsa ja saavutti melkein vuosisadan sorron jälkeen riippu-

mattomuutensa, on Hollannin ja Suomen välinen ystävyys päässyt jälleen kukoistamaan.

Oikea hollantilainen tuntee itsensä pakostakin mieltyneeksi tähän kauniiseen, rauhalliseen urheilumaahan. Maa, joka kauttaaltaan on rehti joka suhteessa ja jonka sanaan voi luottaa. Ei siellä vaadita mahtavien ystävien tukea siellä valitsee päättäväinen ja harkittu rakentaminen omilla voimilla, josta on seurauksena menestys, joka perustuu järkevään maan rikkauksien hyväksikäyttöön yhtyneenä terveeseen kohtuullisuuteen.

Suomalaisilla on ystäviä kaikkialla, missä pidetään arvossa vapautta ja yksilöllisiä saavutuksia; mainitsemme vain U. S. A:n, jossa suomalaisia sotavelkansa suorittajina varmasti aina tullaan muistamaan. Suomen suuret saavutukset urheilun alalla — jos varsinkin vertaa niitä Suomen asukasluokkaan — lyövätkä laudalta kaikki muut maat. Miten mielellään olisi-kaan tälle maalle suotu tilaisuus järjestää häiritsemättä kunniakas urheilun juhla.

Suomen, jonka pojat ovat tuoneet maahansa niin monta olympialaismestaruutta, pitäisi nyt vihdoinkin saada itse järjestää olympialaiset kisat. — Sensijaan lankeaa sen ylle nyt uhkaava varjo. Tullaanko nytkin, kuten Tsekkoslovakian ja Puolan tapauksissa, puhumaan omasta syystä tai lyhytnäköisestä valtiopoliitikasta? Mistä suomalaisia voidaan syyttää?

Mikäli on olemassa kansa, joka on osoittanut kykenevänsä omintakeiseen itsehallintaan, on se varmasti Suomen kansa. Vasta äskettäin juhlittiin sen 20-vuotiaasta itsenäisyyttä ja kuitenkin on sen kauppabilanssi ollut jo vuosia aktiivi ja sen ulkomainen kauppavaihto kaksinkertaistunut.

Sen mahdollisuuden ajatus, että Suomen hyvin ansaittua itsenäisyyttä nyt uhattaisiin, täyttää meidän hollantilaisten mielet vuorenraskaalla painajaisella, joka hetkiseksi saa meidät unohtamaan omat huolemme.

Kirjeensä hän lopettaa sanoilla: „minäkin olen sellainen aito hollantilainen, joka tunnen itseni sidotuksi tuohon kauniiseen, rauhalliseen ja urheilua harrastavaan maahan ja vielä enemmän sen asukkaisiin.

Eläköön Suomi ja parhaat terveiseni”.

Me.

Jos henkilökohtaisesti seisomme koetinkivemme ääressä miettimässä kohtaamme, muistamme melkeinpä kaiken. . .

Jos joudumme seisomaan isänmaamme kohtalon koetinkiven ääreen, muistamme pakostakin kaiken sen onnen, minkä se on lapsilleen jakanut. Paljonhan on rakas, rakas maamme esi-isillemme ja meille antanut: uskontomme kirkkomme, kansanrunoutemme, valtiomuotomme kaikki ne siihen kohdistuneine taisteluineen, suurmiehemme, maisemamme, jossa asuu totisuus ja idylli, kulttuurimme ja historiamme, missä kansamme elinkelpoisuus on koeteltu — yleensä ne lukemattomat kallisarvoiset asiat, joihin yksityinen kansalainen perustaa kansallisen uskonsa.

Rohkaiskoot nämä kaikki nyt meitä, kun seisomme rakkaan isänmaamme koetinkiven ääressä. Tarttukoön jokaisen kansallisen onnemme muisto käteemme ja taluttakoon sinne, missä ei ole pelkoa, mutta missä saattaa olla kansalaiskelpoisuutemme tullipuomi.

On rohkaisevaa tarkastella tällä haavaa kansainhusten katseita, silmiä. Ne ovat totisia, mutta täynnään uljuutta. Tuntemme myös, ettei kansassamme tuoksu lammaislauman hiki.

Ottakaamme yhdeksi kahvaksemme, mistä pidämme kiinni, rohkaisevan huumorin ja toiseksi laulun isänmaasta kaikine tuttuine sanoineen. Parhain kahvammehan on jo kädessämme: puolustustahtomme. Niin naisilla kuin miehilläkin.

On rohkaisevaa seistä yksimielisenä kansana olka olassa ja tuntea, että olemme ruotukavereita joka hetki.

Syleikkäämme ajatuksissamme suurinta rakkauttamme: isänmaatamme ja kaikkea, mitä siihen kuuluu. Sisältyköön tähän syleilyyn pettämättömyytemme.

KIITOS.

Sydämellinen kiitos kaikesta ystäväillisyydestä jota niin runsaasti sain osakseni täyttäessäni 60 vuotta.

Emil Jokinen

KIITOS.

Tuntematonta vanhusta, joka suurenmoisella lahjoituksellaan on tukenut ja rohkaisut toimintaamme, pyydämme sydämellisesti kiittä.

Tervanpojat.

— **VIKKOLISTASTA** on poissettu kaikki linja-autojen ja junien aikataulut, koska niiden kulku on toistaiseksi epävarmaa. Heti kun niiden kulku vakainnetaan, tullaan siitä ilmoittamaan Kaiussa.

VARUSTEITA RESERVILÄISILLE.

Paikkakunnan naiset ovat kiitettävällä tavalla auttaneet reserviläisiä tänä aikana, jolloin kaikki mahdollinen työvoima on ehdottomasti tarpeen. Lotat ovat yhdessä maatalousnaisten kanssa hankkineet kankaita ja lankoja ja näitä on jaettu kaikille naisille, huolimatta siitä, kuuluivatko he siis edellämäinnittuihin yhdistyksiin tai ei. Näppärät kädet ovat valmistaneet pojillemme alusvaatteita, neuloneet lapasia ja sukkaa — siis ylipäänsä kaikkia vaatevarusteita, joita nykyisten reserviharjoitusten vuoksi tavallista runsaammin tarvitaan, ja joista on ollut monin paikoin huutava puute. Varsinkin on ollut ilahduttava nähdä, että jokainen on halunut olla työssä mukana, jokainen on halunut kantaa kortensa kekoon. Kaikilta on riittänyt — ehkäpä entisestäänkin lisääntyneiden töitten lomassa — aikaa näitten valmistamiseen. Paljon onkin jo saatu aikaan valmista ja paljon on valmistumaisillaan, mutta vielä on joku määrä „alkutekijöissään”. Olisi toivottavaa, että nämäkin saataisiin niin pian kuin mahdollista lähetyksuntoon. Tänä aikana on saatu myös lahjaksi monta pakkaa kangasta ja muutaakin tavaraa, joista kaikista kiitos lahjoittajille. Olkoon tästä yhteisestä työstä meille iloa, yhdistäköön sekin osaltaan meitä näinä aikoina, jolloin selvemmin kuin aikaisemmin tuntemme vahvasti, eroittamattomasti kuuluvainme yhteen.

— **NÄKÖTORNIIN**, jota parhailaan rakennetaan Osuuskaupan takana olevalle mäelle, kielletään ehdottomasti kaikkia luvattomasti kiipeämistä. Torni on rakennettu vain tilapäiskäyttöä silmäläpitiäen, eikä ole siis niin vahva, että voitaisi sallia yleisön käyvän siellä.

— **LAHJOITUS LOTILLE.** Ins. ja rva Moring ovat Tervakosken Lotta-Svärd yhdistykselle lahjoittaneet mk 5000:—. Parhaat kiitokset!

— „**MUSTA MAIJA**”, jonka hel-sinkiläiset hyvin tuntevat juopuneiden ja rikollisten kuljetusvälineenä, on viime ja tämän viikon aikana muutaman kerran käynyt Tervakoskella. Ei kuitenkaan viemässä tervakoskelaisia putkaan vaan noutamassa setelipaperia Suomen Pankin Setelipainoon.

Kyllä Lähdekorven kortinpelurit jo pelästyivät, mutta pääsivät nyt pelkällä säikähdyksellä.

ILMOITUKSIA.

TERVAKOSKEN KLUBIN

E l o k u v a**Loma kunniasanalla**

Näytetään lauantaina ja sunnuntaina klo 19,45.

(Lapsilta kielletty)

Lapsille pilakuvia klo 19,30.

Pääsymaksu: Klubin jäseniltä 3:—, muilta 6:—.

TERVAKOSKEN OSUUSKAUPPA r.l.
sääntöjen määräämä

Syyskokous

pidetään Seurahuoneessa sunnuntaina, lokakuun 22 p:nä 1939 kello 15,00.

- 1) Esitetään johtokunnan selonteko osuuskaupan kuluvan vuoden toiminnasta ja sen rahallisesta asemasta;
- 2) Määrätään hallintoneuvoston puheenjohtajan ja jäsenten sekä tilintarkastajain paikkiot;
- 3) Valitaan tarvittavat jäsenet hallintoneuvostoon;
- 4) Valitaan seuraavaa vuotta varten vähintään kaksi tilintarkastajaa ja heille yhtä monta varamiestä.

Tervakoskella 4 p. lokak. 1939.

Br. Laitio.

Hallintoneuv. puheenjohtaja.

Janakkalan Säästöpankin

TERVAKOSKEN KONTTORI

avoinna konstaapeli Uutilan talossa joka arkipäivä klo 9—12.

Maksaa korkoa säästötilillä 4%.

— **SOTAVALAISTUS.** Kuten tolp-pailmoituksissa jo on ilmoitettu, on jokainen talo varustettava sellaiseen kuntoon, että sotavalaistus käskyn saapuessa heti voidaan toteuttaa.

Ikkunaverhoiksi sopivaa paperia annetaan Pakkahuoneesta kaikille Yhtiön rakennuksissa asuville.

Autonkuljettajia kehoitetaan Yhtiön konttorista hakemaan ohjeita ajoneuvojen valaistuksen sääntösellyyn.

Tervakoski Osakeyhtiön Kirjapaino 1939

TERVAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 43.

LAUANTAINA LOKAKUUN 28 p:nä.

1939.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

PÄÄTOIMITTAJA G. A. GRÖNDAHL.

TILAUSHINTA: 15.— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 50 p. mm.

Viikkolista:

Tohtori Oikarinen vastaanottaa sairaita Sidehuoneessa joka keskiviikko klo 11—15.

Hammaslääkäri M. T. Castrén vastaanottaa potilaita Tervakosken Sidehuoneessa tiistaisin klo 16—17,30 ja perjantaisin klo 9,30—11.

Tunnit Sidehuoneessa lääkkeiden jakoa ja sidemuuttoa varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.

Tervakosken Postitoimisto pidetään avoinna arkipäivinä 9—9:45, 10:15—12 ja 16—17:30, sunnuntaisin 10:15—11:15.

Lainakirjasto on avoinna joka tiistai.

Tervakosken Klubin Lukusali on avoinna joka päivä.

KIRKOLLISIA UUTISIA:

Sunnuntaina pyhäkoulu klo 9, jumalanpalvelus klo 10.

Tiistaina poikien kerho kerho-
tuvassa klo 18.

Lähetysseurapöytäopettaja Brofeldtin luona klo 19.

Keskiviikkona raamattutunti kirkossa klo 19.

Torstaina retkeilykerho klo 19.

Perjantaina hartaushetki Halakorven koulussa klo 19.30.

— Merimiehille lähetettäviä joulupaketteja ottaa vastaan neiti Aino Nuotio. Lahjat voi lähettää myös suoraan Merimieslähetykseen, os. Albertinkatu 2, Helsinki. — Muistakaamme merimiehimme tänä heillekin raskaana aikana!

— 75 vuotta täyttää täällä ensi keskiviikkona, marrask. 1 p:nä eläkel. Kustaava Salmela.

— 50 vuotta täyttää täällä ensi torstaina, marrask. 2 p:nä hra Otto Lahti.

— Sotilasvarusteita ja aseita. Henkilöitä, joiden hallussa on sotilaspäälystykkeitä, suojeluskuntapukuja, sotilastakkeja ja käyttökelpoisia aseita, huolimatta siitä mitä mallia ne ovat, kehoitetaan luovuttamaan nämä esineet suojeluskunnan varastoon. — Väepeit Niemanille.

KERTAUSHARJOITUKSIIN KUTSUTTUJEN RESERVILÄISTEN OMAISTEN AVUSTAMINEN.

Kun näinä aikoina yleisiin kertausharjoituksiin kutsuttujen reserviläisten omaiset anovat toimeentuloansa varten avustusta valtion varoista on Hämeen lääninhallitus antanut lehdellemme seuraavat tiedot niistä edellytyksistä, joita vaaditaan, jotta avustus voitaisiin myöntää ja avustusanomusta koskevista muista seikoista.

Avustuksen suorittamisesta erälle vakinaisessa palveluksessa olevien asevelvollisten omaisille 23. 9. 1919 annetun lain mukaan, sellaisena kun se on muutettuna lailla 8. 6. 1927 ja 9. 7. 1937, ovat vakinaisessa palveluksessa olevan asevelvollisen tai reserviharjoituksiin kutsutun henkilön vaimo ja turvattomat, avioliitossa tai sen ulkopuolella syntyneet lapset, jos heiltä puuttuu varoja elatukseen, oikeutetut saamaan toimeentuloansa varten riittävän avustuksen valtion varoista. Sama oikeus avustuksen saantiin on myös asevelvollisen ja reserviläisen työhön kykenemättömillä vanhemmillä, isä- ja äitipuolella, kasvatustavanhemmilla, isovanhemmilla sekä veljillä ja sisarilla, jotka elatukseensa nähden ovat riippuvaisia asevelvollisen tai reserviläisen työansioista. On syytä korostaa, että edellytyksenä vaimon ja lasten avun saantiin on se, että heiltä puuttuu varoja elatukseen. Vanhempiin nähden on sääntönä, että heidän tulee olla työhön kykenemättömiä.

Avustusta koskeva kirjallinen hakemus on osoitettava lääninhallitukselle ja annettava kunnallislautakunnalle, kauppalanhallitukselle tai maistraatille. Hakemukseen tulee liittää sellainen papintodistus, joka osoittaa hakijan iän ja suhteen asevelvolliseen tai reserviläiseen, sekä asianomaisen sotilaspäälystön antama todistus palvelukseen astumispäivästä. Ellei jostain syystä reserviläisen kertausharjoituksiin saapumispäivästä ole saatavissa asianomaisen sotilaspäälystön antama todistus, riittää toistaiseksi tällaisessa poikkeustapauksessa poliisiviranomaisen, suojeluskunnan, sotilaspäälystön tai kunnallisen viranomaisen an-

tama todistus. Mikäli avustuksen myöntäminen lainmukaisena edellytyksenä on hakijan työkyvyttömyys, on siitä esitettävä myös luotettava selvitys, mieluiten lääkärin antama todistus. Kunnallislautakunnalta saa kukin sotilasavustusta anova erikoisen kyselykaavakkeen, joka kaavake tulee huolellisesti ja oikeilla tiedoilla täytettynä liittää anomukseen, jotta lääninhallituksella olisi mahdollisimman tarkat asiatiedot käytettävänä harkitessaan annettavan avustuksen suuruutta. Muussa tapauksessa täytyy lääninhallituksen hankkia tiedot poliisin välityksellä tai tarkistaa ne, jolloin ratkaisu viivästyy. Kunnallislautakunnan, kauppalanhallituksen ja maistraatin tulee vielä tarkistaa kyselykaavakkeelle annetut tiedot, todistaa ne oikeiksi, ja annettuaan asiassa lausuntonsa lähettää avustusanomukset viipymättä lääninhallitukselle.

Kun avustuksia on lääninhallituksessa tullut ratkaistuksi, saa anoja kunnallislautakunnan, kauppalanhallituksen tai maistraatin kautta lääninhallituksen päätöksen, ja mikäli avustusta on myönnetty, ryhtyy kunnallislautakunta, kauppalanhallitus tai maistraatti heti toimenpiteisiin vahvistetun avustuksen suorittamiseksi kunnan varoista, perien kunnat sitten korvauksen maksamistaan avustuksista säädettyssä järjestyksessä valtiolta. Koska saattaa sattua tapauksia, joissa avustusta on niin kiireellinen, että avustuksen anoja voisi lääninhallituksen päätöstä odottaessa joutua puutteeseen, ovat kunnalliset viranomaiset tältä varalta saaneet kehoituksen suorittaa hakijalle osan ehdottamastaan avustuksesta jo ennenkuin lääninhallitus on avustusanomuksen ratkaissut. Kun lääninhallituksessa kuitenkin tarkoin on otettava huomioon, että edellytykset avustuksen myöntämiseen ovat olemassa, lienee tarkoituksenmukaisinta, että tällainen ennakkosuoritus myönnetään huoltovaroista ja peritään se takaisin, jos asianomainen saa valtiolta avustusta.

— TERVAKOSKI OSAKEYHTIÖ tulee toistaiseksi antamaan avustuksia reserviharjoituksiin kutsuttujen perheille. Näitä avustuksia saavat asianomaisten vaimot noutaa tavanimukaisina tilipäivinä tilinmaksua suorittavilta työnjohtajilta.

TERVAKOSKEN OSUUSKAUPPA r. l. SYYSKOKOUS.

Viime sunnuntaina pidettiin Tervakosken Osuuskauppa r. l. sääntöjen määräämä syyskokous. Sen avasi hallintoneuvoston puheenjohtaja Bruno Laitio ja kokouksessa puhetta johtamaan valittiin Eino Sinivuori, pöytäkirjan pitäjäksi M. Mäkinen. Johtokunnan toimintakertomuksessa kävi selville, että kuluneen 9 kuukauden myynti oli mk 4,166,811:95, vastaavan ajan myynti edellisenä vuotena oli mk 3,577,196.—. Myyntilisäys siis mk 589,615:95, eli 14,1 %.

Hallintoneuvostoon valittiin erovuoroisten neljän jäsenen tilalle A. Vallinheimo, B. Laitio, J. Sillantie ja E. Sinivuori. Tilientarkastajiksi S.O.K:n määräämä ja E. Grönblom, sekä varalle E. Laurus ja V. Helle.

— LAHJOITUKSIA. Tervakosken Osuuskauppa on maanpuolustustarkoituksessa lahjoittanut mk 5,000:— käytettäväksi paikkakunnan väestönsuojelutyöhön ja mk 5,000:— Tervakosken Lotta-Svärd yhdistykselle käytettäväksi etupäässä varattomien reserviläisten vaatetusta varten. Tervakosken väestö ja lotat kiittävät sydämellisesti.

Tervakosken Pato on myöskin muistanut oman paikkakuntansa reserviläisiä lahjoittamalla mk 2,000:— Tervakosken Lotta-Svärd paikallisosastolle lämpöisten vaatteiden valmistusta varten. Lotat kiittävät sydämellisesti.

Lottien on onnistunut hankkia suurehko määrä tarkoitukseen sopivaa kangasta lämpimien alusvaatteiden valmistusta varten. Koska on otaksuttavaa, että moni mieluiten haluaa itse ommella miehelleen, pojalleen tai veljelleen alusvaatekerran, kehoittavat lotat halukkaita noutamaan valmiiksi leikatut alusvaatteet Lottahuoneesta. Valmistuneet vaatekerrat voi asianomainen joko itse kenttäpostitse lähettää reservissä olevalle omaiselleen hänen kenttäpostiosoitteellaan tai myöskin toimittaa lähetyksen Lotta-Svärd paikallisosaston välityksellä. Töitä jaetaan jatkuvasti joka ilta klo 19—20.

— HEVOSLOIMIA reserviharjoituksissa oleville hevosille kerättiin tällä viikolla Tervakoskella. Tuloksena oli 67 peittoa, joitten joukossa oli muutamia oikein hyviä lammasnahkavällyjä. Muut olivat tavallisia sänkypeittoja, huopia ja räsymatosta kokoonommeltuja loimia.

— ULKOSAARELAISTEN PUOLESTA. Päivälehdissä ja radiossa on moneen kertaan pyydetty ihmisiä muistamaan rajaseuduilta ja saarista evakuoituja vaate- ja rahakeräyksillä. Tämän johdosta huomautamme, että näitä keräyksiä erikoisesti kaikkia saarelaisia varten vastaanottavat Tervakoskella Taina Nervala ja Esti Sinivuori. Toivomme, ettei kukaan sivuuta tätä ilmoitusta vain ohimennen sen lukemalla, vaan että jokainen päättää omalta kohdaltaan auttaa niitä, jotka ovat joutuneet kotinsa jättämään ja nyt pelolia odottavat lähestyvää talvea.

— RAJASEUDUN PAKOLAISTEN hyväksi järjestetään huomenna, sunnuntaina juhla Seurahuoneessa klo 15. Suurin osa näistä maamme etuvartiona toimivien paikkakuntien väestöstä on nykyisen tilanteen aikana joutunut muuttamaan pois kotiseudultaan ja useimmissa tapauksissa heidän asemansa on äärimmäisen vaikea. On luonnollista, että me, jotka saamme tänä maallemme vaikeana aikana elää monta vertaa onnellisemmassa asemassa kodeissamme, haluamme mielellämme antaa näille, jotka ovat pienimmästäkin avusta kiitollisia. Toivottavasti kaikki oivaltavat, että tässä tarjoutuu jokaiselle osaitaan tilaisuus viedä yhteistä asiaa eteenpäin. Pääsymaksuna saa jokainen antaa haluamansa määrän — siis määrän, jolla hän haluaa avustaa puutteessa olevia rajaseutulaisiamme.

— SOTAVALAISTUKSESTA on tällä viikolla käyty vilkasta keskustelua. Toiset ovat innostuneet lukeakin ja toiset olleet välinpitämättömiä. Jo edellisellä viikolla sammutettiin „Risteyksestä” Silvaan asti koko ulkovaalaistus vaikka vain valmistelu oli kysymyksessä. Viime sunnuntain Hämeen Sanomissa oli ilmoitus, että Janakkalassa toimeenpannaan sotavalaistusharjoitukset. Tämän ilmoituksen johdosta syntyi Tervakoskella epätietoisuutta. Toiset noudattivat käskyä, toiset eivät siitä olleet tietoisia ja toiset odottivat lähempiä määräyksiä oman paikkakunnan johtohenkilöiltä.

Selvyyden saamiseksi ilmoitamme, että Tervakoski muodostaa oman piirin, jossa on oma väestönsuojelupäällikkö, joka antaa määräykset tämän paikkakunnan harjoituksista. Kun siis Janakkalan kunta toimeenpanee pimennysharjoituksia, tämä ei koske Tervakoskea. Kun tulee koko maata käsittävä käsky tällaisesta harjoituksesta, annetaan siitäkin tietoja oman väestönsuojeluelimemme kautta.

Yleisöä kehoitetaan siis valmistamaan kotejaan siihen kuntoon, että mää-

ILMOITUKSIA.

TERVAKOSKEN KLUBIN

Kotimainen

E l o k u v a KAKSI VIHTORIA

Näytetään lauantaina ja sunnuntaina
klo 19,30.

(Lapsilta kielletty)

Pääsymaksu: Klubin jäseniltä 5.—,
muilta 8.—.

JUHLATILAISUUS

rajaseudun hätäkärsivien hyväksi Seurahuoneessa huomenna, sunnuntaina klo 15.

O h j e l m a :

Alkusoitto

(Torvisoittokunta)

Tervehdysanat

Orkesterisoitto

(Jousiorkesteri)

Lausuntaa

(Ni Veera Vallinheimo)

Trio

Yksinlaulua

(Pastori Laasio)

Puhe

(Ylioppilas M. Joensuu)

Yhteislaulua

(virsi: Jumala omi linname torvisoittokunnan säestyksellä)

Pääsymaksuna saa jokainen antaa haluamansa määrän. Kaikki tulot rajaseutulaisien hyväksi.

Lotat. Kokoukseen 31/10 esiintäntä mukaan.

Puheenjohtaja.

Suojeluskunta.

Tervakosken suojeluskunnalla on harjoituksia Seuralla joka tustai klo 19.

Paikallispäällikkö.

räätäkana käskyn saavuttua kaikkialla voidaan toteuttaa sotavalaistus.

Tervakosken alueen rajat ovat: Suruton—Tietty—Ampumarata—Liutan kohdalla oleva jokisilta—Varisojan yhtymiskohta jokeen—pitkin Varisojaa—Punkan tienristeys—Metsola (Dahlstedtin asunto)—Suruton.

Tervakoski Osakeyhtiön Kirjapaino 1939.

TERVAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 44.

LAUANTAINA MARRASKUUN 4 p:nä.

1939.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

PÄÄTOIMITTAJA G. A. GRÖNDAHL.

TILAUSHINTA: 15.— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 50 p. mm.

Viikkolista:

Tohtori Oikarinen vastaanottaa sairaita Sidehuoneessa joka keskiviikko klo 11—15.

Hammaslääkäri M. T. Castrén vastaanottaa potilaita Tervakosken Sidehuoneessa tiistaisin klo 16—17,30 ja perjantaisin klo 9,30—11.

Tunnit Sidehuoneessa lääkkeiden jakoa ja sidehuutoja varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.

Tervakosken Postitoimisto pidetään avoimena arkipäivinä 9—9:45, 10:15—12 ja 16—17:30, sunnuntaisin 10:15—11:15.

Lainakirjasto on avoinna joka tiistai.

Tervakosken Klubin Lukusali on avoinna joka päivä.

KIRKOLLISIA UUTISIA:

Tänään lauantaina hartaushetki kirkossa klo 19.

Sunnuntaina, pyhäinmiesten päivänä pyhäkoulu klo 9, jumalanpalvelus klo 10. Iltakirkko klo 19. Puhuu yliopp. M. Joensuu.

Maanantaina on kerhotuvassa illanvietto klo 19. Esitelmöi prof. rouva Hilja Krohn. Kaikki tervetulleita. Naiset voivat ottaa käsityön mukaansa.

Tiistaina poikien kerho kerhotuvassa klo 18. Huom! Ei maanantaina.

Keskiviikkona raamattutunti kirkossa klo 19.

Torstaina tyttökerho klo 19.

Perjantaina hartaushetki Toivassa klo 19.

— RIPPIKOULU alkaa tiistaina t. k. 7 p:nä kirkon kerhotuvassa klo 9.

KORKEA KURSSI.

Toimitus tapasi täällä muutamana päivänä iloisen lottaryhmän, ja tiedustellessaan heidän ilonsa aihetta, kertoivat lotat saaneensa niin paljon kiitosta toiminnastaan, että enempi jo kerrassaan nolottaisi. Erään „rintamalla” olevan rykmentin komentaja oli omassa persoonassaan kirjoittanut paikallisosastolle kirjeen, kiittäen siitä „suuremmoisesta miehistöön kuuluvasta huolenpidosta, jota teollanne (lähettämällä vaatevarusteita pyynnöllä, että ne jaettaisiin Tervakoskeita joukko-osastoihin komennetuille miehille) ensimmäisenä olette osoittaneet.”

Vaikeuksien ajat.

Historiansa onnellisimpien vuosikymmenien jälkeen kansamme yhdessä maanosamme muiden kansojen kanssa on äkkiä joutunut koettelemusten ja vaikeuksien aikoihin. Ahdistuksen painamana voi Eurooppa kuluneen vuoden tunnelmiin soveltaa sanat, jotka suomalainen runoilija lauloi vain miespolvi sitten eletyistä kokemuksista:

„Ken uskoi, että siemen keväinen
jo syksyyn antais sadon rautaisen —
ja että kyntömiesten huutoihin
syys huutais vastaan torvin vaskisin!”

Koettelemuksen ajat ovat hävityksen ja arvojen tuhoamisen aikoja, jotka säälimättä kuluttavat sen aineellisen ja henkisen varan, mikä työn ja rauhan kausina on ehditty koota aittoihin. Sukukuntamme elämän ja tulevaisuuden nimesä jokainen ajatteleva ihminen toivoo, että nämä ajat tulisivat niin lyhyiksi ja kulkisivat ohi niin vähin hävityksin kuin suinkin mahdollista.

Vaikeuksien aikoina joutuu pakotakin huomaamaan, miten erilaisina eri ihmiset ottavat vastaan koettelemuksensa ja miten eri tavoin he ne kantavat. On niitä, jotka hätäntyvät ja suin päin syöksyvät toimintaan, jolla he omalle kohdalleen tahtovat pelastaa mikä pelastettavissa on mutta joka todellisuudessa useinkin vain huonontaa heidän asemaansa ja lisää yleistä sekasortoa. Toiset nu-

Niinikään oli erälle tervakoskelaisen reserviläisen rouvalle tullut kirje, jossa kerrottiin tervakoskelaisten lottien olevan siellä hyvässä kurssissa, ja että kirjoittajan tietämän mukaan kaikki paikkakunnaltamme lähteneet reserviläiset nyt ovat hyvin vaatteilla varustetut.

Nyt lähettävätkin lotat sitten tämän jälkeen vaatevarusteensa suoraan Piirille, jotta ne tulisivat sitä kautta jaetuiksi vielä lämpien vaatteiden puutteessa oleville.

risevat, ovat katkeria ja kuluttavat hermoimensa kolkkoihin aavistuksiin. Molempiin näihin ryhmiin kuuluvat kansalaiset lisäävät ympäristönsä kuormaa ja hävittävät niitä voimia, joita vaaran aikana tarvitaan isänmaan suojaksi. Miten vaikeassa asemassa me olisimme pienimmänkin vaaran uhatessa, jos tammöisten, henkisen tasapainonsa menettäneitten yksilöiden lukumäärä kansassamme ei olisi niin rajoitettu kuin se on ja ellei heidän vastapainonaan voittoisassa määrin olisi sitä tyyntä Suomen kansaa, jonka päättäväistä astumista kaikkiin kieltäymyksiin ja vaaroihin jälleen näinä viikkoina koko maailma on ihmetellen ja ihailten seurannut.

Halki historiansa vuosisatojen Suomen kansa on tottunut löytämään perimmäisen lohdutuksensa ja rauhansa uskossa siihen Jumalaan, jonka käsissä ovat sekä yksityisten että kansojen kohtalot. Tässä uskossa ovat kiusatut sielut kestäneet vaivansa ja arkamieliset vapautuneet pelostaan. Tämä usko on antanut voimaa elämäntaisteluun ja turvallista valoa kuoleman pimeyteen.

Tähän sukupuolvien kokemukseen liittyy se iloinen varmuus, että Jumalan apu ei vain auta ihmistä kestäämään vaikeuksia vaan että se voi kääntää koettelemukset elämän jaloimmaksi lahjaksi. Sisäisimpien arvojen kannalta saattavat niin sanotut pahat ajat lopultakin olla parhaita aikoja, jotka puhdistavat ihmiselämän ja lujittavat sen. Ne, jotka sallivat mielensä hätäillä ja tulla katkeraksi, kärsivät vahingon, mutta ne, jotka uskossa Jumalaan nöyrinä ottavat vaikeudetkin vastaan hänen lahjanaan, voittavat itsellensä siunauksen.

On syytä toivoa ja rukoilla, että vaikeudet voittava ja niissä kirkastuva usko näinä aikoina on kansamme keskuudessa oleva runsas ja hedelmällinen.

Ilmari Salomies.

500 MILJ. MARKAN UUSI PUOLUSTUSLAINA.

Suomen nykyinen tilanne vaatii tunnustavasti varoja. Siksi valtio on laskenut liikkeelle uuden puolustuslainan, kokonaismäärältään 500 milj. markkaa. Nykytarpeitten vaatima nopea kansan rahavarojenkin mobilisointi on siis toteutettu parhaiten kansanlainan muodossa. Koska uudet obligatiot ovat nimellismääriltään erisuuruisia, tarjoutuu jokaiselle — niin vähävaraiselle kuin varakkaammallekin — tilaisuus osallistua tähän koko kansaa käsittävään lainaan.

Toivottavasti niin moni kuin mahdollista vie asiaa eteenpäin merkitsemällä ainakin vaikkapa vain 200 markan obligation. Samalla kun merkitsijä tietää, ettei valtio ole turhaan vedonnut häneen, hän samalla voi olla varma siitä, että tulee saamaan rahoilleen hyvän koron (5%) ja pääomansa takaisin viimeistään viiden vuoden kuluttua. — Obligatioita myyvät kaikki pankit ja postikonttorit.

VAPAAEHTOINEN

AVUSTUSTOIMINTA HÄMEESSÄ KESKITETÄÄN.

Hämeen läänin maaherran kutsusta pidettiin Hämeenlinnassa lokakuun 31 p:nä niiden järjestöjen ja elinten edustajain kokous, jotka nykyisen tilanteen johdosta harjoittavat vapaaehtoista avustustoimintaa. Kokouksessa esitti maaherra S. Mattsson avustustoiminnan keskittämistä koskevan alustuksen, jonka perusteella pidettiin tarkoituksenmukaisena keskittää tällainen huoltotoiminta läänissä keskustuimikunnalle.

Läänin komiteaan, jonka nimenä on Hämeen huollon keskus, valittiin puheenjohtajaksi maaherra S. Mattsson ja kymmenen vakinaista jäsentä sekä yhtä paljon varajäseniä. Vakinaisten jäsenten joukossa on m. m. kunnallislautakunnan puheenj. O. Marttila Janakkalasta.

Keskustoimikunta valitsi työjaoston, joka sai tehtäväkseen ryhtyä toimenpiteisiin keskustuimikunnan työn aloittamiseksi ja avustustoiminnan keskittämiseksi eri kunnissa. Keskustoimikunnan osoite on Hämeenlinna. Lahjoitukset voidaan osoittaa puheenjohtajalle, läänin maaherralle ja kehoitetaan kaikkia niitä järjestöjä, jotka harjoittavat avustustoimintaa, ottamaan yhteys keskustuimikuntaan, jonka työskentely tulee huomattavasti helpoitamaan yhteistoimintaa.

— RAJASEUDUN hätäakärsivien hyväksi oli viime sunnuntaiksi järjestetty Seurahuoneeseen juhlatilaisuus, johon oli runsaanlaisesti saapunut yleisöä.

Torvisoittokunnan soitettua aluksi piti opettaja rva Memssen tervehdyspuheen, jossa hän erikoisen kauniisti esiintoi juhlan varsinaisen tarkoituksen. Saa tiin kuulla jousiorkesterin esityksiä, jonka jälkeen nti Veera Vallinheimo lausui Uno Kailaan „Säkeitä isänmaalle”. Tämän jälkeen esiintyi trio. Pastori Laasion esitettyä yksinlaulua seurasi ylioppilas Joensuu puhe. Juhla loppui yhteisesti lalettuun virteen: „Jumala onpi linnamme”.

Juhlasta oli tuloja kaikkiaan 2,856.90, josta on lähetetty Suomussalmelle mk 1,000.—, Rautuun (Terijoki, Metsäpirtti, Kivennapa, Rautu) mk 1,810.— ja Humpilaan, hädänalaiselle perheelle mk 50.—.

— KUOLLUT. Viime keskiviikkona kuoli eläkel. Otto Toivonen 66 vuoden ikäisenä.

— LUENTOJA ja KURSSEJA. Näinä päivinä on kylässämme tehty ahkerasti työtä maanpuolustuksen hyväksi. Insinööri Sarlin Väestönsuojelupäällikön esikunnasta piti parina päivänä luentoja ilmasuojeluksesta melkein kaikille nykyään paikkakunnalla oleville miehille ja käytännöllisiäkin harjoituksia toimeenpantiin tehtaan työväen keskuudessa.

Suomen Punaisen Ristin järjestämät lyhyet ensiapukurssit naisille pidettiin t. k. 2 ja 3 p:nä ja osallistui niihin runsas joukko sekä lottia että muitakin kylämme naisia. Kurssien pitäjänä toimi neiti Lumitsalo ja selosti hän sellaisen ensiavun ja jokapäiväisen potilashoidon antamista, joka sodan aikana voi ensi kädessä tulla kysymykseen.

KENTTÄPOSTIKULJETUKSESTA.

Voimassaolevat kenttäpostimääräykset:

1. Maksuvapaasti eli ilmaiseksi kuljetetaan kotimaassa a) enintään 45 gr. painavat kirjeet (yli 45 gr. menevältä osalta kannetaan maksu yleisen postitaksan mukaan). b) postikortit.
2. Alennettu postimaksu (25 p. 100 markalta) kannetaan joukkoihin menevistä postiosoituksista, jotka saavat nousta enintään 1000 markkaan.
3. Täysi postimaksu on maksettava ristisidellähetyksistä ja paketeista.
4. Yli 45 gr. painavia joko kokonaan tai osaksi maksamattomia kirjeitä

ILMOITUKSIA.

TERVAKOSKEN KLUBIN

K o t i m a i n e n

E l o k u v a

Vihtori ja Klaara

Näytetään lauantaina ja sunnuntaina klo 19,30.

(Lapsilta kielletty)

Lapsille ei ole näytäntöä.

Pääsymaksu: Klubin jäseniltä 5.—, muilta 8.—.

Lotat. Esiliinat mukaan kokoukseen 7/11. 39.

Puheenjohtaja.

Löydetty

joukko valokuvia Varisojan luota maantieltä. Perä saa

Kaiun latomosta.

Janakkalan Säästöpankin

TERVAKOSKEN KONTTORI

avoinna konstaapeli Uutilan talossa joka arkipäivä klo 9—12.

Maksaa korkoa säästötilillä 4%.

ei kuljeteta perille, jos ne on osoitettu joukkoihin, mutta jos ne on lähetetty joukoista, peritään vastaanottajalta kaksinkertainen maksu.

5. Paketit saavat sisältää ainoastaan postinkuljetukselle vaarattomia esineitä, kuten esim. tupakkaa, teetä, vaatteita, jalkineita jne. Tulitikkujen ja kaikkien muiden tulenarkojen tai helposti räjähtävien aineiden paketteihin sulkeminen on ankarasti kielletty.
6. Osoitteen yläpuolelle on kirjoitettava „Kenttäpostia”. Osoitteessa on mainittava vastaanottajan virkänimitys (arvo), täydelliset ristiniimet, sukunimi sekä joukko-osastojen tai laitoksen nimi sen mukaisesti kuin vastaanottaja on sen aikaisemmin tiedoittanut. Taakse on kirjoitettava lähettäjän nimi ja osoite.
7. Joukko-osastojen sijoituspaikkaa ei osoitteessa saa mainita.

TERVAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 45.

LAUANTAINA MARRASKUUN 11 p:nä.

1939.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

PÄÄTOIMITTAJA G. A. GRÖNDAHL.

TILAUSHINTA: 15:— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 50 p. mm.

Viikkolista:

Tohtori Oikarinen vastaanottaa sairaita Sidehuoneessa joka keskiviikko klo 11—15.

Hammaslääkäri M. T. Castrén vastaanottaa potilaita Tervakosken Sidehuoneessa tilstaisin klo 16—17,30 ja perjantaisin klo 9,30—11.

Tunnit Sidehuoneessa lääkkeiden jakoa ja sidemuuttoa varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.

Tervakosken Postitoimisto pidetään avoinna arkipäivinä 9—9,45, 10:15—12 ja 16—17,30, sunnuntaisin 10:15—11:15.

Lainakirjasto on avoinna joka tiistai.

Tervakosken Klubin Lukusali on avoinna joka päivä.

J u n a t:

lähtevät Riihimäeltä:

Pohjoiseen: 9,22, 11,25, 14,32, 15,04,
15,14, 17,53, 18,31, 20,24.

Etelään: 5,15, 5,40, 6,57, 8,25,
10,10, 10,45, 10,56, 13,47, 13,57,
16,10, 17,34, 18,40, 20,19, 22,02,
22,50.

Itään: 6,14, 8,23, 9,23, 11,15, 18,22,
20,29, 23,40, 23,50.

L i n j a - a u t o t:

Helsinki — Hämeenlinna.

Hämeenlinnasta: 6,00, 15,00.

Tervakoskelta: 6,45, 15,50.

Lopen auto kulkee entisinä aikoina.

Riihimäki — Tervakoski.

Riihimäeltä: 12,50, 17,00.

Tervakoskelta: 15,15, 17,30.

KIRKOLLISIA UUTISIA:

Sunnuntaina, rukouspäivänä pyhäkoulu klo 9. Jumalanpalvelus klo 10. Saarnaa yliopp. M. Joensuu.

Ruotsinkielinen ehtoollis-jumalanpalvelus klo 20.

Maanantaina poikien kerho klo 18. Lähetysompeluseura past. Laasiolla klo 19.

Tiistaina kirkko-ompeluseura klo 19.

Keskiviikkona raamatuntutuntit klo 19.

Torstaina retkeilykerho klo 19.

Perjantaina hartaushetki Paistossa klo 20.

KIITOS.

Sydämellinen kiitokseni kaikille, jotka muistivat minua kukin ja lahjoivat täyttäessäni 75 vuotta.

Gustaava Salmela.

Kantakaa toistenne kuormaa.

Varattomien reserviläisten perheiden auttamisesta on näinä päivinä paljon kirjoitettu ja puhuttu, niin että se vaara kenties on lähellä, että kuvittelemme asian jo tulleen autetuksi. Leipää tarvitaan kuitenkin joka päivä jokaiselle perheelle, jolta säännölliset tulot ovat loppuneet. Elämä on kyllä eri yhteiskuntapiireissä monien kohdalla ollut kauan sellaista, että säästöön saaminen on ollut hyvin vaikeata. Vaikka emme kiellä sitä, että asianomaisen omassa elämäntavassakin on voinut olla syytä tähän, jää tosi-asiaksi, että ylen usein tulot ja menot ovat olleet sellaisessa suhteessa, että mainittavia säästöjä ei ole pystytty tekemään. Mutta varsinkin on asianlaita ollut näin perheissä, joissa suuri lapsijoukko on ollut huollettavana. Kun vielä ehkä on sattunut sairautta ja muita vastoin-käymisiä, ei vararahastoja vaikeiden päivien varalle ole kertynyt. Nyt on työansio keskeytynyt perheen isän ollessa maan puolustusta palvelemassa. Satuain matkalla kuulemaan nuoren työmiehen tyynesti puhelevan tästä toverilleen matkalla reservin kertausharjoituksiin: „Sain juuri paremman työpaikan, ja nyt tuli tämä —”.

Kaikki vastuunalaiset kansalaispiirit käsittävät, että nyt on autettava jatkuvasti näitä reserviharjoituksiin kutsuttujen puutteenalaisia perheitä. Kaikkien kansalaisten elämässä ovat kyllä rajoitukset ja supistaminen välttämättömiä ajan käytyä vaikeammaksi juuri, kun monet toivoivat sen lähiaikoina helpottuvan nimenomaan mitä taloudelliseen puristustilaan tuli. Mutta sittenkin on meillä nyt lähimmäisiä, joiden elämismahdollisuudet koettelemus vei aivan ahtaalle. Meidän on kannettava toistenne kuor-

maa ja annettava omasta osastamme niille, joilla ei ole mitään. Tämä on yksinkertainen kristillinen lähimmäisvelvollisuutemme. Ei ole unohdettava, että näiden ja puutteen liepeillä kasvaa helposti katkeruutta. Kaikki isänmaata ja yhteiskuntaa vastaan nousseet virtaukset ammentavat katkeruudesta salaista, kumouksellista voimaa. Mutta siellä, missä hyväntahtoisuus ja lähimmäisenrakkaus vallitsevat, tuntevat kaikki yhä syvemmin sen kansallisen yhteiskodin suuren merkityksen, jota me nimitämme isiemme maaksi.

Kenties jatkuva puutteenalaisten reserviläisten avustaminen voi myös heikontua pelosta, ettei avustustoiminta ehkä ole kyllin keskitettyä ja kipeimpään tarpeeseen osuvaa. Tässä kohden on kuitenkin korjaus jo tapahtunut, ja keskityksestä ja tarkoituksenmukaisuudesta pidetään edelleen huolta. Saamme luottaa siihen, että yhä tarkoituksenmukaisempaan avustustoimintaan päästään.

Yhteisvoimin on tässä asiassa jo nyt ilahduttavia tuloksia aikaansaatu. Myöskin seurakunnissa toimeenpannut kirkkojuhlat ovat siitä kauniina esimerkkinä. Suurissa kaupungeissa saatiin heti ensimmäisistä kirkkojuhlista kymmeniä tuhansia markkoja. Näitä tilaisuuksia olisi pantava toimeen yli maan, missä olosuhteet vain sen sallivat, ja useimmissa väkirikkaissa kirkonkylissä ja asutuskeskuksissa on tähän hyviä edellytyksiä olemassa. Monia muitakin tehokkaita avunkeräysmuotoja on. Älkäämme väsykö jakuvasti huolehtimasta tästä avustustoiminnasta, jonka välttämättömyys on kaikille ilmeinen.

Aineellisen avun ohessa on nyt aika rakentaa yhteyttä ihmisten välillä. Vaaran ajat lähentävät meitä toisiimme. Kaikessa elämäntaistelussa tuntee ihminen yhteyden kaipuuta toisten kanssa. Suokaamme tätä yhteyttä toisillemme.

auliin mielin. Näin voimme päästä siihen suurempaan ja voimakkaampaan kansanyhteyteen, jota monet ovat odottaneet edellisten vuosikymmenien rikkoutumisen jälkeen. Rakastava mieli ja auttavat teot sitä luovat. Elävä kristillisuus tunnetaan uskosta, joka rakkaudessa vaikuttaa. Jaettu kuorma onkin vain puolet kuormaa.

Aleksi Lehtonen.

MAAMME TURVALLISUUS.

Huomenna, marraskuun 12:na on Seurahuoneessa Maan Turvan juhla, jonka kaikki paikkakuntamme eri yhdistykset, tai sanottakoon piirit, ovat yhteisvoimin järjestäneet. Tarkoituksena on koota kaikki kansa näiltä mailta — näitä juhlia pidetään kautta koko maan tänä samana marrassunnuntaina — yhteen, kuulemaan m. m. asianomaiselta taholta annettavia tietoja maamme mahdollisuuksista menestyksellisesti puolustautua rajantakaista mahdollista hyökkäystä vastaan. Maan Turva-järjestö lähettää tilaisuuteen esitelmöitsijäksi edellämäinittua selostamaan pastori Uppalan, ja juhlapuheen — niinikään maanpuolustushenkisen — pitää maanviljelijä Otto Marttila. Ohjelmassa on vielä muutakin meitä kaikkia saman — nykyjään ainoan — aattemme ympärille keräävää: yhteislauluna Sillanpään Kuvalehdestä jo kaikille tutuksi tullut „Marssilaulu” torvisoittokunnan säestämänä, neiti Saima Laitisen lausuntaa ja lopuksi lauletaan yhdessä täysin rinnoin Maammelaulu.

Täyttykööt Seurahuoneen avara Suomen lipuin tilaisuutta varten koristettu juhlasali ääriään myöten huomenna klo 15.30. Ovirahaa ei kanneta, ei kolehtiaakaan.

— SUOMEN SUOJA, Suomen Punaisen Ristin ja Suomen Kaasusuojelujärjestön järjestämä suurkeräys vapaaehtoisen väestösuojelutyön jatkamiseksi pyytää Teidänkin apuunne.

Molempien järjestöjen työkenttä väestösuojelun alalla on äärettömän laaja. Tarvitaan suuret määrät varoja ensiapu-asemien perustamiseen, ensiapuryhmien varustamiseen, lääkintä y. m. tarvikkeiden hankkimiseen. Väestösuojeluneuvontaa ja -koulutusta on voimakkaasti jatkettava, kokeilutoimintaa kehitettävä, suojeluvälineitä valmistettava jne.

On kyllä totta, että nykyinen tilanne vaatii paljon uhrauksia myöskin sellai-

selta, joka saa rauhassa tehdä ja suorittaa kotoisia toimiaan. Mutta ennenkin on Suomen kansa antanut kaikkensa maan itsenäisyyden ja puolustusvalmiuden säilyttämiseksi. — Toivottavasti meidänkin paikkakunnallamme tämä keräys saa osakseen kannatusta, keräyslista on lahjoitusten merkitsemistä varten Tervakoski Osakeyhtiön kassassa. Pienetkin summat lisäävät Suomen Suojaa.

ETELÄ-JANAKKALAN VAPAA HUOLTO.

Eri yhdistysten, toimialojen ja kyläkuntien naiset ovat muodostaneet Etelä-Janakkalan vapaa huolto nimisen komitean kootakseen kaikkien naisten nykyhetkellä suorittaman tärkeän keräys- ja avustustoiminnan yhden järjestön tietoon ja suunnitteluun. Komitea jakautuu kolmeen osastoon:

- 1) Keräysoasto:
Rva Tyyne Joensuu, nti Elli Leino, rvat Impi Luhta, Ksenja Rinne, Aune Stålhammar, Hilda Vainio ja Martta Vaara.
- 2) Huolto-osasto:
Rvat Anna Keskivari, Hilda Marttila, Hilja Memssen, nti Lyyli Nystedt, rvat Aili Saajalahti ja Hilda Leppäoja.
- 3) Ensiapuosasto:
Rvat Laina Hokkanen, Trude von Kraemer, Kaisu Laasio, Margit Lehtonen, Rene Serlachius, Ellen Siren ja Rakel Werner.

Osastojen johtajat ovat:
Tyyne Joensuu, Anna Keskivari ja Ellen Siren.

Komitean toimihenkilöinä ovat: puheenjohtajina rouva May Moring ja neiti Veera Vallinheimo, rahastonhoitajana neiti Esti Sinivuori ja sihteerinä neiti Leila Säynäjäjärvi.

KIRJE KANNAKSELTA.

Tervakosken Pikkukirkkoyhdistys on saanut Raudun Lotta-Svärd paikallisosastoilta seuraavan kirjeen:

Tervakoski Pikkukirkkoyhdistys r.y.
Tervakoski.

Minulla on kunnia lähettää sydämmellisimmät kiitokset Kannaksen hädänalaisten sekä L—S. yhd. Raudun paik. osaston puolesta siitä suuriarvoisesta rahalahjasta, mk 1810.—, joka tuli hädänalaisille jaettavaksi.

Tämän meille uskotun tehtävän olemme perille saattaneet.

Toivotan kaikkea hyvää ja Jumalan siunausta edelleenkin sekä yhdistyksellenne että jokaiselle jäsenelle erikseen.

Lämpimien terveisin

Selma Liimatta
puheenjohtaja.

ILMOITUKSIA.

TERVAKOSKEN KLUBIN

E l o k u v a

Kuningatar Victoria

Näytetään sunnuntaina ja maanantaina
klo 19,30.

Lapsille sallittu.

Pääsymaksu: Klubin jäseniltä 3.—,
muilta 6.—.

Maanpuolustusjuhla

Seurahuoneessa

sunnuntaina, marrask. 12 p:nä klo 15,30.

O h j e l m a :

Alkusoitto
Tervakosken Torvisoittokunta.

Tervehdyssanat
Vuoromestari B. Laitio.

Yhteislaulua
F. E. Sillanpään „Marssilaulu”
Torvisoittokunnan säestämänä.

Esitelmä maanpuolustuksesta
Pastori Uppala.

Lausuntaa
Neiti Saima Laitinen.

Puhe
Maanviljelijä O. Marttila.

M a a m m e .

Kaikille vapaa pääsy.

Tiedoitus.

Janakkalan reserviläisten ostokortteja ei ole vielä kaikkia uudistetuista kehoituksista huolimatta palautettu. Ne on ehdottomasti marraskuun 15 päivään mennessä tuotava takaisin jakajille.

Omaisten on huolehdittava kuolemantapausten jälkeen samoin ostokorttien palauttamisesta.

Janakkalan Kansanhuoltolautakunta.

Janakkalan Säästöpankin

TERVAKOSKEN KONTTORI

avoinna konstaapeli Uotilan talossa joka arkipäivä klo 9—12.

Maksaa korkoa säästötilillä 4°.

Tervakoski Osakeyhtiön Kirjapaino 1939.

TERVAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 46.

LAUANTAINA MARRASKUUN 18 p:nä.

1939.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

PÄÄTOIMITTAJA G. A. GRÖNDAHL.

TILAUSHINTA: 15:— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 50 p. mm.

Viikkolista:

Tohtori Oikarinen vastaanottaa sairaita Sidehuoneessa joka keskiviikko klo 11—15.

Hammaslääkäri M. T. Castrén vastaanottaa potilaita Tervakosken Sidehuoneessa tiistaisin klo 16—17,30 ja perjantaisin klo 9,30—11.

Tunnit Sidehuoneessa lääkkeiden jakoa ja sidemuuttoa varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.

Tervakosken Postitoimisto pidetään avoimna arkipäivinä 9—9:45, 10:15—12 ja 16—17:30, sunnuntaisin 10:15—11:15.

Lainakirjasto on avoimna joka tiistai.

Tervakosken Klubin Lukusali on avoimna joka päivä.

J u n a t:

tähtevät Riihimäeltä:

Pohjoiseen: 9,22, 11,25, 14,32, 15,04,
15,14, 17,53, 18,31, 20,24.

Etelään: 5,15, 5,40, 6,57, 8,25,
10,10, 10,45, 10,56, 13,47, 13,57,
16,10, 17,34, 18,40, 20,19, 22,02,
22,50.

Ittään: 6,14, 8,23, 9,23, 11,15, 18,22,
20,29, 23,40, 23,50.

L i n j a - a u t o t:

Helsinki — Hämeenlinna.

Hämeenlinnasta: 6,00, 15,00,
Tervakoskelta: 6,45, 15,50.

Lopen auto kulkee entisiin aikoihin.

Riihimäki — Tervakoski.

Riihimäeltä: 12,50, 17,00,
Tervakoskelta: 15,15, 17,30.

KIRKOLLISIA UUTISIA:

Sunnuntaina pyhäkoulu klo 9, Jumalanpalvelus klo 10. — Muista pyhitetään lepopäiväsi!

Maanantaina merimieslähetys-ompeluseura rouva Uutun luona klo 19.

Tiistaina poikien kerho klo 18.

Keskiviikkona raamattutunti ja virsiharjoitus klo 19. Uusia virsikirjoja saatavana.

Torstaina tyttökerho klo 19.

Perjantaina hartaushetki Väikkälän seurojentalossa klo 19,30. Uusia virsikirjoja myytävänä!

— 85 VUOTTA täyttää t.k. 22 p:nä eläkel. rva Sanna Vaurio Tervakoskella.

Kestävyytemme ehto.

Myrskyävä meri, valkeita päärmeitä meren tummassa hunnussa. Laiva, joka kampaalee päämäärään päästäkseen, ei ole suuri, mutta sen miehistö on sitkeä, monet myllerrykset kestänyt. Nytkään se ei pelkää, ei vapise, sen täyttää yksi ainoa voimakas tahto ja tunne: on toteltava sen miehen komentosanoja, joka seisoo peräsimmä, joka ylemmältä sijaitaan näkee ympärilleen laajemmasti kuin muut ja joka oikealla hetkellä antaa oikeat määräykset. Niitä totellaan empiemättä, arvostelematta, sillä sen varassa on yhteinen pelastus. Se tieto, se vaisto on mahtava voimanperä. Ja laiva kulkee eteenpäin marraskuun yössä.

Suomen miehet ja Suomen naiset! Myrsky ei raivoa vain merellä, vaan myös maalla. Me olemme taas nähneet mustia synkkiä pilviä nousevan taivaalle, valtiolliselle taivaallemme, ja kuulemme myrskyn kohinan rantojamme ja rajojamme vastaan. Mitä olemme tämän todetessamme tehneet, mitä teemme? Sitä, mikä on tehtävä. Me olemme koonneet rivimme, me olemme järjestäytyneet yhtenäiseksi rintamaksi. Me olemme kaikki yhtä mieltä siitä, että kysymyksessä ovat koko kansamme ja sitä kautta jokaisen yksilön pyhimät pyyteet ja perinteet, maan itsenäisyys ja koskemattomuus, vapaus, elämä ja onni. Näiden arvojen säilyttämisen innoittamana on kansamme ikäänkuin kasvanut, kuten ennenkin monesti kohtalonhetkinään, se on kasvanut yksimieliseksi kansaksi, se on osoittanut luonteen lujutta, kuntoa ja uhrimieltä. Jo siinä on eräs tämän koettelemusten ajan suuri saavutus, saavutus, jossa kuvastuu vankkumaton voimontahtomme ja uljas uskomme oikeuden voittoon. Tämä yksimielisyys, joka unohtaa päivän kiistat ja

riidat, on ilahduttava, mieltä ylentävä ilmiö. Mutta eräs toinen kysymys on yhtä tärkeä, sellainen, joka rakentuu edelliselle: horjumaton tahto ja kyky käyttää oikein tätä kansallista voimaa. Meidän tulee, kuten äskeisen laivan miehistön, vakaasti luottaa ja uskoa niihin miehiin, jotka nyt ovat valtiolaivamme peräsimmä. Meidän täytyy luottaa siihen, että he tekevät parhaansa, että he tekevät kaikkensa synnyinmaan hyväksi ja että heidän antamansa käskyt ja ohjeet ovat asiantuntemuksen, yleisen tilan oikean arvioinnin ja isänmaanrakkauden sanelemat. Niitä on tinkimättä noudatettava. Jos emme niin tee, jos ryhdymme kukin omin päin päättelämään, miten nyt olisi „parasta” menetellä, niin silloin juuri rikomme yhtenäisen rintamamme, itse poljemme maahan yksimielisyyden voiman. Silloin jätämme tuuliajolle valtiolaivamme, joka juuri nyt kampaalee myrskyä vastaan. Sitä emme t a h d o, sitä emme s a a tehdä. Me kuulemme omia johtajiamme, jotka itse olemme valinneet, me tottelemme perämiestemme määräyksiä, me jännitämme lihastomme ja henkemme voimat äärimmilleen, ja kun saamme käskyn: reivaa purje, kiristä purjetta, päin kuohuja, niin me teemme sen tyynesti, yksimielisesti ja voitokkaasti.

Suomen valtiolaiva kulkee voitokkaasti marraskuun myrskyssäkin.

Eino Cederberg.

UHRIMIELTÄ.

„Autu lähimmäistäsi niinkuin itseäsi” on nykyään päivän puheenaihe. Nyt, jos koskaan, tarvitaan uhrimieltä, sillä osa kansastamme on joutunut jättämään kotinsa ja kontunsa ilman omaa syytään. Me, joilla vielä on työtä ja hyvinvointia, olemme velvolliset ojentamaan heille auttavan kätemme, sillä tuo yhden päivän

palkka kolmen kuukauden ajalta ei näin hyvinvoivalla paikkakunnalla kenenkään taloutta horjuta, kun vain on sitä uhri- mieltä.

Keräyslistat kiertävät parhailaan työosastoilla. Toisilla sen täyttyminen tapahtuu reilusti ja päättäväisesti ja se on silloin vain hetken työ. Toisilla taas vitkastellaan ja saivarrellaan — ei minulta riitä. On tapahtunut hyvinkin sankarillisia tekoja: pienipalkkainen, kymmenhenkisen perheen huoltaja pyöristää palkansa ylöspäin ja merkitsee päivän palkan kolmen kuukauden ajalta hyvin päätäväisesti ja ilman kitsastelun hiventäkään. Päinvastaisena esimerkkinä saattaa pieniperheinen, hyväpalkkainen merkitä vain puoli päiväpalkkaansa ja senkin vitkastellen.

On totta, että meitä on kaikenlaisia luonteita ja monenlaisia maallisen mammonan orjia, ja kullakin on omat heikkoutensa. Mutta nämä vakavat ajat vaativat k a i k k i a heräämään ja huolehtimaan vähän muustakin kuin omasta päivänpaisteestaan.

T y ö m i e s.

NAISTEN SUURKOKOUS.

Perjantai-iltana t. k. 10 p:nä oli Seurahuoneeseen kokoontunut Etelä-Janakkalan Vapaa huolto-komitean kutsumana naisia salin täydeltä keskustelemaan naisten osuudesta nykyhetken tärkeisiin kysymyksiin. Kokous aloitettiin virrellä „Jumala onpi linnamme”, jonka jälkeen neiti Veera Vallinheimo piti seikkaperäisen ja innostavan puheen siitä, mitä nykyinen ajankohta erikoisesti naisilta vaatii, mihin se heitä velvoittaa. Kunkin on seistävä lujana ja rohkeana omalla paikallaan täyttäen saamansa suuret tai pienet velvollisuudet. Erikoisesti on naisten nyt yhdyttävä yhteisvastuuntuntoiseen, tarkasti suunniteltuun ja tarmokkaaseen toimintaan auttaakseen kaikkia hädänalaisia. „Nyt ei saa olla optimisti eikä pessimisti, nyt täytyy uskoa!” — Tämän jälkeen rva Moring selosti suunniteltua suurkeräystä, jonka keskuspaikka on Tervakoski. Keräys toimitetaan seuraavan viikon aikana ja Etelä-Janakkalan eri kylissä hoitavat keräystä seuraavat: Napialassa rvat Vaara, Aalto ja Halme, Melkkolassa nti Aho, Uhkoilassa rva Keskivari, Hallakorvessa rvat Ståhhammar ja Leppäoja, Punkalla rva Vainio,

Vähikkälässä rvat Saajalahti, Marttila, Ojamo, Joensuu, Koskinen ja Danielsson, Paistossa rva Virtanen; Tervakoskella tavarat kerätään Seurahuoneen biljardi- huoneeseen.

Tämän jälkeen selostettiin lyhyesti ensiapuosaston toimintasuunnitelmia ja ensiapukurssille haluvia osoitettiin olevan n. 70 — 80 henkeä. Keräys- ja huolto- osaston työryhmään ilmoitettiin n. 30 henkeä.

Neiti Brofeldt lopetti kokouksen lyhyellä hartauspuheella ja rukouksella. Viimeksi laulettiin virsi „Oi Herra, siunaa Suomen kansa”.

— ELOKUVA. Koska tämän viikon elokuva on Mark Twainin kuolematoman poikaromaanin „Tom Sawyerin Seikkailut” mukaan filmattu, on se erikoisen sopiva lastenfilmi, jonka takia se esitetään erikoisena lasten näytäntönä sunnuntaina klo 16.

— ENSIAPUKURSSIT, jotka Etelä-Janakkalan Vapaa huolto-komitea on ottanut tehtäväkseen järjestää Tervakoskella, alkoivat viime torstaina Seurahuoneessa. Kurssit tulevat kestämään 3 iltaa, joista ensimmäinen käsitti yleistä hoitoa koskevan luennon molempien jälkimmäisten ollessa tarkoitetut käytännöllistä harjoitusta varten.

— TUNTEMATTOMILLE SOTILAILLE ovat Tervakoskellakin monet ahkerat kädet valmistaneet paketteja ja iloisina saamistaan lahjoista ovat sotapojat muistaneet lähettäjiä kirjeillä. Julkaisemme tässä erään, jonka vastaanottajat ovat hyväntahtoisesti jättäneet toimituksen käytettäväksi.

„Hyvät neitoset!

Sydämelliset kiitoksemme tuntemattomalle sotilaille osoitetusta paketista. Lahioitetun paketinne johdosta on täällä käyty ankara kilpailu 3 patterin kesken köydenvedossa ja me 8/KTR. 5. olemme onnelliset voittajat. Kymmenen voittaneen joukkueen tykkimiestä haluaa tuoda julki tässä kiitoksensa. Jaoimme kristillisesti keskenämme paketin sisällön. On se hauskaa, että meitä muistetaan ja tuetaan myös ulkoapäin.

Emme halua millään tavoin kerskua voittomme johdosta, mutta sen tahdomme tuoda julki, että 8/KTR. 5. on täällä hakapatteri.

Samalla kun me 8/KTR. 5. köydenvetäjät lähetämme terveisemme sekä kiitoksemme lähettävät myös useat Tervakosken miehet terveisensä”.

Janakkalan Säästöpankin

TERVAKOSKEN KONTTORI
avoinna konstaapeli Uotilan talossa joka arkipäivä klo 9 — 12.

M a k s a a k o r k o a säästötilillä 4%.

ILMOITUKSIA.

TERVAKOSKEN KLUBIN

E l o k u v a

„Tom Sawyerin Seikkailut”

Näytetään lauantaina ja sunnuntaina
klo 19,30.

L a p s i l l e erikoisnäytäntö sunnuntaina
klo 16.

Pääsymaksu: Klubin jäseniltä 3:—,
muilta 6:—.

TERVAKOSKEN V. P. K.

Sääntöjen määräämä

Marraskuun kokous

pidetään Kalustohuoneella sunnuntaina,
marraskuun 26 p:nä klo 15.

Käsitellään sääntöjen määräämät
kysymykset.

H a l l i n t o.

LEHTIEN TILAAJAT.

Huom!

Tilatkaa kaikki lehtenne, kuten päivä-, viikko- ja aikakauslehdet sekä kirjat ja joulujulkaisut asiointoni kautta. 50 % tilauksien nettotuloista maanpuolustuksen hyväksi.

O. Tamminen, Tervakoski.

VAATTEIDEN ja RUOKATAVARAN

Suurkeräys

jatkuu Seurahuoneen biljardihuoneessa vielä maanantaina, tiistaina ja keskiviikkona t. k. 20 — 22 päivinä klo 12 — 14 ja 17 — 19.

Samassa paikassa vastaanotetaan myös villalumpuja (villakudin- ja villakangaslumpuja), jotka käytetään puolustusvoimien tarpeisiin (lähemmin päivälehdeissä).

Lottahuoneessa

jaetaan valmistettavia ja otetaan vastaan valmiita käsitöitä tästä lähtien joka tiistai ja perjantai klo 19 — 20.

LOTAT! Esiliinat mukaan kokoukseen
21/11.39.

Puheenjohtaja.

Tervakoski Osakeyhtiön Kirjapaino 1939

TERVAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 47.

LAUANTAINA MARRASKUUN 25 p:nä.

1939.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

PÄÄTOIMITTAJA G. A. GRÖNDAHL.

TILAUSHINTA: 15.— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 50 p. mm.

Viikkolista:

Tohtori Oikarinen vastaanottaa sairaita Sidehuoneessa joka keskiviikko klo 11—15.

Hammaslääkäri M. T. Castrén vastaanottaa potilaita Tervakosken Sidehuoneessa tiistaisin klo 16—17,30 ja perjantaisin klo 9,30—11.

Tunnit Sidehuoneessa lääkkeiden jakoa ja sidemuuttoa varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.

Tervakosken Postitoimisto pidetään avoimena arkipäivinä 9—9,45, 10:15—12 ja 16—17:30, sunnuntaisin 10:15—11:15.

Lainakirjasto on avoinna joka tiistai.

Tervakosken Klubin Lukusali on avoinna joka päivä.

J u n a t:

lähtevät Riihimäeltä:

Pohjoiseen: 9,22, 11,25, 14,32, 15,04,
17,53, 18,31, 20,24, 22,12.

Etelään: 5,15, 5,40, 6,37, 6,57, 8,25,
10,10, 10,45, 10,56, 13,47, 13,57,
16,10, 18,40, 22,02, 22,12, 22,50.

Itään: 1,06, 6,14, 8,23, 9,23, 11,15,
18,22, 23,40, 23,50.

L i n j a - a u t o t:

Tervakoskelta Hämeenlinnaan: 11,00, 19,00.

„ Helsinkiin: 6,45, 15,50.

Lopen auto kulkee entisinä aikoina.

Riihimäki — Tervakoski.

Riihimäeltä: 13,50, 17,00.

Tervakoskelta: 15,15, 17,30.

Yksityis vuokra-autoja on saatavissa F. Aholalta, Ilmari Liutalta, U. Lehtoselta ja E. Saareltalta Napialassa.

KIRKOLLISIA UUTISIA:

Tuomiosunnuntaina pyhäkoulu klo 9, jumalanpalvelus ja H. P. ehtoollinen klo 10.

Maanantaina lähetysompeluseura kerhosalissa klo 19.

Tiistaina kirkko-ompeluseura klo 19.

Keskiviikkona raamattutunti ja virsiharjoitus klo 19. Uusia virsikirjoja myytävänä.

Torstaina retkeilykerho klo 19.

— 70 VUOTTA täyttää ensi tiistaina eläkl. Josefiina Thuren Tervakoskella.

Kunniavelka.

Henki asepalvelukseen kutsutuissa joukko-osastoissa on erinomainen. Kotiasiat luonnollisesti askarruttavat miesten mieliä, jopa huolettavatkin monia. Tämä ei kuitenkaan horjuta vankkaa puolustus- tahtoa, pikemminkin päinvastoin.

Mutta on asia, joka aikanaan koetuna saattaisi vaikuttaa mieliin ehkä hyvinkin katkeroittavasti. Se on työpaikan tai muuten toimeentulon mahdollisuuden menetys harjoituksista päästyä. Myöskin tulojen vähennys reservissä olon aikana tuntuu karvaalta perheen toimeentulon ja monenlaisten maksujen tähden.

Senkö vuoksi, että mies on siinä iässä ja niin terve, että pystyy suorittamaan asepalvelusta ja pitää tämän etuoikeutenaan, hänen pitäisi joutua taloudelliseen ahdinkoon samaan aikaan kuin sadattuhannet muut voivat jatkuvasti ylläpitää entisen elämäntonsa? Niin ehkä täytynee jossain määrin käydä. Mutta ei ihme, jos tätä ei hevillä jakseta käsittää.

Mitä voitaisiin tehdä tällaisen mahdollisen katkeroitumisen estämiseksi tai ainakin lievittämiseksi?

Nostoväkimiehet ja asepalvelukseen kelpaamattomat astukoot suorittamaan „asevelvollisuuttaan” siviilielämän eri aloilla pitämällä huolta omien töittensä ohella reserviin kutsuttujen velvollisuuksista. Työnantajat pankoot tarpeen vaatiessa liikoon vararahastojaan tai muuten lohkaiskoot omaisuudestaan jatkuvien työmahdollisuuksien järjestämiseksi. Ne perheet, joilla on hallussaan useita virkoja tai tuottavia komitea- tai luottamustoimipaikkoja, tarjokoot niitä sellaisia vaila oleville. Ja kukin yksityinen kansalainen tukekoon erityisesti sen viljelijän tai muun yrittäjän elinkeinoa, joka on joutunut kärsimään harjoituksiin joutumisen johdosta. Lähimmäisenrakkauden

sanelema henkilökohtainen, vanhuksiin ja lapsiin ulottuva työ- ja avustusvelvollisuus voimaan! Hyvä tahto ja rakkaus ovat kekseliäät. Parhaansa yrittämisenkin jo poistaa särmiä, vaikka ei täysin tyydyttäviin tuloksiin päästäisikään.

Kun kansallemme on nyt ulkonaisesti pimeänä aikana sisällisesti rusottamassa kansallinen kevät, niin ryhtykäämme kukin kohdaltamme ajoissa torjumaan takatalven mahdollisesti aiheuttavia teki- jöitä.

Reserviläisen kauppaan siis ostok- sille, hänen peltolleen naapuri kyntämään ja kaivamaan tai kotiinsa muuten autta- maan ja työpaikka etuineen entiselleen! Silloin on uhraus molemminpuolinen. Ja myös ilo. Kunniavelkan suoritus herättää kunniantunnon ja kunnioituksen.

Herrastuomari.

Skj = Svj.

Joukko tervakoskelaisiakin liittyi aikoinaan jäseneksi Suomen Kaasusuojelu- järjestyön, (SKJ) kuuluen siihen edelleenkin. Kun t. k. 15 p:nä väestösuojelulaki astui voimaan, muuttui Suomen Kaasu- suojelujärjestö Suomen Väestösuojelu- järjestyksi (SVJ), joka uudistetussa ja laajennetussa kokoonpanossa sekä tehos- tetuin työvoimin toimii vastedes maamme keskeisenä, vapaaehtoisena väestönsuo- jelujärjestönä yhteistyössä väestönsuojelu- päällikön esikunnan, paikallisten vss- viranomaisien, kunnallisten toimikuntien, seurojen ja laajojen kansalaispiirien kanssa.

Näin ollen siirtyvät kaikki nykyisin SKJ:öön kuuluvat jäsenet SVJ:öön ja lähetetään heille SVJ:n julkaisu ilmaiseksi samoilla edellytyksillä kuin ennenkin.

Kun nyt SVJ:n työt suuresti ovat laajentuneet ja ne suurimmaksi osaksi suoritetaan vapaachtoisin voimin ja va- roin, tarvitsee SVJ entistä enemmän

tukea, joten niitä henkilöitä, jotka eivät vielä ole SKJ:n jäseniä, kehoitetaan liittymään jäseniksi. Ilmoittautumisia vastaanottaa

Paikallispäällikkö.

ENSIAPUKURSSITOIMINTA INNOKASTA PAIKKAKUNNALLAMME.

Kuten jo viime numerossa mainittiin, on Etelä-Janakkalan vapaa huoltokomitea ottanut tehtäväkseen paikallisen ensiapukoulutuksen lyhytten kurssien muodossa. Kurseille on ilmoittautunut 110 osanottajaa. Kuten kaikki tietävätkin, aloitettiin kurssit yhteisellä luennoilla t. k. 16 p:nä ja piti sen rva Werner. Tämä luento käsittelee potilaan kotihoitoa ja sitä ensiapua, mitä kaikkein ensiksi voidaan potilaalle jo kotonakin antaa. Käytännöllisen opetuksen antamiseksi jaettiin kurssilaiset 15—20 henkilöä käsittäviin ryhmiin, ja tämän ja ensiviikon aikana saa jokainen ryhmä vuorollaan kaksi harjoitustilaisuutta, joista ensimmäinen käsittää ohjeita vuoteiden laitossa ja potilaan vuodehoidossa ja toinen haavain ensi käsittelyä, ohjeita ja käytännöllistä harjoitusta erilaisten siteiden valmistuksessa sekä tavallisimpien lastojen käyttötavoista j. n. e.

Nämä kurssit on tarkoitettu etupäässä silmäläpityä kotihoitoa, sillä tällaisena aikana voi tuottaa vaikeuksia sairaanhoitajattarien hankkiminen kotisairauksiin ja silloinhan on jokaisen hyvä osata yksinkertainen ensiapu sairaustapauksissa. — Onkin ollut ilahduttavaa todeta, kuinka innokkaasti paikkakunnan väestö on näihin kurssiin ottanut osaa.

Ensi viikolla järjestetään samanlaiset kurssit vielä Vähikkälässäkin.

— KREIVI VITZTHUM VON ECKSTEDT Jor syntynyt. Voimme Tervakosken yleisölle ilmoittaa, että kreivitar Helle Vitzthum torstaina synnytti reippaan pojan. Koko Tervakoski yhtyy Kaiun välityksellä sydämellisiin onnitteeluihin.

— LAHDEN TEATTERI esiintyy Seurahuoneessa tulevana lauantaina, joulukuun 2 p:nä, esittäen iloisen näytelmä-uutuuden „Kuherruskuukausi”.

Kun Klubin näyttelijät tänä vuonna suorittavat puolustustehtäviä, ei Klubi

täksi jouluksi ole saanut omaa esitystä aikaan, joten Lahden Teatteri on tervetullut antamaan meille vaihtelua ja virkistystä kiireessä ja touhussamme.

KAKSI KIRJAUUTUUTA.

Tällaisina aikoina tuntee suoranaista mielihyvää lukiessaan Viljo-Kustaa Kuulialan tänä syksynä ilmestyneen „Vanhoilta kirkkoilta ja kirkkoteiltä” ja aivan äskettäin ilmestyneen „Toimellinen talonpoika”. Edellinen sisältää kansanelämän kuvauksia ja on se mielenkiintoinen tiettenkin ennenkaikkea kotiseutuun rakastavalle Hämeen väestölle, jolle kirjan kuvauksissa esiintyvät seudut ovat tuttuja. Sivistysthistoriallisesti katsoten teos on arvokas, sillä kirkkoherra Kuuliala käyttää hauskaa ja leppoisaa tapaansa viedessään lukijansa viime vuosisadan seurakuntien virallisen ja epävirallisen elämän piiriin.

Toinen teos, „Toimellinen talonpoika” on kotiseutukuvauksia ja kuuluu Talonpoikauskulttuurisäätiön julkaisuun. Elävästi hän loihtii esiin toistasataa vuotta sitten eläneen lammilaisen talonpojan elämäntapoihin, mielipiteitä ja toimia ja on kaiken lisäksi saanut tämän rungon ympärille runsaasti sen ajan hämälästä „arkea ja pyhää”.

Kun vielä ottaa huomioon, että molempien kirjojen sisältö perustuu tositahtumiin, jotka on saatu osittain pitäjänkokouksien pöytäkirjoista ja osittain perimätiedoista, voi mielihyvin suositella mainittuja teoksia. Edellisen hinta mk 25:— jälkimmäisen mk 16:—. Kustantaja K. J. Gummerus Osakeyhtiö.

HUOMIOITA PIMENNYS-HARJOITUKSEN AIKANA.

Tervakoskella oli määrätty toimeenpantavaksi pimennysharjoitus viime torstai-illasta, t. k. 23 p:nä klo 20 alkaen seuraavaan aamuun klo 6.

Tyydytyksellä voitiinkin todeta, että sanottua määräystä oli yleensä koetettu tunnollisesti noudattaa.

Erityisesti ansaitsevat kiitosta Kartanon ja Berliinin sataprosenttiset pimennykset.

Kylän pimennys oli niinkään hyvä, paria kolmea poikkeusta lukuunottamatta. Mm. eräs ikkuna, joka oli liian „loistavasti” pimennetty, aiheutti paljon ylimääräistä päänvaivaa ja toimenpiteitä. Paikalle lähetetty partio sai kuitenkin

TERVAKOSKEN KLUBIN

Elokuva Andalusian öitä

Näytetään lauantaina ja sunnuntaina klo 19.45.

(Lapsilta kielletty)

Lapsille lyhyt matkailufilmi klo 19.30.

Pääsymaksu: Klubin jäseniltä 3:—, muita 6:—.

Janakkalan Säästöpankin

TERVAKOSKEN KONTTORI

avoinna konstaapeli Uotilan talossa joka arkipäivä klo 9—12.

Maksaa korkoa säästötillillä 4%.

TERVAKOSKEN V. P. K.

Sääntöjen määräämä

Marraskuun kokous

pidetään Kalustuhuoneella sunnuntaina, marraskuun 26 p:nä klo 15.

Käsitellään sääntöjen määräämät kysymykset.

Hallinto.

asiat a.na nopeasti järjestykseen. Ovista kuljettaessa väkkuu niinkään sellä täällä joskus kirkas valokuuva.

Napalassa ei pimennystä oltu kaikkien paikoin onnistuttu saamaan täysin tyydyttäväksi. Näytti siltä kun eivät kaikki sellä olisi ottaneet kysymystä kiitän vakavasti.

Mitä itse tehtaan pimennykseen tulee, täytyy myöntää, ettei se kaikista osistaan läheskään vastannut odotuksia, vaan ansaitsee vielä monien paikoin korjausta ja täydennystä. Luonnollisesti vaatii voimakkaasti valastujen, suurilla ikkunapannoilla varustettujen työsalen pimennämisen mitä suurinta huolellisuutta ja aiheuttaa paljon työtä ja vaivaa onnistuakseen täydellisesti. Jotkut pimeän aikana suoritettavat ulkotyöt vaativat niinkään valastuksen, jonka säännösteilyssä joudutaan tekemään ehkä useampain kokeiluja ennenkuin tulos on tyydyttävä.

Kokonaisvaikutelma toimeenpantusta pimennysharjoituksesta oli kaikista huolimatta varsin ilahduttava. Kun vielä tarkastuksessa tehtyjen muistiinpanojen perusteella suoritetaan lopulliset korjaukset ja täydennykset, voidaan pimennys saada vastaamaan täydellisen, sataprosenttisen pimennyksen vaatimuksia.

Tarkkailija.

Tervakoski Osakeyhtiön Kirjapaino 1939

TERVAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 48.

LAUANTAINA JOULUKUUN 2 p:nä.

1939.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

PÄÄTOIMITTAJA G. A. GRÖNDAHL.

TILAUSHINTA: 15.— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 50 p. mm.

Viikkolista:

Tohtori Oikarinen vastaanottaa sairaita Sidehuoneessa joka keskiviikko klo 11—15.

Hammaslääkäri M. T. Castrén vastaanottaa potilaita Tervakosken Sidehuoneessa tiistaisin klo 16—17,30 ja perjantaisin klo 9,30—11.

Tunnit Sidehuoneessa lääkkeiden jakoa ja sidemuttoja varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.

Tervakosken Postitoimisto pidetään avoinna arkipäivinä 9—9,45, 10:15—12 ja 16—17:30, sunnuntaisin 10:15—11:15.

Lainakirjasto on avoinna joka tiistai.

Tervakosken Klubin Lukusali on avoinna joka päivä.

J u n a t:

lähtevät Riihimäeltä:

Pohjoiseen: 9,22, 11,25, 14,32, 15,04,
17,53, 18,31, 20,24, 22,12.

Etelään: 5,15, 5,40, 6,37, 6,57, 8,25,
10,10, 10,45, 10,56, 13,47, 13,57,
16,10, 18,40, 22,02, 22,12, 22,50.

Itään: 1,06, 6,14, 8,23, 9,23, 11,15,
18,22, 23,40, 23,50.

L i n j a - a u t o t:

Tervakoskelta Hämeenlinnaan: 11,00, 19,00.

„ Helsinkiin: 6,45, 15,50.

Lopen auto kulkee entisinä aikoina.

Riihimäki — Tervakoski.

Riihimäeltä: 13,50, 17,00.

Tervakoskelta: 15,15, 17,30.

KIRKOLLISIA UUTISIA:

I Adventtisunnuntaina pyhäkoulu klo 9, jumalanpalvelus klo 10. Lapsikuoro laulaa Hoosianna-hymnin.

Adventtjuhla kirkossa klo 19.

Maanantaina tyttökerho klo 19.

Tiistaina poikakerho klo 18.

Keskiviikkona, itsenäisyyspäivänä jumalpalvelus klo 13. Raamattutunti ja virsiharjoitus klo 19.

Torstaina kerhojen pikkujoulu kerhosalissa klo 19. Kaikki kerholaiset tervetulleet!

Perjantaina kokoontuu kirkkoupeluseura klo 18.

Hartaushetki Uhkoilan Keskivarissa klo 19,30. Uusia virsikirjoja myytävänä. Lauletaan uusia virsiä!

Uusi virsi.

Kirkkomme elämässä on merkkipaus uuden virsikirjan ilmestyminen ja käytäntöön ottaminen. Syksyn kuluessa sitä on levitetty ja siihen on tutustuttu. Huomenna, ensimmäisenä adventtisunnuntaina se juhlallisesti otetaan viralliseen käytäntöön seurakunnissamme.

Tämä juhlatapaus sattuu aikaan, jolloin synkät varjot ovat koko ihmiskunnan yllä ja jolloin ne näyttävät erikoisen uhkaavilta oman kansamme kohdalla. Mutta syksyn harmaina päivinä kuunnellessa alinomaisia viestejä tuhoaisvoimien hävitystöistä ja odotuksen ollessa usein hermostuneesti suunnattuna siihen, mitä huomina päivä tuo mukanaan, uusi virsikirja pöydällämme ja kädessämme on tuonut virvoittavan sanoman siitä, mikä on järkkymätöntä ja kestävä. Se on kertonut Jumalan valtakunnasta, jossa luodaan uutta vanhan tilalle.

Kansamme keskellä soivat kohta uuden virren sävelet. Niille antaa kaiku-pohjaa se hätä, johon Jumala on meidät johdattanut Ahdistuksissa on Jumalan kansa usein syvimmit virtensä veisannut. Jo esi-isäimme kokemus oli: „Soitto on suruista tehty murehista muovaeltu”. Tämä kokemus on tuttu Herran tiellä kilvoitteleville. Kun synti kahlitsee ihmistä, hän on orja. Hän kaipaa vapautta ja rauhaa sielullensa. Kun Jeesus Kristus, Vapahtaja vapauttaa hänet ja antaa hänelle voimaa luopumaan synnistä, silloin hän saa kokea „vanhurskautta rauhaa ja iloa Pyhässä hengessä”. Hän oppii veisaamaan uutta virttä.

Tätä virttä tahtoisivat uusia virsikirjakin edeltäjänsä tapaan uusin mahdollisuuksin virittää kansassamme, sen kodeissa, kouluissa ja kirkoissa — kaikkialla. Uusi virsi on syntisten ihmisten virsi, niiden, jotka odottavat uusia taivaita ja uutta maata, missä ei enää syntiä ole

eikä vääryyttä. Mitä enemmän on niitä, jotka synnin hädässä ovat turvautuneet Jeesukseen Vapahtajanansa, sitä voimakkaampana soi uusi virsi. Oletko sinä lukijani niiden joukossa? Se ei ole sinun vallassasi. Ihminen ei voi omin päin ruveta uutta virttä veisaamaan. Hänen täytyy se oppia. Se on Jumalan vallassa. Kuningas Daavid laulaa virressään (Ps.40): „Hartaasti minä odotin Herraa, ja hän kumartui puoleeni ja kuuli minun huutoni. Hän antoi minun suuhuni uuden virren, kiitoslaulun Jumalallemme”.

Jumala antaa meille suuhun uuden virren. Onko sinulla jo? Vai laulatko vielä vanhaa? Jos olet niitä, jotka odottavat ja rukoulevat, niin Jumala on sen opettava sinullekin.

Tulkoon meille rakkaaksi Jumalan virsi! Pysykäämme hänen oppilainaan! Jumala on meille antanut lahjan. Kun uusi kirkkovoosi alkaa, me käymme kirkkoihimme kädessämme tämä lahja. Mutta Jumala tahtoisivat, että kantaisimme sitä sydämessämme. Kun me sydämessämme omistamme Jumalan lahjan, olemme riippumattomia ulkonaisista olosuhteista. Ja me saamme voimaa kestämiään ahdistuksiakin ja kärsimyksiä, silloinkuin Jumala niitä meille antaa. „Jumalan armolahja on iankaikkinen elämä Kristuksessa Jeesuksessa meidän Herrassamme.”

Tätä odotellessansa Herran seurakunta harjoittelee uutta virttä. Ja me saamme joskus aavistella, minkälaiselta kuuluu pelastettujen katosvirsi kirkkaiden maassa. Se on kuin „paljojen vesien kohina”. Se on uusi virsi! Opettele sitä!

Kuuntele, mitä viestit kertovat Jumalan valtakunnasta! Keskellä ajan myrskyistä paulua, sotien melskeessä, kuuluu sanoma: „Katso, kuninkaasi tulee sinun luoksesi!” Vastaa sinä: „Hoosianna Daavidin pojalle! Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimeen. Hoosianna korkeuksissa!

Aarne Laasio.

LAHOITUKSIA.

Tarkastusyhdistyksen „Maito I ja Maito II” ovat 29.11.39 pitämässään kokouksessa päättäneet lahjoittaa rajaseudun hädänalaisten avustamiseksi mk 2000.—. Samana päivänä Etelä-Janakkalan Osuuskassa on pitämässään kokouksessa päättänyt lahjoittaa mk 500.— samaan tarkoitukseen.

KIITOS.

Tuntematonta lahjoittajaa pyydämme täten sydämellisesti kiittää hänen työmme suomastaan jatkuvasta tuesta.

Tervanpojat.

— LAHDEN TEATTERI. Viime Kaiussa oli uutinen, jossa kerrottiin että Lahden Teatteri tulee vierailemaan Tervakoskella tänä iltana. Vallitsevan tilanteen johdosta on kuitenkin tämä esitys peruutettu.

— ELOKUVAT. Nykyinen tilanne ei houkuttele huvituksiin, mutta toiselta puolelta voi olla hyödyksikin hetkeksi koettaa siirtää ajatuksensa valoisampiin asioihin. Tämän johdosta ja niin kauan kun tilanne meillä ei ole aivan hengenvaarallinen, on Klubi päättänyt jatkaa elokuvanäytäntöjä tavalliseen tapaan.

Tänä iltana esitettävä kuva on sitaipaisi vakavaluonteinen, suomalaista sisuaylistävä, Urho Karhumäen „Avoveteen” nimiseen, kultamitalilla palkittuun kirjaan perustuva.

— LÄÄKÄRI. Nykytilanteen johdosta on kunnanlääkärimme kutsuttu sotilastehtäviin, joten hän ei voi saapua tavannukaisiin vastaanottoihinsa Tervakoskella.

Helsingistä evakuoitujen joukossa saapui Isoon-Hiiteen tohtori Salme Viherheimo, joka hyväntahtoisesti on luvannut toistaiseksi toimia tohtori Oikarisen sijaisena ja tulee hän Tervakoskella vastaanottamaan potilaita totuttuun aikaan, siis keskiviikkoisin klo 11 alkaen.

Ohjeita nykyisen tilanteen vuoksi.

Kuten jo pylväsilmoituksissa on tiedoitettu, on marraskuun 30 p:stä alkaen määrätty otettavaksi täysi sotavalaistus käytäntöön pimeän aikana. Tilanteen ollessa nykyisellään, on se tällöin ainoa ja paras varokeino ja on jokaisen ehdottomasti noudatettava annettuja määräyksiä. Kun siis huoneustossa on pimennys suoritettu, on jokaisen vielä ulkoapäin huolellisesti tarkastamalla varmistauduttava, ettei ulos tosiaankaan loista valon häivettäköön. Lisäksi on otettava huomioon, että kulkuneuvoissa on käytettävä asetuksien mukaisia himmennettyjä valoja. — Viime torstaina, v.k. 30 p:nä ei vielä Tervakosken piirissä oltu saatu täydellistä pimennystä aikaan. Jokainen pitääköön siis huolta, että noudattaa annettuja määräyksiä, jotka koskevat meitä kaikkia ja kaikkien turvallisuutta.

— Kun kylällä on nykyisen sotavalaistuksen valitessa pimeän aikana sattunut, että pikkupojat ovat leikitelleet sähkölyhtyjen kanssa saattaen täten aikaan epäjärjestyä, kielletään tämänkaltaisen leikkittely ehdottomasti. Sellainen menettely saattaa pelästyttää vanhoja ja varsinkin kylämme evakuoituja vieraita.

Ilmahälytyksen aikana on menettävä rauhallisesti ja hermostuttamatta kanssaihmiä — tilanne ei siitä parane, vaan päinvastoin. Kaikkia ohjeita, mitä tällöin mahdollisesti tullaan antamaan on ehdottomasti toteltava.

Lisäksi ilmoitetaan, että tähänastiset piilillä annetut merkinannot työhön saapumisesta ja työajan päättymisestä on toistaiseksi lopetettu.

SAIRAALA TERVAKOSKELLE.

Sairaat ja loukkaantuneet tarvitsevat apua, jos nykyinen tilanne tulee jatkumaan. Siksi on Tervakoskellakin ryhtytty kunnostamaan entistä Kreivi Vitzhumin asuntoa sairaalaksi, etupäässä juuri sotilastilannetta silmälläpitäen.

ILMOITUKSIA.

TERVAKOSKEN KLUBIN

Kotimainen

Elokuva
AVOVETEEN

Näytetään lauantaina ja sunnuntaina
klo 19,30.

Lapsille ei ole näytäntöä.

Pääsymaksu: Klubin jäseniltä 5.—,
muilta 8.—.

Janakkalan
Säästöpankin

NAPIALAN KONTTORI

suljetaan toistaiseksi 1/12-39. Asioita
JANAKKALAN SÄÄSTÖPANKKIIN
vähittää edelleen maanvilj. L. Afthan ja
paperimest. B. Laitio.

Kirkko-
ompeluseuran

ylimääräinen työilta on perjantaina
(eikä maanantaina) klo 18. Tehdään jou-
lulahjoja evakuoitujen perheitten lapsille.
Kehoitetaan kaikkia tulemaan. Kangas-
tilkkuja mukaan.

Ilmoitus.

Koska Tervakoski Osakeyhtiö haluaa
ottaa yhtyden kaikkiin reserviläisiinsä
kehoitamme reserviharjoituksissa olevien
vaimoja tai muita omaisia ensi tilassa
ilmoittamaan kapteeni Gröndahlille reser-
viläisen sotilasarvon, kenttäpostikonttorin
numeron sekä joukko-osaston osoitteen.

Tervakoski Osakeyhtiön Kirjapaino 1939

TERVAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 49.

LAUANTAINA JOULUKUUN 9 p:nä.

1939.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

PÄÄTOIMITTAJA G. A. GRÖNDAHL.

TILAUSHINTA: 15:— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 50 p. mm.

K A A S U S U O J E L U .

Tehokas kaasusuojelu edellyttää, että jokainen henkilö on varustettu ja koulutettu siten, että hän voi suojautua taistelukaasuja vastaan. Huolenpito tästä niin sanotusta henkilökohtaisesta kaasusuojelusta, on lähinnä väestön oma asia. Täten tulee jokaisen kansalaisen tuntee taistelukaasujen tärkeimmät vaikutustavat, miten niitä vastaan voidaan suojautua ja miten kaasun vaikutuksen alaiseksi joutuneena on meneteltävä.

Kaasunaamari suojaa silmät ja hengitystiet. Se ei kuitenkaan anna suojaa syövyttäviä kaasuja vastaan, jotka tavallisesti esiintyvät nestemäisessä muodossa. Näitä syövyttäviä kaasuja vastaan on pakko käyttää erikoisia suojeluvälineitä, kuten täydellistä suojapukua, kumijalkineita ja -käsineitä. Nämä suojeluvälineet ovat kuitenkin niin kalliita, että yksilön on useinkin mahdotonta suojautua niin täydellisesti. Näin ollen on ainoa ja ehdottomasti paras keino suojautua syövyttäviä kaasuja vastaan pysyä poissa saastuneelta alueelta.

Kaasunaamarin puutteessa on pyrittävä suojaamaan hengityselimet tilapäisillä saatavissa olevista aineista valmistetuilla välineillä. Eräs tällainen tilapäinen suojaväline on putkisuojain. Se on valmistettu toisesta päästään umpinaisesta bamburuokoputkesta. Putken ympärillä on flanelin kangaspussi, n. 1½ litraa, joka sisältää sysihiiltä tai pihkatomasta puusta valmistettua hiiltä noin herneen kokoisina rakeina. Tämän hiilisuodattimen keskipaikalla on putkeen säteittäisesti porattu 10 — 20 pientä reikää ja reikien kohta peitetty ohuella vanukeroksella tai flanelilla. Putkisuojainta käytettäessä puristetaan huuhalla putken avoin pää suuhun, hengitettään suun kautta ja puristetaan sieraimet kiinni. Toinen nopeasti valmistettava tilapäinen suojaväline on 25 × 15 cm. suuruinen flanelikangaspussi, joka on

täytetty hiilellä. Pussin lyhyempiin sivuihin voi kiinnittää nauhan, jolla se voidaan kiinnittää päähän suun ja nenän suojaamiseksi. Tilapäisistä suojavälineistä on kuitenkin muistettava, että ne antavat suojaan vain hetkeksi ja on tänä aikana yritettävä poistua kaasun vaikutuspiiristä. Jos yllättäen joutuu kaasun vaikutuspiiriin, voi — ellei muunlaista kaasunaamaria vastaavaa suojavälinettä ole, käyttää suun edessä kosteaa nenäliinaa, sammalta, ruohoa, lunta, villahuivia j.n.e. Tilapäisenä suojapukuna voidaan käyttää öljykangaspukua, kumista sadetakkia j.n.e. Tavalliset kumijalkineet, kuten kumisaappaat, upokkaat ja päällyskengät tarjoavat verrattain hyvän suojan syövyttäviä kaasuja vastaan. Myös nahkarukaset ja nahkaasaappaat antavat jonkun verran suojaa. Erikoisesti mainittakoon, että nahka imee kuivana itseensä nopeasti nestemäisen taistelukaasun, mutta märkänä tapahtuu läpäisy huomattavasti hitaammin. Märät rukkaset ja saappaat tarjoavat näin ollen paremman suojan kuin kuivat.

Koska syövyttävät kaasut ovat taistelukaasuista vaarallisimmat, tarkastamme tässä ensin niiden aiheuttamia ensiaputoimenpiteitä. Ensimmäinen toimenpide on ihon puhdistus sekä silmien ja ylempien hengityselinten huuhdeltelu.

Ihon puhdistuksessa on ensimmäisenä toimenpiteenä suoritettava saastuneiden vaatekappaleiden poistaminen. Kuitenkin, jos koko vaatetus on saastunut, ei useinkaan täydellinen vaatteiden vaihto ole mahdollista ennenkuin vasta ensiapuasemalla. Varsinainen ihon puhdistus suoritetaan seuraavasti:

Ensin imeytetään iholla olevat neste- pisarat kuivaan vanuun, flanellikankaaseen, imupaperiin tai muihin sellaisiin huokosiin aineisiin. Imeyttäminen on suoritettava painelemalla saastunutta kohtaa. Sitä ei missään tapauksessa saa han-

gata, koska saastutus tällöin vain leviää laajemmalle alalle. Kun kaikki näkyvä neste on imeytetty, pestään saastunut kohta bensiiniin, petrooliin tai spriihin kostutetulla vanutukolla. Erittäin tehokas puhdistusaine saadaan liuottamalla spriihin 5% sterisolia. Kun iho on puhdistettu edellämainitulla tavalla, levitetään sille erikoista puhdistusjauhetta, kloorikalkkitahnaa tai sterisol-pulveria. Kloorikalkkia ei saa panna kuivana iholle, vaan se on ensin vedellä sekoitettava tahnaksi. Puhdistusaine tai kloorikalkkitahna jätetään iholle vaikuttamaan noin 5 minuutin ajaksi tai jos käytetään sterisol-pulveria, 2 minuutiksi. Tämän jälkeen puhdistusaine poistetaan ja iho pestään puhdasta vettä ja saippuaa tai suopaa käyttäen. Jos ihon puhdistukseen on käytetty sterisol-liuosta, ei ole tarpeellista käyttää mitään puhdistusjauhetta.

Edellämainittu alkupuhdistus on suoritettava viimeistään 5 minuutin kuluessa saastutuksen jälkeen ja jokaisen kansalaisen on siihen ehdottomasti itse pystyttävä. Saastuneet vaatekappaleet puhdistetaan keittämällä ne useaan kertaan vedessä. Tällöin on huomattava, että kaasuneste keittämisen aikana liukenee veteen, joten näin ollen keittovesi ja keitetäessä syntyvät höyryt ovat vaarallisia. Silmät ja ylempät hengitystiet huuhdellaan 2% soodaliuoksella. Se on tasapäinen ruokalusikallinen ruokasooda juomalasilliseen vettä.

Ärsyttävien kaasujen vahingoittamien ensihoidossa on tärkeintä siirtää asianomainen mahdollisimman nopeasti raittiiseen ilmaan. Tavallisesti tämä jo yksinään riittää ensiavuksi. Vaikeammissa tapauksissa on lisäksi silmät huuhdeltava 2% boorivedellä tai soodaliuoksella.

Tukehduttavien kaasujen vahingoittama henkilö on tietenkin myös niin pian kuin suinkin saatettava raittiiseen ilmaan. Tällöin on kuitenkin erikoisesti huomattava,

tava, että asianomainen on kannettava ja senjälkeen pidettävä täydellisessä levossa. Missään tapauksessa ei hänen saa antaa kävellä, vaikka hän näennäisesti ja oman vakuutuksensa mukaan olisikin heti raittiiseen ilmaan päästyään täysin terve ja toimintakykyinen. Alkuaan aivan lieväkin tapaus voi ruumiillisten ponnistusten kautta päästä kehittymään hyvinkin vaaralliseksi. Tekohengitystä ei missään tapauksessa saa antaa. Tukehduttavien kaasujen ollessa kysymyksessä voidaan myös suu ja nielu huuhdella 2% soodaliuoksella.

KIRKOLLISIA UUTISIA:

Sunnuntaina pyhäkoulu klo 9, jumalanpalvelus klo 10.

Maanantaina lähetysohjelma-seura klo 19 kerhotuvassa.

Tiistaina poikakerho klo 18.

Keskiviikkona, raamattutunti ja virsilauluharjoitus klo 19.

Torstaina retkeilykerho klo 19.

Perjantaina hartaushetki Toivassa klo 19.

TERVAKOSKEN SAIRAALASTA.

Kuten viime Kaiussa mainittiin, on Tervakoskelle perustettu sairaala. Se sijaitsee Kartanon päärakennuksessa ja on tarkoitettu siviiliväestöä varten. Sairaalaan otetaan hoidettavaksi yhtiön palveluksessa olevia, heidän perheittensä jäseniä sekä kunnan ja siirtoväen potilaita. Sairaalan lääkärinä toimii tri Salme Viherhoimo, joka on samalla myöskin yhtiön lääkäri. Paitsi rva Ellen Siremä, joka on sairaalan ylihoitajatar, on sairaalassa 3 koulutettua hoitajatarta. Näitten lisäksi on joukko lottia ja entisistä tehtävistään vapautuneita lupautunut auttamaan kaikissa sairaalassa esiintyvissä töissä.

Tämän yhteydessä huomautetaan yleisölle, että Sidehuoneen lääkevarasto on siirretty Sairaalaan, jossa lääkkeitten myynti ja siteitten vaihto tapahtuu arkipäivisin klo 10,30 — 12. Lääkärin vastaanotto tapahtuu kuitenkin toistaiseksi entiseen aikaan Sidehuoneessa, joka myös on hälytyksen sattuessa ensiapuasema. Erikoisesti pyydetään yleisöä huomioimaan, ettei rva Siremä voi nykyisen tilanteen vallitessa hoitaa kuumepotilaita heidän kotonaan, vaan on heidän saadaksen hoitoa tultava sairaalaan.

Mitä sairaalamaksuihin tulee, suorittavat yhtiön palveluksessa olevat ja heidän perheensä jäsenet vuorokausimaksuna mk 10:—, kunnan ja muiden kuntien potilaat mk 20:—. Yhtiön palveluksessa olevien reserviläisten perheitten jäsenille ja eläkeläisille on hoito maksuton. Edellämäinnittuihin maksuihin ja vapaaseen hoitoon sisältyvät myös yksinkertaiset lääkkeet. Erikoislääkkeistä suoritetaan maksu erikseen. Mitä vielä yhtiön palveluksessa olevien maksuihin tulee, voi yhtiö erikoistapauksissa harkintansa mukaan myöntää poikkeuksellisia alennuksia.

OHJEITA ILMAHYÖKKÄYKSEN SATTUESSA.

Ensimmäisen ilmahälytyksen aikana kaikki eivät toimineet annettujen määräysten mukaisesti. Huolimatta siitä, että siviiliväestön on käsketty mennä metsään hälytyksen sattuessa jäivät monet seisomaan kylän teille ja ennenkaikkea Lepolan pihamaille. Muutamat hakeutuivat kivitalojen kellareihin huolimatta siitä, että asianomaisen korttelin ryhmänjohtaja oli sen jyrkästi kieltänyt. Koska ilmahälytyksen aikana on kaikkein tärkeintä, että järjestys säilyy, on annuttuja määräyksiä ehdottomasti toteltava. Yleisön on mentävä nopeasti ja suurinta tietä metsään, jossa asianomaisen johtajan määräyksiä on tinkimättä seurattava. Kokemus osoittaa, että missä vihollinen näkee ihmisjoukon, siihen kohdistetaan lentokoneesta konekiväärin tulit. Jos sattuisi, että ilmahyökkäys tulisi yllättäen ja samanaikaisesti ilmahälytysmerkin kanssa alkaa kuulua räjähdyskääryliä ja koneitten huomataan lentävän kylän yläpuolella, on parasta pysytellä sisällä sen aikaa ja vasta koneitten lennettyä ylitse hakeutua metsään. Ulkona ollessa on tällaisessa tapauksessa heittäydettävä pitkäkseen viivyttelemättä eikä lähde juoksemaan. — Rauhallisuuden ja järjestyksen tulee ennen kaikkea säilyä.

Suojelujohtaja.

A J A N K O H T A I S T A.

On paljon puhuttu ja kirjoitettu viime aikoina huhujen vahingollisesta vaikutuksesta. On kehoitettu yleisöä ottamaan tarkka selko niiden alkuunpanijasta ja pysäyttämään niiden eteneminen. — Kaikki tämä näyttää olleen Tervakosken kohdalla menestyksellistä turhaan puhumista ja kirjoittamista, sillä eikö vain täällä ilma olekin aivan sakeana jos jonkinlaista juttua ja tietoa. On siinä saaneet osansa kaikki se uusi, mitä kylässämme on viime aikoina puuhattu — on tiedetty jo ennenkuin asianomaiset henkilöt itsekään ovat olleet kaikesta lopulli-

sesti selvillä; on tiedetty rintamasoturcista sitä ja sitä j. n. e. Ja kaikki ovat varmoja asiansa totuudenmukaisuudesta. Tällaisissa pienissä yhdyskunnissa on tietysti äärettömän helppoa saada normaaleissakin oloissa aikaan tuulesta temmattuja juttuja — ihmeä sitten, jos mielikuvitus saa nyt siivet alleen. — Mutta hyvät tervakoskelaiset! Ajatelkaapa hieman tarkemmin tilannetta. Meillä on täällä kylässämme kaikki mahdollisimman hyvin. Meille on annettu enemmän kuin monelle muulle paikkakunnalle aikaa varustautua vihollisen hyökkäyksiä vastaan, meidän ei ole tarvinnut lähteä pois kodeistamme, vaan olemme niin onnellisessa asemassa, että voimme vielä auttaa toisiakin. — Miksi siis suotta hermostuttaisimme lähimmäisiämme, miksi saattaisimme heidät levottomiksi omilla „arveluillamme” ja „tiedoillamme”. Ei ole tarpeen kirehtiä tapahtumien edelle; jos jotakin tapahtuu, mistä katsotaan suuren yleisön olevan välttämätöntä saada tieto, tullaan se kyllä aikaan antamaan virallista tietä. Meidän rintamantakaisten velvollisuutena on pitää yllä keskuudessamme reipasta, rauhallista mieltä, tehdä jokapäiväiset velvollisuutemme sekä yhteisen isänmaamme puolesta kaikki se pienikin, mitä tehtävissä on. — Kun siis kohdallenne sattuu „tietoja”, joiden todenperäisyydestä ette ole varma, älkää antakoko niiden mennä eteenpäin, Samoin on varottava tarkasti puheitaan, sillä vakoiulun vaara on nyt suurempi kuin milloinkaan ennen. Epäilysten kohdistuessa vakoiuluvaarassa määrättyyn henkilöön on parempi ilmoittaa asiasta poliisille kuin viedä sitä eteenpäin omana arvelunaan. Viranomaiset ovat sitä varten, että he selvittävät asiat tässä suhteessa.

JOULUILOA

Kun muun muassa ne sotilaat, jotka ovat kotoisin evakuoituilta paikkakunnilta hyvin todennäköisesti saattavat jäädä kokonaan vaille omaistensa joulupaketteja, tulee meidän kaikkien muistaa näitä rakkaan syntymämaamme puolustajia. Senthden kehoitetaan kaikkia valmistamaan ainakin yksi, mieluiten monta joulupakettia „Tuntemattomalle sotilaalle”, ja tuomaan nämä ensi tiistaiamuun mennessä Taina Nervalalle, joka huolehtii pakettien edelleen lähettämisestä.

Elokuvia

ei ole tällä viikolla.

SUOJELUSKUNTA.

Harjoitus huomenna, sunnuntaina klo 9 — 15.

Paikallispäällikkö.

LÖYDETTY Abloy-lukon avain Konttorin edustalta. Peria saa Kaiusta.

TERVAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 50.

LAUANTAINA JOULUKUUN 16 p:nä.

1939.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

PÄÄTOIMITTAJA G. A. GRÖNDAHL.

TILAUSHINTA: 15:— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 50 p. mm.

TAISTELUKAASUISTA.

Taistelukaasuiksi nimitetään kaasun, nesteen, tai kiinteiden ainehiukkasten muodossa ilmaan tai maastoon levitettyjä aineita, jotka vaikuttavat elimistöön ärsyttävästi ja vahingoittavasti.

Ilmassa taistelukaasu esiintyy joko kaasumaisena, pieninä nestepisaroina tai kiinteinä ainehiukkasina, muodostaen kaasupilven, joka yleensä on näkymätön. Kaasupilven voimakkuus ilmaistaan kaasupitoisuutena. Maassa taistelukaasu taas esiintyy nestepisaroina tai -pärskeinä muodostaen maaston saastutuksen.

Taistelukaasujen haju on yleensä ensimmäinen tekijä, jonka perusteella voidaan todeta niiden läsnäolo. Useimmilla kaasuilla on nimittäin niille ominainen hajunsa, mutta on erikoisesti muistettava, että usein vaarallisimpien kaasujen haju on sangen heikko. Näin ollen useita kaasuja yhtäaikaaisesti käytettäessä voi hajultaan heikomman, mutta vaarallisemman kaasun peittää voimakashajuisella mutta vähemmän vaarallisella kaasulla. Kaasupilvi on useimmiten täysin näkymätön. Vain muutamissa harvoissa tapauksissa, milloin taistelukaasuissa on näkyvä väri tai sumupilven kaasupitoisuus on erikoisen suuri, pilven saattaa silmällä havaita. Maastosaastutuksen saattaa taas etenkin talvella havaita tummista pisaroista ja pärskeitä maassa. Heti ilmenevä silmiin ja hengitysteihin kohdistuva ärsytysvaikutus paljastaa varmasti taistelukaasun läsnäolon.

Tuuli vaikuttaa taistelukaasun leviämiseen ja säilymiseen. Kaasupilven leviäminen tapahtuu aina tuulen suuntaan, mutta tällöin on muistettava, että maaston laadusta riippuen paikallisen tuulen suunta ja voimakkuus voivat tuntuvasti erota yleisestä tuulesta. Tämä ilmenee erikoisesti metsän reunoissa, kukkuloilla, rannoilla ja kaupunkien kaduilla, joilla

ilmavirtaukset kohdatessaan vastuksen muuttuvat. Tästä johtuen ei kaasupilvi useinkaan pääse tunkeutumaan tuheaan metsään eikä nousemaan kukkuloille. Nämä voivat siis olla kaasuvaaran suhteen verraten turvaisia maaston kohtia. Jos sensijaan taistelukaasu on alunperin saatu levitettyksi metsän sisään, on asianlaita aivan päinvastainen. Kun tuuli metsässä on heikompi kuin aukealla, säilyy peitteiseen maastoon saatettu kaasu siellä paljon kauemmin.

Talvi vaikuttaa taistelukaasuihin alhaisen lämpötilan ja lumipeitteen kautta. Alhaisen lämpötilan takia taistelukaasujen haihtuminen on pieni, joten tehokkaiden kaasupitoisuuksien aikaansaaminen on vaikeampaa kuin kesällä. Sitäpaitsi vaikuttaa talven alhainen lämpötila taistelukaasujen olomuotoon. Nestemäinen taistelukaasu, esimerkiksi sinappikaasu, jähmettyy $+5 - +8^{\circ}\text{C}$ lämpötilassa. Tämänkaltaiset taistelukaasut tulevat siis pakkasilmalla yleensä esiintymään kiinteässä olomuodossa. Tästä johtuu että niiden välitön vaikutus ulkona oltaessa jää pieneksi, mutta kun jähmettyneen taistelukaasun saastuttama vaatekappale tuodaan sisään tai kun ulkonakin vaatteet hikoamisen johdosta lämpiävät, sulaa taistelukaasu tunkeutuen vaatteiden läpi ihoon ja pääsee vaikuttamaan tavallisella tavallaan. Näin ollen ei ole syytä aliarvioida jähmettyneessä muodossa olevia syövyttäviä kaasuja.

Ominaisten päävaikutuksiensa perusteella taistelukaasut jaetaan — ärsyttäviin — tukehduttaviin — syövyttäviin ja yleismyrkyllisiin kaasuihin.

Ärsyttävät kaasut esiintyvät kaasuna tai pölynä ilmassa. Ärsyttävät kaasut voidaan havaita joko ryytimäisestä hajusta tai ärsytysvaikutuksestaan, joka jo hyvinkin pienessä kaasupitoisuudessa on

voimakas. Vaikutus ilmenee yleensä heti, mutta häviää verraten nopeasti raittiissa ilmassa. Se kohdistuu pääasiassa silmiin tai ylempiin hengitysteihin.

Tukehduttavat kaasut vaikuttavat kaasumaisessa olomuodossaan. Kaasuaine on yleensä nestettä, jonka haihtuminen on keskinkertainen tai suuri. Tukehduttavat kaasut tunnetaan niiden ummeh-tuneesta hajusta, ärsytysvaikutusta ei niillä yleensä ole. Nuden vaikutuksen heti ilmenevinä oireina ovat yskänkohtaukset ja hengenahdistus. Tämä vaikutus häviää melkoisen pian raittiissa ilmassa ja potilas näyttää tervehtyneeltä. Jos kaasupitoisuus on ollut hyvin pieni, onkin paraneminen todellinen, mutta tavallisesti se on kuitenkin vain näennäinen. Varsinainen vaikutus ilmenee usein vasta 2—4 tunnin kuluttua. Erikoisesti on huomattava, että henkilöiden, joilla on syytä epäillä joutuneensa tukehduttavien kaasujen vaikutuksen alaiseksi, on vältettävä kaikkia ruumiillisia ponnistuksia, sillä ne voivat johtaa hyvin turmiollisiin seurauksiin. Alkuaan aivan lieväkin tapaus voi tällöin päästä kehittymään sellaiseksi, että paraneminen käy kyseenalaiseksi.

Syövyttävät kaasut ovat öljymäisiä nesteitä. Ne esiintyvät joko nestepärskeinä tai pisaroina maastossa, tai hienona, miltei näkymättömänä sumuna ilmassa. Sitäpaitsi molemmissa tapauksissa esiintyy osa taistelukaasuista kaasumaisessa olomuodossa. Pienen haihtumisensa takia ne säilyttävät normaalisisä olosuhteissa avomaastossa 2—3 vuorokautta ja peitteisessä maastossa 4—14 vuorokautta.

Tärkein näistä syövyttävistä kaasuista on sinappikaasu. Se on raskas, öljymäinen neste, jonka haju on heikko, lähinnä sinapin tai sipohun hajua muistuttava. Sinappikaasua on usein sangen vaikeaa hajun perusteella tuntea ja tätä

voidaan vieläkin vaikeuttaa käyttämällä samalla helposti havaittavia kaasuja, jotka kokonaan peittävät sinappikaasun heikon hajun.

Nestemäinen sinappikaasu syövyttää voimakkaasti ihoa, milloin sitä ei noin 5 minuutin kuluttua viimeistään poisteta. Tämä poistaminen on niin yksinkertaista, että jokainen voi sen itse suorittaa ja siten heti alkuunsa torjua muuten erittäin vaarallisen taistelukaasun vaikutuksen. Iholle joutunut sinappikaasuneste ei aiheuta mitään tuntoaistimuksia, joten se jää helposti huomaamatta ja pääsee rauhassa tunkeutumaan kudoksiin. Ensimmäiset oireet ilmenevät muutaman tunnin kuluttua, jolloin ihossa tuntuu kutkumista ja sunä voi havaita punoitusta. Vasta useampien tuntien, joskus vasta vuorokausien kuluttua, alkaa rakko muodostua. Iholle muodostuu laaja, rosainen ja pahasti märkivä haava, joka arpeutuu vasta viikkojen kuluttua.

Yleismykylliset kaasut vaikuttavat suoraan keuhkojen ja ihon kautta vereen ja sitä tietä etupäässä keskushermostoon. Ne ovat erittäin vaarallisia nopean vaikutuksensa takia. Kuitenkaan ei liene todennäköistä, että tällaisia kaasuja tullaan käyttämään asutuskeskuksia vastaan.

KIRKOLLISIA UUTISIA:

Sunnuntaina pyhäkoulu klo 9, jumalanpalvelus klo 10. Hartaushetki Lepolassa klo 16.

Keskiviikkona, raamattutunti ja virsilauluharjoitus Kerhosalissa klo 19.

KIITOS.

Kaikista niistä ystävyydenosoituksista, joita onnittelujen ja kukkien muodossa olemme saaneet vastaanottaa poikkamme syntymän johdosta pyydämme täten lausua sydämellinen kiitoksemme.

Helle & B. Vitzthum.

— EVAKUOIDUILLE lämmitetään Yhtiön molemmat ranta-saunat torstaisin klo 14 alkaen.

— JOULUKUUSEN käytössäkin on tänä vuonna säästäväisyyttä noudatettava. Kehoitamme kylän asukkaita hankkimaan tavallista pienempiä kuusia ja varsinkin kynttilöihin nähden rajoittumaan ainoastaan muutamaan kynttilään ja polttamaan näitäkin vain juhlahetkinä. Voi tulla aikoja jolloin kynttilöitä kipeästi tarvitaan.

AJONEUVOJEN VALAISTUS.

Sanomalehdissä ja radiossa on ilmoitettu, että moottoriajoneuvojen, polkupyörien ja hevosajopelien on joulukuun 20 p:stä lähtien ehdottomasti käytettävä Kulkulaitosministeriön määräämiä valolaitteita ja merkkejä. Joka mainitun päivän jälkeen kulkee muunlaisin valolaittein, toimitetaan armotta poliisiviranomaisten rangaistavaksi.

Neuvoja ja lähempiä määräyksiä näistä laitteista on julkaistu suuremmissa lehdissä ja m. m. kylän ilmoitustaululla.

Huomautamme erikoisesti, että jalankulkijain on oman turvallisuutensa vuoksi syytä varustaa päällystakkinsa valkoisella vaatekappaleella tai itsevalaisevilla (fosfori) napeilla. Samoin tulisi polkupyöräilijän kantaa selässään valkoista, n. 30 x 30 cm suuruista vaatekappaletta.

KERÄYKSIÄ.

Kuten pylväsilmoituksista jo on käynyt selville, toimeenpannaan paikkakunnallamme erinäisiä keräyksiä armeijan hyväksi. Näistä ovat toiset pakollisia, toiset vapaaehtoisia.

SUKSET JA SAUVAT kerätään pakko-otolla. Seurahuoneelle on tuotava kaikki ne kunnolliset murtomaasukset, jotka täyttävät vähintään 6½ jalkaa (2 m.) pituudeltaan ja 75 mm. leveydeltään, leveimmältä kohdaltaan. Suksista maksetaan vaadittaessa korvaus, mutta toivotavaa olisi, etteivät tervakoskelaiset tällaisia vaatimuksia tekisi

VAPAAEHTOISELLA keräyksellä kootaan pioneeritarpeita, kuten rautakan- kia, hirs- ja haikosahoja, soralapioita ja 1/2 litran tyhjiä pulloja, mieluummin patenttikorkilla varustettuja Alko-pulloja.

TYKINHILSYJÄ kerätään niin ikään. Vapaussodan ajoilta on monella messinkihylsyjä, joita käytetään kukkavaaseina, lampunjalkoina j. n. e. Nämä olisi nyt luovutettava armeijan käytettäväksi.

PIIKKILANKAA kerätään pakko- otolla. Tästä keräyksestä huolehtii Kunnan asettama komitea, mutta voi sattua että sen luettelosta on jäänyt jokin talo tai henkilö, jolla on pienempi varasto piikkilankaa. Näitä henkilöitä kehoitetaan tuomaan varastonsa Seurahuoneelle.

— PUHELINKESKUKSET JA LINJAT ovat sotatoimien johdosta ylikuormitettuja, jonka johdosta yksityispuheluita, vaikkakin paikallisia, on rajoitettava käsittämään vain aivan tärkeitä asioita. Yksityisuontoiset kaukopuhelut on kokonaan lopetettava. Kylän rouvien ei siis pidä hämmästyä jos heidän juurujuttunsa kesken kaiken katkaistaan.

ILMOITUKSIA.

Joulukukkia

saa tilata Puutarhasta mieluummin alkuvuikon aikana.

Hämeen Sanomain

tilauksia v. 1940 vastaanottaa

Emil Jokinen.

Uuden Suomen

tilauksia otan vastaan. Niille viime vuoden tilaajille, jotka eivät peruuta tilaustaan ennen t. k. 20 pv, tilaan edelleen.

Aili Sinivuori.

Kaiun tilaajat,

uudistakaa ajoissa tilauksenne!

HENKIVAKUUTUSOSAKEYHTIÖ

Kalevassa

vakuutetut paikkakuntalaiset käykööt suorittamassa vakuutusmaksunsa

Rouva Sigid Gröndblom'ille Kassari.

Keski-ikäinen konekirj. tait. siv. N A I N E N haluaa työtä mitä vaan. Arv. vastaukset Kaiku-lehden kontt. nimm. „S S.”

— KAASUNAAMAREIDEN OMIS- TAJILLE. Saadaksen tilaston kylässä olevista kaasunaamareista pyydämme tällaisten omistajia ilmoittamaan kapt. Gröndahlille montako naamaria ja minkä mallisia heillä on. Kysymyksessä ei ole naamarien takavarikoiminen, vaan ainoastaan tilaston laatiminen.

— HENKIVAKUUTUKSIA on syytä tarkistaa. Sota- tai sk palveluksessa olevain henkilöiden tai heidän omaistensa on syytä tarkistaa onko heidän suoritettava sotalisämaksu jotta vakuutus olisi voimassa täysimääräisenä sodan aikana.

Tarkistus tapahtuu parhaiten kään- tymällä lähimmän henkivakuutusasiame- hen puoleen.

— LAHOITUKSIA. Eräs Tanskassa oleva liikemies on Tervakosken Suojeluskunnalle lähettänyt 1000 mk varusteiden hankkimista varten.

— NUOTIOITA ovat pikkupojat iltaisin sytyttäneet m. m. järven jääle. Koska sodan aikana kaikenlainen valaistus on ankarasti kielletty, on tällaisten nuotioidenkin sytyttäminen kielletty. Mäkäi niitä tästä lähtien havaitaan, tullaan syyllistä rankaisemaan lain koko ankaruudella.

TERVAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 51.

LAUANTAINA JOULUKUUN 23 p:nä.

1939.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

PÄÄTOIMITTAJA G. A. GRÖNDAHL.

TILAUSHINTA: 15.— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 50 p. mm.

PIKKUKIRKON JOULUTERVEHDYS.

PROFEETALLINEN ENNUSTUS KRISTUKSESTA.

Jes. 9:1 — 6.

„Kansa, joka pimeydessä vaeltaa,
näkee suuren valkeuden;
jotka asuvat kuoleman varjon maassa,
niille loistaa valkeus,

Sinä lisäät kansan, annat sille suuren ilon;
he iloitsevat sinun edessäsi, niinkuin elon aikana iloitaan,
niinkuin saaliinjaossa riemuitaan.

Sillä heidän kuormansa ikeen, heidän käskijänsä
sauvan sinä särjet, niinkuin Midianin päivänä;
ja kaikki taistelun pauhussa tallatut sotakengät ja

verellä tahratut vaipat poltetaan ja tufella kulutetaan.

Sillä lapsi on meille syntynyt,
poika on meille annettu, jonka hartioilla on herraus,
ja hänen nimensä on:

Ihmeellinen neuvonantaja, Väkevä Jumala,
Iankaikkinen isä, Rauhanruhtinas.

Herraus on oleva suuri ja rauha loppumaton
Daavidin valtaistuimella ja hänen valtakunnallansa;
se perustetaan ja vahvistetaan tuomiolla ja
vanhurskaudella nyt iankaikkisesti.”

Rauha maassa.

Rauha! Mitä onkaan rauha! Nyt me sen ymmärrämme paremmin kuin ennen, nyt kun se on meiltä riistetty. Rauha maassa! Sitä me juuri eniten kaipaamme ja odotamme. Mutta onko odotuksemme turha? Eikö rauha ole mahdollinen? Sota kaikkine hirvuneen raivoaan ja levittää kuolemaa.

Keskellä sodan melskettä on kuitenkin tullut joulu, rauhan juhla. Ensimmäinen jouluvirsi, jota taivaan joukot pelästyneille paimenille Betlehemin kedolla lauloivat, oli rauhan sanoma:

„Kunnia olkoon Jumalalle korkeuksissa, ja maassa rauha ihmisten kesken, joihin hänellä on mielisuosio!”

Sama, muuttumaton on joulun sanoma vieläkin. Niin ristiriitainen kuin se näyttääkin olevan todellisuuden kanssa, tällä ajankohdalla, meillä ei ole oikeutta epäillä sitä. Se on Jumalan lähetetty sanoma.

Jeesus syntyi ihmiseksi oillakseen Rauhanruhtinas, niinkuin profetia oli maustanut. Se hän todella olikin ja on

iankaikkisesti. Kun hän kerran ajallisen elämänsä lopulla keskusteli omiensa kanssa ja avasi heille Jumalan salaisuuksia, he saivat lupauksen: „Rauhan minä jätän teille, minun rauhani minä annan teille. Älköön teidän sydämenne olko murheelinen älköönkään arkailko.”

Rauha on lahja, jonka Jeesus Kristus, joulun Herra meille voi antaa, ja yksin Hän. Se ei tule ulkoapäin. Se syntyy sisästäpäin. Rauha on sydämen asia. Ensimmäisessä jouluvirressä kerrotaan ihmisistä, joihin Jumalalla on mielisuosio. Oletko lukijani siinä ryhmässä?

Jumalalla on kyllä meitä kaikkia kohtaan rakkauden ajatukset. Mutta synti estää meidät Jumalan mielisuosioista ja näkemästä sitä. Se eroittaa meidät Hänestä. Ja vie rauhan pois.

Joulusanomaan sisältyykin kehoitus, jonka Herran apostoli Paavali on sanonut: „Antakaa sovittaa itsenne Jumalan kanssa”.

Ilman sitä ei ole rauhaa. Mutta Jeesus on tullut sovittamaan meidät

Jumalan kanssa. Hän tuli, „jotta meillä rauha olisi”.

„Jumalan rauha, joka on kaikkea ymmärrystä ylempänä on varjeleva meidän sydämemme Kristuksessa Jeesuksessa”. Omantunnon rauha antaa meille todellisen elämän ilon ja turvan kaikissa vaiheissa — jouluilon.

Tällä tavalla Jeesus Kristus luo rauhaa maan päälle. Hän luo uusia ihmisiä, jotka vaeltavat rauhan tietä. Heistä kasvaa se kansa, joka perii rauhan maan. He uskovat Herran lupaukseen eivätkä menetä toivoansa.

Kuuletko jouluvirttä! Kuuntele tarkemmin kuin tähän asti! Pyydä hiljaisuutta maailman melun keskellä! Varmasti silloin kuulet henkilökohtaisen kutsun. Anna sen temmata itsesi mukaan, äläkä jättyä syrjään. Saat sitten varmasti kokea, että joulun sanoma rauhas-ta ei ole kuvittelua. Sinäkin voit yhtyä taivaan joukkoihin, jotka julistavat:

„Maassa rauha ihmisten kesken!”

A. L.

Rauhan Sanoma

SANA MEILLE TUOTIIN KERRAN
TAIVAHASTA LUOTA HERRAN:
MAASSA RAUHA,
HYVÄ TAHTO IHMISILLE!

KÄYKÖÖN MYRSKY YMPÄRILLÄ,
RAUHA SÄILYY SYDÄMILLÄ,
JOTKA USKOO
ILMOITUKSEN PAIMENILLE.

SODAN PAUHUUN JOULUN SANA
NYT KÄY RAUHAN KANTAJANA:
JEESUS KRISTUS
ARMON ANTAA SYNTISILLE!

KRISTUS ELÄÄ, TOTUUS VOITTAÄ,
ARMON PÄIVÄ VIELÄ KOITTAÄ:
MAASSA RAUHA
HYVÄ TAHTO IHMISILLE.

NYT JO NOUSKON KIITOS MAASTA,
NYT POIS JÄÄKÖÖN SYNTI, SAASTA:
YKSIN SINUN
KUNNIA ON, JUMALAMME!

O. P. e. n.

Kuka uskalttaa?

„Menkäämme nyt Betlehemiin katsomaan sitä, mikä on tapahtunut ja minä Herra meille ilmoitti”. Näin sanoivat paimenet toisilleen jouluyönä. He olivat saaneet ilmoituksen Herralta ja ryhtyivät ottamaan selvää siitä. Ja seurauksena oli, että „he palasivat kiittäen ja ylistäen Jumalaa”. Salaisuus oli selvinnyt, ihmeellinen näky oli osoittautunut todellisuudeksi.

Lukija, oletko Sinä tehnyt samoin? Et taida kuulla tänä jouluna ensimmäistä kertaa Jumalan ilmoituksesta, siitä että Kristus on syntynyt pelastamaan sinuakin, johon Jumala on mielistynyt. Oletko mitenkään vastannut Jumalan ilmoitukseen saadaksesi selvyyttä siitä? Ei sinun tarvitse uskoa mihinkään hämäräperäiseen eikä rakentaa elämäsi epävarman tiedon varaan. Mutta on myöskin selvää että todellinen sanomakaan ei voi hyödyttää sen saajaa, jos tämä jää epä tietoiseksi sen todenperäisyydestä, jos se ei liikuta häntä sen vertaa, että ryhtyisi ottamaan selvää, pitääkö se paikkansa vai ei. Tämä ei ole suinkaan ainoa paikka Raamatussa, joka viittaa siihen, että meidän ei tarvitse jäädä minkään umpimähkäisen uskon varaan, vaan että jokainen ihminen voi saada kokemuksen kautta selvyuden siitä, mikä on totta, mikä valhetta.

Vain se ilmnen, joka on varman pelastuksen löytänyt itselleen, saanut todellisen kallion jalkojensa alle, saattaa

palata kiittäen ja ylistäen Jumalaa. Sentähden, ystävä, älä tyydy liian vähään; pyydä paljon Jumalalta. Mene katsomaan Betlehemiin saakka; älä käänny puolitiestä takaisin. Mene sinne saakka, mihin Jumalan sana neuvoo; vasta sitten voit saada selvyuden

Tällä tiellä on kyllä asianlaita siten, että pelkuri ei pääse perille. Tämä on uhkarohkean peliä. Meidän Jumalamme on sellainen majesteetti, joka ei salli pilkata itseään. Ei kukaan vajavainen ihminen voi arvostelemalla löytää Häntä. On olemassa vain yksi keino siihen, miten saamme selvyuden, pitääkö Jumalan ilmoitus paikkansa. Se on se paimenten keino: Ota ilmoitus toden kannalta ja tee sen mukaan. Käännä kelkkasi pelkäämättä ihmisiä, pelkäämättä epäonnistumistas! Uskalla jättäytyä kokonaan, ilman takaporttia Jumalalle ollen valmis vaikka kuolemaan. Silloin tulet Betlehemiin perille asti ja saat nähdä totuuden ja saat palata uutena ihmisenä vanhalle paikalle. Sille ei voi mitään, että todelliseen valoon kulkee tie aina pimeyden lävitse ja elämään kuoleman alhojen keskitse. Mutta joka uskalttaa, hän voittaa. Sentähden „menkäämme nyt Betlehemiin katsomaan sitä, mikä on tapahtunut ja minä Herra meille ilmoitti.”

K. K. J.

— 65 VUOTTA täyträä täällä
t. k. 25 p:nä rouva Anna-Liisa Laitio.

„Taas kellot jouluu soittaa.”

Joulukellojen soitossa on erikoinen vaikutuksensa. Toisin soivat ne varmaan tänä jouluna kuin ennen. Mitä ne meille suomalaisille puhuvatkaan!

Nyt me sen tajuamme aivankuin uudella tavalla. Ilmahälytyksen varoitava ääni on meidät ajanut kodeistamme piitopaikkoihin vihollisen surmalintujen mahdollisilta lennoilta. Siellä on odotettu lupaa palaamiseen. Ja kun kirkonkellon ääni on kaikuna kiirinyt yli tienoon, se on ollut kuin rauhan viesti. Se on meille sanonut: Kotiin, kotiin!

Kuinka sitä onkaan odotettu. Varmaan moni, joka ei ennen ole kirkon kellon ääneen erikoisempaa huomiota kiinnittänyt, näissä oloissa on tarkannut ja kuunnellut — ja rakastanut sitä.

Me odotamme joulua, me kuuntelemme, kuinka „taas kellot joulua soittaa.” Mutta monet tornit ehkä vaikenevat, niiden kellot eivät soi. Sota on saatannut ne mykiksi. Ja ne odottavat hetkeä, jolloin saisivat entistä riemullisemmin soittaa rauhaa.

Kuitenkin joulukellot soivat. Ne soivat olosuhteista riippumatta kautta maan niille ja niiden sydämissä, jotka odottavat Betlehemin hiljaista joulujuhlaa. Ja mitä joulukellot heille kertovat? Vuosituhanten takaa ne tekevät heille eläväksi tämän sanoman: „Teille on syntynyt Vapahtaja, joka on Kristus, Herra!”

Oi te sunatut joulukellot! Soittakaa tätä sanomaa yli Suomen! Soittakaa rauhaa ihmisieluihin! Silloin meillä on joulu, me koemme jouluilon.

A. L.

KIRKOLLISIA UUTISIA:

Jouluaattona, 4 adventti-
sunnuntaina jumalanpalvelus klo 10.
saarnaaja E. Sarkia.

Joulupäivänä varhaisjumalan-
palvelus klo 6.

Joulujuhla klo 18.

Tapaninpäivänä jumalanpa-
velus klo 10.

Hartaushetki Vähikkälän Seurojen-
talossa klo 14.

TERVAKOSKEN KAIKU

lähtee sodan vaaroista huolimatta rohkeana uudelle taipaleelleen. Se aloittaa ensi vuonna seitsemännentoista vuotensa. Aika ei ole pitkä ihmisiässä, mutta että näin pienellä paikkakunnalla on jo kuudentoista vuoden aikana ilmestynyt säännöllisesti oma, vaikkakin kooltaan vaatimaton, äänenkannattaja, tekee sen iän pienelle tehdasyhdyskunnalle merkitykselliseksi. Sen vuosikertoihin mahtuu palanen tämän meille kaikille niin rakkaaksi käyneen paikkakuntamme historiaa.

On hauska todeta, kuinka maamme luultavasti pienin säännöllisesti ilmestyvä sanomalehti on useihin koteihin tervetullut lauantaivieras. Tuntuisi oudolta, jos se jonakin kertana jäisi saapumatta. Jotta Kaiku kuitenkin voisi ilmestyä säännöllisesti ja pysyä joka suhteessa aikansa — ja ennen kaikkea kylän tapahtumien — tasalla toivoo Kaiku hartaasti, että jokainen, jolla vain on halua, kirjoittaisi Kaikuun mielipiteistään tai sellaisista tapahtumista, jotka koko kylälle yhteisinä kiinnostavat yleisöä ja ovat tärkeitä.

Kaiun tilausmaksu tulee olemaan sama kuin tänä vuonnakin, siis 1/1 vuosikerta mk 15:— ja 1/2 vk. mk 8:—. Tilauksia ottavat vastaan neidit Aune Autio ja Vieno Sinisalo, herra Yrjö Pajunen sekä samoin vanhan tavan mukaan Kaiun latomo.

Ajankohtaista.

Viime maanantaina julistetulla käskyllä kutsuttiin sotapalvelukseen kaikki ne reserviläiset, jotka eivät vielä siihen päivään mennessä olleet saaneet kutsunkorttia.

Kuitenkaan eivät kaikki reserviläiset ole joutuneet varsinaiseen sotapalvelukseen. Muutamia on vielä paikkakunnalla — osa kokonaan vapautettuina asevelvollisuudesta — osa taas toistaiseksi lomalla. Tämä tuntuu ehkä katkeralta monesta vaimosta, jonka mies on siellä jossakin kaukana ja se voi saattaa hänet kysymään, miksi ei hänen miehensä kuulu näiden onnellisten joukkoon. — Mutta ovatko nämä kotona olevat miehet todellakin niin onnellisia sen johdosta, että he ovat saaneet jäädä tänne. Varmastikaan eivät! Olemme kaikki vakuutettuja siitä, että myöskin he paljon mieluummin olisivat lähteneet rintamalle saadakseen sieltä ase kädessä olla mukana ajamassa vihollisen takaisin rajojemme taakse kuin jäädä tänne tavallisia arkisia askareitaan hoitamaan. Mutta heidän on ollut pakko jäädä, sillä tehtaantäytyy käydä. Nämä miehet, jotka nyt on vapautettu aseellisesta palveluksesta, ovat tehtaantoiminnalle välttämättömiä ammattimiehiä, joiden tilalle ei ilman suuria vaikeuksia ja kallista ajan hukkaa voida kouluttaa uusia miehiä.

Jotta varsinainen rintama kestäisi, täytyy niin sanotun kotirintaman myöskin kestää, sillä juuri kotirintama elättää armeijan. Tärkein elin kotirintamalla on maan teollisuus. Joka ainoa teollisuustuote, joka ainoa paperikulo joko sellaisenaan täyttää maan omaa tarvetta tai tuovientitavarana rahaa maahan. Mitä raha näissä olosuhteissa merkitsee, sen me kaikki tiedämme. Taistelkaamme siis väsymättä täällä kotirintamalla ja pitäkäämme huoli siitä, että meidän tehtaamme pysyy niinkuin kaikki muut maamme teollisuuslaitokset tuotantokykynsä huipupisteessä. Jättäkäämme sikseen pienet keskinäiset riitämme. Sellaisiin ei meillä ole aikaa, sillä meidän poikamme siellä rintamalla luottavat meihin samoin kuin mekin luotamme heihin.

B. v. Kraemer.

lähetetty rintamalle. Toivottavasti poikamme rauhassa saavat nauttia paististaan, saamatta ryssiltä sinappikaasua höysteeksi.

— VANHUSTEN JOULUA ei tänä vuonna vietetä entiseen tapaan, mutta heitä ei silti ole unohdettu, vaan saavat joulukahvinsa nytkin vaikka heidän on se itse keitettävä. Yhtiö on nimittäin vanhuksille lähettänyt joulupaketteja sisältäen kahvia, joululehtiä ja tavanmukaiset joulurahat. Valitamme ettei vallitsevien olosuhteiden johdosta tätä tavaksi käynyttä kaunista juhlaa tänä vuonna voitu järjestää, sillä varmasti vanhukset ovat sitä odottaneet. Toivomme kuitenkin, että hekin mielellään uhraavat tämän nautinnon, kun tietävät että juhlan järjestäjät rintamalla huolehtivat siitä, että vanhuksemme saavat viettää rauhallisen Joulun vapaassa isänmaassaan.

— ELOKUVIA ei ole pariin viikkoon näytetty, osaksi siitä syystä, että elokuva-vuokraamot ovat muuttaneet ja heidän ohjelmansa on mennyt vähän sekaisin, osaksi siitä syystä että filmejä sodan temmellyksessä on vahingoittunut.

Jouluksi saamme kuitenkin elokuvan „5 miljoonaa etsii perijää”, joka on verrattoman hauska ja reipas huvinäytelmä ja sopii mainiosti hävittämään kaikki mahdolliset synkät ajatukset.

Filmi näytetään lauantaina ja Tapain iltana.

POLKUPYÖRÄILIJÄIN HUOMIOON!

Annetuista määräyksistä huolimatta näkyi t.k. 20 p:nä aamulla pimeän aikana Tervakosken maanteillä polkupyöräilijöitä, jotka eivät olleet suorittaneet vaadittuja toimenpiteitä lyhtynsä pimentämiseksi.

Asiasta on jo siksi paljon puhuttu radiossa ja kirjoitettu niin hyvin päivälehdissä kuin Kaiussa, minkä lisäksi kylän ilmoitustaululla on ollut nähtävissä piirustukset ja ohjeet sanottuja pimentämiä varten, että viranomaisten on ollut pakko ryhtyä ankariin toimenpiteisiin asiantilan parantamiseksi.

Jotta asianomaiset voisivat helposti suorittaa polkupyöräilytyhjensä himmentämisen, on Tervakosken vss-viranomaisten toimesta tehtaalla eri osastojen työnjohtajille jaettu pahvisen tilapäishimmentimen leikkuukaavat, joita annetaan halukkaille kopioitavaksi. Samoin on tämän kaavan mukaan tehty valmis varjostin nähtävänä.

Tervakosken suojelujohtajan käskystä
E. Brummer.

— 100 KANAA on eräs Vähikkälän kanalan omistaja lahjoittanut rintamapoikiemme jouluherkuksi. Kanat on Tervakoskella paistettu ja sen jälkeen

ILMOITUKSIA.

TERVAKOSKEN KLUBIN

ÄÄNIELOKUVA**5 miljoonaa etsii perijää**

HEINZ RÜHMANN — LENY MARENBACH

Näytetään lauantaina ja Tapaninpäivänä klo 19,30.

Lapsille ei ole näytäntöä.

Pääsymaksu: Klubin jäseniltä 3:—, muilta 6:—.

Hyvää Joulua

lukijoilleen ja avustajilleen toivottaa

TERVAKOSKEN KAIKU.

Samalla kun kiitän Tervakosken henkilökuntaa kuluneena vuonna suoritetusta työstä, toivotan kaikille tervakoskelaisille

HYVÄÄ JOULUA JA ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

sekä toivon, että tuleva vuosi koko maaillemme ja kansallemme tuo rauhaa ja valoisan tulevaisuuden.

Tervakoskella, joulukuun 23 päivänä 1939.

Bror Serlachius.

Kadotettu

t. k. 15 p:nä sokerijakelukortit Anni ja Kyllikki Hailla.

Löytäjää pyydetään toimittamaan kortit Anni Haillalle.

2 evak.

Kampaajaa

ottaa vastaan alaankuuluvaa työtä

A.V. Aaltosen luona,
Kartano.**I l m o i t u s .**

Kaikkia tervakoskelaisia, etelä-Janakkalalaisia ja muualta kotoisin olevia, nykyään täällä oleskelevia henkilöitä, jotka vuosina 1937—38—39 ovat vakuuttaneet itsensä Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomessa, kehoitetaan maksamaan sota-ajan lisäyksenä mk 10:— vakuutussumman tuhannelta viimeistään tammikuun loppuun mennessä Tervakosken asioimistoihin Forsmanille, Murrolle tai Wallinheimolle,

— KÄSKYN Nostoväen I luokan vuoden 1899 ikäluokan sotapalvelukseen astumisesta tämän kuun 27 päivänä on Puolustusministeri antanut.

Tämä käsky ei koske niitä, joille teollisuuslaitoksen johto on ilmoittanut, että heidät on vapautettu astumasta sotapalvelukseen.

Katsokaa lähemmin tolppailmoituksista.

L I N J A — A U T O T .

Hämeenlinnan -Helsingin linja-autot kulkevat toistaiseksi vain maanantaisin, torstaisin ja sunnuntaisin, lähtien Helsingistä klo 8 ja Tervakoskelta Hämeenlinnaan klo 11 sekä Hämeenlinnasta klo 15 ja Tervakoskelta Helsinkiin klo 16.

Samoin kulkevat Riihimäen-Tervakosken linja-autot vain maanantaisin, torstaisin ja sunnuntaisin Riihimäeltä klo 13,50 ja 17,00 sekä Tervakoskelta klo 15,15 ja 17,30.

Lopen Hämeenlinnan auto kulkee kaikkina muina päivinä paitsi keskiviikkoisin ja sunnuntaisin. Lähtö Tervakoskelta Hämeenlinnaan 8,40 ja Hämeenlinnasta klo 14,00.

Tervakoski Osakeyhtiön Kirjapaino 1939.

TERVAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 52.

LAUANTAINA JOULUKUUN 30 p:nä.

1939.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

PÄÄTOIMITTAJA G. A. GRÖNDAHL.

TILAUSHINTA: 15:— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 50 p. mm.

Kuolleet aukovat elävien silmiä!

Ilmapommitukset sotamme alkupäivinä ovat herättäneet monenlaisia ajatuksia. On kuullut sanottavan niinkin, että niiden vaatimat uhrit ovat olleet turhia uhreja. Tällainen ajatus on kuitenkin mitä jyrkimmin ja pontevimmin torjuttava. Ne siviilihenkilöt, naiset ja lapset, vanhuksat ja sairaat, jotka venäläislentäjien häikäilemättömien ja raakojen hyökkäysten uhreina ovat henkensä menettäneet, eivät suinkaan ole turhaan uhrattuja, vaan heidän uhrinsa on jo nyt kantanut runsaan hedelmän. Onhan toki näiden kalliitten vainajiemme ansioksi luettava se, että kansamme entistä lujempaan on yhteisessä rintamassa Jumalan, isänmaan ja kodin puolesta. Kodit ovat saaneet antaa raskaan uhrin välittömästi omassa piirissään. Kotirauha on häiriintynyt, sitä ei ole, ennenkuin taas „rajalla on rauha”. Tämän nähdäksemme rakkaat vainajamme ovat avanneet meidän silmämme ja lujasti liittäneet meidät yhteiseen puolustusrintamaan.

Mutta kotiuhrimme ovat avanneet paljon muitakin silmiä meidän maamme rajojen ulkopuolella. Tieto heidän kuolemastaan on nykyisillä viestivälineillä tuokiossa levinnyt ympäri maailman ja herättänyt paheksumisen myrskyn, joka ei ole jäänyt vain hetkeksi tunnekuohahdukseksi ja sitten asettunut, vaan joka on synnyttänyt tekoja, joista runsaat ulkomaiset avustustoimenpiteet ovat näkyvänä merkinä. Näitä toimenpiteitä voi seurata ja todennäköisesti seuraa monia muita. Vähäksi ei ole myöskään arvioitava Kansainliiton ottamaa kantaa Neuvostoliittoon nähden. Kansainliittosen omassa nykyisessä tilassaan on ollut tyydyttävä tähän eleeseen, mutta sen yksityiset jäsenet ovat saaneet kuitenkin miettimistä ja ehkä ryhtyvät tekoihin.

Suurin merkitys kuitenkin ehkä on annettava sille, että meidän vainajamme synnyinmaansa povesta julistavat koko maailmalle, mitä on bolshevismi. Silmät ovat aenneet ja nyt ne näkevät: bolshevismi ei ole vain joku ihanneate, jota on yritetty itäisessä naapurissamme toteuttaa, vaan se on vaara kaikelle sille, mitä me pidämme pyhänä ja kalliina, se on nykyaikaista barbarismia sanan kaikkein karkeimmassa merkityksessä, se on kauhuteoksi muuttunut, paholaisen synnyttämä aate. Meidän raskaitten ja kalliitten uhriemme kautta on Jumala herättänyt maailman kansat välinpitämättömyyden unesta ja nostanut ne taisteluun pimeyden henkivaltoja vastaan. Tämä taistelu ei ole enää ihmisten taistelua, vaan se on Jumalan taistelua. Me suomalaiset olemme ensimmäisinä saaneet käskyn nousta taisteluun, mutta me emme jää yksinämme: ainakin isiemme Jumala on kanssamme — ja silloin on voitto meidän.

Niin aukovat kuolleet elävien silmiä. Uhrimme eivät ole olleet turhia, vaan tarpeen vaatimia ja välttämättömiä.

Hannes Anttila.

KIRKOLLISIA UUTISIA:

Sunnuntaina jumalanpalvelus klo 18.

Uuden vuoden päivänä Jumalanpalvelus klo 18.

Keskiviikkona raamattutunti ja viisiharjoitus klo 19.

Huom! Jumalanpalvelusaika on toistaiseksi muutettu.

KIITOS.

Kiitämme täten Tervakoski Osakeyhtiötä kaunis-sältöisistä joulutervehdyksistä hyvine lahjoineen, ja toivomme puolestamme Jumalan siunausta ja valoisaa tulevaisuutta Tervakoski Osakeyhtiölle ja koko Suomen kansalle.

Kartanon eläkeläiset.

Ajankohtaista.

Viime viikolla on Tervakoskella otettu pommitusvaaran vuoksi käytäntöön uusi hälytysmuoto. Jos havaitaan lentokoneiden olevan niin lähellä Tervakoskea; että voidaan olettaa niiden mikä hetki tahansa pommittavan yhdyskuntaamme, annetaan n. s. hätähälytys, joka eroaa tavallisesta ilmahälytyksestä siinä, että se annetaan pienellä pillillä katkonaisin äänimerkein — tavallisessa hälytyksessä käytetään kahta pilliä, joita soitetaan vuorotellen. Ilmahälytyksen sattua on siis tarkettava, käytetäänkö siinä yhtä tai kahta pilliä. Hätähälytys merkitsee välittömän vaaran uhkaavan yhdyskuntaamme eikä tämän hälytyksen aikana saa ruveta juoksemaan yli peltojen ja aukeitten paikkojen — ei ainakaan ilman valkoista suojavaippaa — sillä kokemushan on niin monin paikoin kyllin selvästi osoittanut, että jos lentokoneesta havaitaan suojapaikkaan kiirehtivä kansajoukko, siihen armotta kohdistetaan lentokoneista konekivääriltä. Sisällä olevien ei tule siis lähteä ulos niin kauan kuin voidaan havaita koneiden olevan kyläme yläpuolella ja ulkona oltaessa on taasen koetettava etsiä heti maaston suoja. Tämän vuoksi olisi jokaisella oltava mukanaan valkoinen suojavaippa, joka on tehokas apukeino maastouduttaessa.

Viime keskiviikkona tapahtuneen hälytyksen aikana, jolloin lentokoneet ylittivät Tervakosken ja jolloin tavallinen ilmahälytys muutettiin hätähälytykseksi, syntyi epätietoisuutta miten olisi tullut menetellä. Ennen kaikkea on tällaisten tapausten varalta painettava mieleen, että metsiin suojaan ehtineet eivät välittömän vaaran aikana liiku pois metsästä lentokoneita tähyttämään, kuten edellämainitun hälytyksen aikana monin paikoin tapahtui. Jokaisen on pidettävä huolta, että järjestys säilyy myöskin metsässä

suoja etsittäessä ja ettei turhalla hälinällä hermostuteta ketään, etenkin on ajateltava vanhusten ja lasten huolenpitoa ja jätettävä turha uteliaisuus.

Jotta näin kylmillä pakkasilmoilla olisi metsässä suojattu kylmyyttä vastaan, kehoitetaan rakentamaan metsään havumajoja, jotka varustetaan niin, että siellä voi pitkäaikaisten hälytystilojen varalta pitää itsensä lämpimänä.

Niiden lisäksi järjestetään sopiviin paikkoihin isompia suoja lämmittelemistä varten, niinkuin Sudenkuopan mäkeen, Mäyränmäkeen ja Rajapirtin läheisyyteen metsään. Sitäpaitsi on Sudenkuopanmäkeen siirretty luistinradan koppi ja Kasarin ulkorakennus on varattu myös tähän tarkoitukseen. Parhaimmat lämmittelypaikat olisi kuitenkin varattava äitejä varten, jotka joutuvat pienten lastensa kanssa seisomaan ulkona. Lapset, jotka liikkumisen avulla voivat pitää itsensä lämpimänä älkööt missään tapauksessa käyttäkö ensimmäisinä näitä suojapaikkoja, vaan antakoot tilaa niille, jotka eniten ovat lämpimän ja suojan tarpeessa.

TERVE JA ROHKEA SYDÄN.

Mistä sittenkin, ankaran ajan tullen, tämä meidän kansamme saa rintaansa sen terveen ja rohkean mielen, jota se on näinä viikkoina osoittanut?

Kiittäkäämme siitä esi-isiemme merkittäviä kohtaloita:

Vai eikö ole siten tapahtunut historiamme kirjavissa vaiheissa, että kansamme ei ole koskaan saanut mitään elämänsä osaa, puhumattakaan onnellisuudesta, v ä h ä i l l ä ! Sillä on ollut aina pelkkä asuma-ala ja leivänkaannikka kovan takana.

Sitä ei ole totisesti hemmoteltu. Sillä on ollut aina sitkistävän ja puhdistavan kärsimyksen armolahja osanaan. Tästä rohkeuden sanaa, esi-isiemme kärsimyksille kiitos ja kunnia!

Mitä olisimme nyt, tänä päivänä, jollei meillä olisi takanamme petunsojia ja sissejä, jotka antoivat meille kärsivällisyyden ja sisun, tuon kuuluisan sisun ja uskalluksen?

Kiitos ja käden lyönti myöskin teille, hakkapeliitat ja kaariolaiset, jotka näyttitte joskus vuodattaneen turhaan vertanne vieraitten lippujen alla! Missä olisimme me nyt, jollette te olisi siittänyt ker-

ran jokaiseen perheeseemme ja sukuumme perinnäistä sotilasverta, joka ei ole koskaan sairastanut pelkuruutta tai muuta säikkytautia. Teidän vuoksenne jos kenenkään, on meillä nyt oikeus puhua tämän kansan terveestä ja rohkeasta sydäimestä.

Olen nähnyt ennen suurta taistelua körttiläiskomppanian polvistuvan kevään peltion solskeiselle kamaralle ja siunaavan sydämensä rohkeaan kuolemaan. Näin heidän ilmeistään saman karun kauuneuden, joka on varmaan elänyt vuosisata taaksepäin pietistien ja heränneitten virrenveisaajien jäyhillä kasvoilla. Sekin, tuo merkillinen, nöyrä ja totuuden puolesta arnoton sankarius, jota ihmeellisempää ei liene ollut Cromwellin kuuluisilla „rautakyljillä“, sek in oli ja on onnellista ja lujaa perintöä, jota ei koi syö eikä ruoste raiskaa.

Niin, en totisesti voi olla tänä päivänä kiittämättä menneitä taattojamme kansani suuresta yksimielisyydestä, sen terveestä ja rohkeasta sydäimestä, jonka suurin voima on nöyrä sankarius!

Tämä, juuri tämä on meidän kaksiteräinen miekkamme!

Kun se tällä tavalla käy sydän-temme lävitse, polvistumme me Jumalamme mutta emme koskaan vihollistemme armoille.

Lauri Haarla.

KIITOS.

Sydämelliset kiitoksemme Tervakosken Kartanolle joululahjaksi saamista-
me vehnäjauhoista.

Tervakoski Oy:n
reserviläisten perheet.

ILMOITUKSIA.

TERVAKOSKEN KLUBIN

ÄÄNIELOKUVA

„R i k a s t y t t ö”

Kotimainen filmi.

Näytetään lauantaina ja Uudenvuodenpäivänä klo 19,30.

Lapsille sama filmi Uudenvuodenpäivänä klo 16.

Pääsymaksu: Klubin jäseniltä 5:—, muilta 8:—.

Merellä, 20. 12. 39.

ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

sinne kotiin, sukulaisille ja tuttaville täältä Panssarilaiva Väinämöiseltä,

toivovat matruusit:

Erkki Seuranen, Unto Jokinen,
Unto Viik.

Jalkineiden

korjausta suorittaa ammattimies
Tietyssä.

R. Hankasalo
reserviläinen.

Lottahuoneessa

jaetaan taas joka tiistaina ja perjantaina klo 19 — 20 sekä koneompele- että neuletöitä. Varsinkin konetyöt ovat kiireellisiä, joten pyydetään pian noutamaan niitä.

Lottien varustuspäällikkö.

Hyvää ja Onnellista Uutta Vuotta

asiakkailleen toivottaa

TERVAKOSKEN OSUUSKAUPPA

Hyvää Uutta Vuotta

lukijoilleen toivottaa

TERVAKOSKEN KAIKU.

— 70 VUOTTA täyttää täällä
tänään nti Ida Korpela.

Tervakoski Osakeyhtiön Kirjapaino 1939.